

DC-VET WB

Priručnik za društvenu inkluziju

Rezultat D3.1

Project n. 101092450 – DC-VET WB

Co-funded by
the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

SADRŽAJ

PREDGOVOR

UVOD

1. Istraživačka faza
2. Trening faza
3. Ažuriranje nastavnih metodologija i testiranje
4. Povratne informacije i završetak aktivnosti

NAJBOLJE PRAKSE

1. Posjeta Pošti
2. Učešće u jednostavnim sportskim aktivnostima za fizički angažman i timski rad
3. Radionica "Jesenja Magija"
4. Osnaživanje socijalne inkluzije kroz kulturno angažovanje i podršku učenicima
Osnaživanje socijalne inkluzije kroz kulturno angažovanje i podršku učenicima
5. Osnaživanje inkluzivnih učenika: Podsticanje motivacije, nezavisnosti i odgovornosti
6. Poznavanje engleskog jezika – Korištenje jednostavnog jezika
Poznavanje engleskog jezika – Korištenje jednostavnog jezika
7. Vidim drugačije, izgradnja zida, timski rad
8. Novogodišnji Bazar- razvoj preduzetničkog učenja
9. Radionica o šivenju
10. Priprema kolača
11. Odlazak u bioskop: zajednička aktivnost za učenike sa i bez smetnji
12. Upravljanje novcem tokom kupovine hrane
13. Radionica "Prava djeteta"
14. Radionica „Izrada voćnih grickalica“
15. Radionica na temu "Ručno oslikana torba"
16. Radionica "Recikliraj i spasi planetu"
17. Radionica "Dan državnosti BiH"
18. Radionica " Gdje se kreativnost susreće sa saosjećanjem"
- 19 Radionica "Dan krtica"
20. "Dekupaž radionica"
21. Izrada ruža od platna u obliku broša
22. Vještina peglanja i savijanja odjeće
23. Posjeta Opštini i Policijskoj stanici
24. „Obilježavanje Dana državnosti“
25. "Jesenska čuda"
26. "Šareni i zdrav stil života - radionica engleskog jezika"
27. "Sport za sve"
28. "Tajna savršene čaše"
29. "Simulacija izbora"

- [30. "Tradicionalna ishrana"](#)
- [31. "Izrada nakita od vune"](#)
- [32. Humanitarna akcija za novogodišnje poklon pakete](#)
- [33. Posjeta Školskom centru "Mehmed Handžić"](#)
- [34. Proslava Dana jabuke](#)
- [35. Škola prilagođena mojim potrebama](#)
- [36. RUORI alat za procjenu](#)
- [37. Upotreba jednostavnog jezika](#)
- [38. Mi biramo ono što kupujemo](#)
- [39. Svakodnevno prihvatiti i osnažiti talenat izvan granica](#)
- [40. Takmičenje između časova iz oblasti znanja i veština u školi](#)
- [41 . Organizacija okruglih stolova sa psihologom i učenicima sa statusom siročadi, sa jednim roditeljem i sa razvedenim roditeljima](#)
- [42. Piktogram u srednjoj školi / VET](#)

[ZAKLJUČCI](#)

[DODATAK](#)

PREDGOVOR

U stalno promjenjivom okruženju stručnog obrazovanja i obuke (VET), nastavnici neprestano traže inovativne načine da podrže svoje učenike, posebno one sa manje mogućnosti. Ovaj priručnik je osmišljen da osnaži VET nastavnike alatima i strategijama koje su im potrebne da naprave stvarnu razliku.

Vodič za Erasmus+ program definiše "osobe sa manje mogućnosti" kao pojedince koji se suočavaju sa preprekama koje ih sprječavaju da imaju efikasan pristup mogućnostima u okviru programa. Ove prepreke mogu biti zbog ekonomskih, socijalnih, kulturnih, geografskih ili zdravstvenih razloga, migrantskog porijekla, ili razloga kao što su invaliditet i obrazovne poteškoće.

Ovaj dokument razmatra razvoj priručnika o strategijama socijalne inkluzije u stručnom obrazovanju i obuci (VET). Priručnik sadrži korisne prakse i savjete o tome kako podržati mlade sa manje mogućnosti, kao što su oni sa posebnim obrazovnim potrebama, kulturnim preprekama ili pitanjima rodne ravnopravnosti.

Stvaranje ovog priručnika zasnovano je na iskustvima nastavnika uključenih u DC-VET WB projektU i njihovih mreža organizacija. Prakse su posebno namijenjene svom VET osoblju na Zapadnom Balkanu.

Priručnik nije samo zbirka teorija, već je praktični vodič koji je testiran i usavršen kroz primjenu u stvarnom svijetu. Nastavnici iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova i Crne Gore su započeli sa integracijom novih elemenata tokom nastave u svojim školama.

Nadamo se da ćete korišćenjem Priručnika unaprijediti svoje kompetencije i steći vještine potrebne za podršku učenicima sa manje mogućnosti, osiguravajući da postignu ishode učenja iz nastavnog plana i programa. Takođe, Priručnik teži da osnaži učenike za lakši ulazak na tržište rada i bolju integraciju u društvo, time poboljšavajući njihove ukupne ishode.

Priručnik je dostupan na engleskom i jezicima Zapadnog Balkana na [web stranici projekta](#).

UVOD

Erasmus+ program nastoji da promoviše pravičnost i inkluzivnost pružanjem većih šansi za učešće učesnicima iz nepriviligovanih okruženja i sa ograničenim resursima. Ovo uključuje pojedince sa invaliditetom, obrazovnim poteškoćama, ekonomskim preprekama, kulturnim razlikama, zdravstvenim problemima i socijalnim preprekama.

Proces razvoja priručnika uključivao je četiri koraka:

1. Istraživanje: Partneri su sprovedi analizu nedostataka vještina kroz ankete i intervjuje kako bi procijenili nivoe kompetencija.
2. Obuka: Luovi stručna škola organizovala je trodnevni seminar obuke o socijalnoj inkluziji za VET nastavnike iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Crne Gore, Italije i Španije.
3. Ažuriranje nastavnih metodologija i testiranje: VET osoblje na Zapadnom Balkanu uvelo je nove elemente u svoju nastavnu metodologiju i testiralo ih sa učenicima.
4. Povratne informacije i finalizacija: Posljednji korak uključivao je analizu rezultata testiranja i njihovo integrisanje u finalnu verziju priručnika.

1. Istraživačka faza

Prva faza istraživanja je sprovedena preko Webropol upitnika. Dobili smo 80 odgovora na Upitnik koji je podijeljen preko projektnih partnera. Najveći broj ispitanika je iz Albanije (31,2%), zatim Crne Gore (20%) i Bosne i Hercegovine (16,2%). Većina ispitanika (87,5%) bila je iz VET škola, sa manjim procentom (12,5%) iz drugih organizacija poput Centara za cjeloživotno učenje i nevladinog sektora. Većina ispitanika bila je na nastavnim pozicijama (56,3%), a zatim na drugim ulogama poput koordinatora projekata i koordinatora projekata mobilnosti (18,7%).

Jedan od ciljeva upitnika bio je dobijanje informacija o tome kako se razumiju učenici sa manje mogućnosti. Prema ispitanicima, termin se generalno shvata da uključuje učenike koji se suočavaju sa raznim preprekama kao što su invaliditet, ekonomski izazovi, socijalne i kulturne nepovoljnosti i diskriminacija.

Prema rezultatima, značajna većina (90%) ispitanika ima učenike sa manje mogućnosti u svojim školama ili razredima, sa primjerima koji uključuju učenike sa hiperaktivnim poremećajima (ADHD), intelektualnim poteškoćama i one iz porodica sa niskim primanjima.

Za potrebe planiranja obuke, bilo je takođe važno fokusirati se na zakonodavstvo i autonomiju škola i nastavnika. Većina ispitanika (83,6%) navela je da postoji nacionalno zakonodavstvo koje definiše socijalnu inkluziju u njihovim zemljama, sa specifičnim zakonima i strategijama pomenutim za različite regione. Škole imaju različite nivoe autonomije u organizovanju inkluzije, pri čemu neke imaju specifične planove i sisteme podrške, dok druge slijede nacionalne smjernice i zakonodavstvo.

Glavna svrha analize nedostataka vještina bila je definisanje potreba i specifičnih tema za obuku. Ispitanici su izrazili potrebu za više informacija o alternativnim metodama nastave (67,5%), izradi individualnih planova učenja (37,5%) i interakciji sa učenicima sa manje mogućnosti (43,8%).

Takođe smo prikupili podatke o postojećim dobrim praksama putem upitnika.

2. Trening faza

Nakon što su prikupljeni i analizirani odgovori iz Upitnika, prešli smo na drugu fazu koja obuhvata planiranje i implementaciju obuke. Luovi je organizovao trodnevnu radionicu u Helsinkiju, Finska, od 10. do 14. juna 2024. godine. Obuka je obuhvatala aktivnosti za međusobno upoznavanje, radionice o izradi individualnog plana učenja za učenike, saradnji sa mrežom podrške učenika, komunikaciji na jasnom jeziku, alternativnim metodama poučavanja i interakciji sa učenicima koji imaju manje prilika, kao i sesije za razmjenu ideja. Teme su odabrane na osnovu analize nedostataka vještina, a prakse su odabrane da zadovolje potrebe nastavnika.

Fokusirali smo se ka inovativnim pristupima koji se mogu prilagoditi različitim okruženjima na Zapadnom Balkanu. Cilj je bio inspirisati nastavnike da razmišljaju kreativno i implementiraju nove ideje u svoje planove lekcija. Prakse su demonstrirale situacije iz stvarnog svijeta dok priče o uspjehu, dokazale su se efikasnim kroz implementaciju. Prilagodljivost praksi je važna, pokazujući kako se mogu prilagoditi različitim obrazovnim kontekstima, potrebama učenika i okruženjima za učenje.

3. Ažuriranje nastavnih metodologija i testiranje

Treći korak u razvoju priručnika bio je ažuriranje nastavnih metodologija i testiranje. VET nastavnici sa Zapadnog Balkana koji su učestvovali na obuci, radili su na implementaciji viđenih aktivnosti u svojim školama. Uveli su nove elemente u svoju nastavnu metodologiju i testirali ih sa učenicima tokom jesenjeg perioda 2024. godine. Faza pilotiranja uključivala je online seminare sa učesnicima helsinškog seminara.

Informacije za priručnik su prikupljene koristeći isti format za sve. Realizovane aktivnosti variraju od opštih pedagoških metodologija do vrlo praktičnih savjeta i događaja, kako uključiti sve u aktivnosti i učenje. Prakse su predstavljene prema zemljama uključenim u projekat. Prakse su opisane na način da ih drugi mogu implementirati i prilagoditi svojoj nastavi. One objašnjavaju ciljnu grupu tokom faze pilotiranja, ali prakse se mogu implementirati sa drugim grupama, svrha je ohrabriti nastavnike da obogate nastavu i pilotiraju nove pristupe u nastavi i uključivanju učenika sa manje mogućnosti.

Zemlja	Broj uključenih nastavnika	Broj realizovanih aktivnosti	Broj nastavnika uključenih u aktivnosti nakon obuke	Broj učenika uključenih u aktivnosti nakon obuke
Albanija	3	3		74
Bosna i Hercegovina	3	29		470
Kosovo	3	3		43
Crna Gora	3	3		49
Finska	5	2	6	60
Italija	3	-		
Španija	3	2		20
Ukupno	23	42		731

4. Povratne informacije i završetak aktivnosti

Posljednji korak sastojao se od evaluacije rezultata testiranja (najbolje prakse u sljedećem odjeljku) i njihovog uključivanja u finaliziranu verziju priručnika.

NAJBOLJE PRAKSE

1. Posjeta Pošti

Naziv dobre prakse	Posjeta Pošti
Organizacija koja je sprovedla ovu aktivnost	JU Srednja poslovno-komercijalna i trgovačka škola, Sarajevo
Zemlja	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Aktivnost je uključivala vođenje djece sa smetnjama u razvoju i raznim poteškoćama u Poštu kako bi ih naučili praktičnim vještinama vezanim za slanje pisama, paketa, direktne pošte i uplatnica. Ovo iskustvo iz prve ruke bilo je osmišljeno da učenike upozna sa okruženjem Pošte i procesima koji se odvijaju prilikom slanja poštanskih pošiljki.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Praksa je sprovedena kako bi se prevazišle praznine u razumijevanju svakodnevnih zadataka koji podstiču samostalnost kod učenika. Mnogi od njih nisu imali priliku da se upoznaju sa ovakvim aktivnostima zbog svojih razvojnih poteškoća ili smetnji. Posjeta je imala za cilj da ih nauči kako da se snalaze u Pošti, komuniciraju sa poštanskim osobljem i razumiju procese potrebne za slanje pošiljki. Takođe, ovo iskustvo je doprinijelo jačanju njihovog samopouzdanja u obavljanju zadataka iz stvarnog života.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	1. Planiranje: • Identifikovati obrazovne ciljeve (npr. razumijevanje procesa slanja pošiljki, poboljšanje komunikacionih vještina). • Koordinisati sa lokalnom poštom kako bi se zakazala posjeta, obezbijedila pristupačnost i podsticajno okruženje za učenike. • Informisati roditelje/staratelje o aktivnosti i pribaviti njihovu saglasnost. • Pripremiti materijale, poput pisama ili paketa, koje će učenici ponijeti u poštu.
2	2. Implementacija: • Unaprijed upoznati učenike sa aktivnošću, uključujući objašnjenje onoga što će raditi u Pošti. • Organizovati siguran prevoz do i od pošte. • Vođenje učenika kroz proces korak po korak (npr. popunjavanje obrazaca, interakcija sa poštanskim radnicima, plaćanje usluga). • Obezbijediti adekvatnu podršku nastavnika i asistenata tokom aktivnosti.
3	3. Evaluacija: • Razgovarati sa učenicima nakon aktivnosti kako bi se procijenilo šta su naučili. • Ocijeniti njihovo razumijevanje kroz naknadne aktivnosti, poput pisanja pisama ili igre uloga u kojoj će ponoviti korake slanja paketa. • Prikupiti povratne informacije od roditelja/staratelja i poštanskog osoblja radi poboljšanja aktivnosti u budućnosti.

Ciljna grupa

- **Primarna ciljna grupa:** Učenici sa smetnjama u razvoju i različitim teškoćama koji su učestvovali u posjeti Pošti.

Broj uključenih učenika

- 10 učenika sa smetnjama u razvoju i određenim poteškoćama

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Prednosti:

- Povećano samopouzdanje u obavljanju zadataka iz stvarnog života.
- Poboljšane komunikacione i socijalne vještine.
- Bolje razumijevanje funkcionisanja pošte.

Uticaj:

- Učenici su razvili veću samostalnost i samopouzdanje.
- Iskusili su osjećaj postignuća kroz izvršavanje praktičnih zadataka.

Rezultat učenja

- Razumijevanje koraka u slanju pisama, paketa i uplatnica.
- Upoznavanje sa osnovnim obrascima i procesima u pošti.
- Poboljšane vještine rješavanja problema i kritičkog razmišljanja pri obavljanju zadataka.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

- Obezbijediti da je Pošta unaprijed pripremljena i upoznata sa potrebama učenika.
- Sprovesti igru uloga ili simulaciju prije posjete kako bi se izgradilo samopouzdanje učenika.
- Biti strpljiv i fleksibilan tokom aktivnosti, jer nekim učenicima može biti potrebno više vremena ili dodatna pomoć.
- Nakon aktivnosti organizovati diskusiju ili refleksivnu vježbu kako bi se učvrstilo stečeno znanje.

2. Učešće u jednostavnim sportskim aktivnostima za fizički angažman i timski rad

Naziv dobre prakse	Učešće u jednostavnim sportskim aktivnostima za fizički angažman i timski rad
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	JU Srednja poslovno-komercijalna i trgovačka škola, Sarajevo
Zemlja	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Ova aktivnost uključivala je učenike sa smetnjama u razvoju i različitim poteškoćama u jednostavne sportske i fizičke igre. Učenici su učestvovali u aktivnostima poput dodavanja lopte, igranja odbojke i savladavanja osnovne staze s preprekama. Fokus je bio na podsticanju fizičke aktivnosti, poboljšanju motoričkih vještina te jačanju timskog rada i socijalne interakcije u zabavnom i podsticajnom okruženju.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova praksa je sprovedena kako bi se unaprijedila fizička kondicija, koordinacija i timske vještine učenika. Mnogi učenici nisu imali redovne prilike za fizičke aktivnosti koje bi im pomogle u razvijanju motoričkih sposobnosti, ravnoteže i socijalnih interakcija. Uvođenjem jednostavnih i pristupačnih igara, cilj je bio uključiti učenike u sigurno, zabavno i podržavajuće okruženje koje takođe podstiče pozitivna socijalna ponašanja poput saradnje i komunikacije.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	1. Planiranje:
	• Odabrati odgovarajuće i jednostavne sportske igre u skladu sa sposobnostima učenika (npr. dodavanje lopte, osnovna odbojka). • Pripremiti siguran i pristupačan prostor za igru, vodeći računa o dovoljnoj površini za kretanje i postavljanje staze s preprekama. • Upoznati učenike sa aktivnostima i ciljevima dana kako bi se pripremili za učešće.

	• Angažovati asistente ili dodatno osoblje za podršku i osiguravanje bezbjednosti tokom aktivnosti.
2	2. Implementacija: • Početi sa vježbama zagrijavanja kako bi se učenici fizički i mentalno pripremili. • Voditi učenike kroz svaku igru, objašnjavajući pravila i njihove uloge. • Podsticati timski rad i saradnju u aktivnostima poput dodavanja lopte i igranja odbojke. • Prilagoditi aktivnosti različitim nivoima sposobnosti, pružajući podršku gdje je potrebno (npr. pojednostavljivanjem staze s preprekama). • Stvoriti pozitivno okruženje u kojem se svaki učenik osjeća uključenim.
3	3. Evaluacija: • Nakon aktivnosti, organizovati grupnu diskusiju kako bi učenici podijelili šta su naučili i u čemu su uživali. • Prikupiti povratne informacije od učenika, nastavnika i asistenata kako bi se procijenio uticaj aktivnosti. • Nastaviti sa fizičkim ili socijalnim aktivnostima koje dodatno jačaju stečene vještine i timski rad.

Ciljna grupa

- Učenici sa smetnjama u razvoju i različitim poteškoćama.

Broj uključenih učenika

- 20 učenika sa smetnjama u razvoju i određenim teškoćama.

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Prednosti:

- Poboljšana fizička koordinacija, ravnoteža i motoričke vještine.
- Povećana fizička aktivnost i zdravstvene beneficije.
- Unapređene socijalne vještine kroz timski rad, komunikaciju i saradnju.

Uticaj

- Učenici su stekli više samopouzdanja u fizičkim aktivnostima.
- Aktivnosti su pomogle učenicima da prevaziđu fizičke i socijalne izazove u podržavajućem okruženju.
- Povećana pozitivna interakcija među učenicima, jačajući grupnu dinamiku.

Rezultati učenja:

- Razvoj osnovnih sportskih vještina, poput dodavanja, hvatanja i kretanja kroz stazu s preprekama.
- Poboljšani timski rad, saradnja i komunikacija u grupnim aktivnostima.
- Osjećaj postignuća kroz uspješno završene igre i prepreke.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

- Birati aktivnosti koje su jednostavne, zabavne i lako prilagodljive različitim nivoima sposobnosti.
- Osigurati bezbjedno i pristupačno okruženje za sve učenike, uzimajući u obzir mobilna pomagala i potrebe za podrškom.
- Koristiti pozitivno ohrabivanje kako bi se izgradilo samopouzdanje i entuzijazam učenika prema fizičkim aktivnostima.
- Omogućiti kratke pauze između aktivnosti kako bi se izbjegao umor i zadržala pažnja učenika.
- Fokusirati se na zabavu i inkluzivno učešće, umjesto na takmičenje, kako bi svi učenici imali osjećaj uspjeha.

3. Radionica “Jesenja Magija”

Naziv dobre prakse	Radionica “Jesenja Magija”
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	"Srednjoškolski Centar Hadžići
Zemlja	Bosnia i Hercegovina

Opis dobre prakse

Članovi sekcije „Učenje za život“ učestvovali su u radionici „Jesenja magija“, koju je organizovala partnerska škola u okviru DC-VET WB projekta.

Tokom ove interaktivne aktivnosti, učenici su istraživali različite kreativne zadatke u školskom dvorištu. Korišćenjem tempera na providnoj foliji, izražavali su svoj umjetnički talenat i stvarali predivne radove. Druga aktivnost uključivala je izradu umjetničkih djela lijepljenjem lišća na kartonske okvire, stvarajući jedinstvene „jesenje magije“.

Vrhunac radionice bilo je prijateljsko takmičenje u kojem su učenici trčali i punili svoje posude vodom koristeći sunđere. Najbrži učesnik iz naše škole pobijedio je u finalnoj trci i dobio posebnu nagradu.

Radionica je završena svečanim ručkom koji su pripremili domaćini i njihovi učenici. Svi učesnici su nagrađeni sertifikatima zahvalnosti za svoj doprinos „Jesenjoj magiji“.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Radionica je organizovana s ciljem podsticanja saradnje i inkluzije među školama, razvijanja kreativnosti kod učenika i jačanja timskog rada kroz praktične aktivnosti.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz DC-VET WB projekta.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	1. Planiranje: • Saradnja sa drugom školom radi organizacije zajedničkog događaja. • Priprema materijala: tempere, providna folija, kartonski okviri, lišće, suđeri i posude za vodu. • Organizacija prostora i obezbjeđivanje učešća učenika i osoblja iz obje škole.
2	2. Implementacija: • Početak radionice sa uvodnim aktivnostima i igrama za upoznavanje radi stvaranja prijateljske atmosfere. • Vođenje učenika kroz kreativne zadatke poput slikanja na foliji i izrade umjetničkih radova od lišća. • Organizacija zabavnog takmičenja, kao što je trka sa suđerima i vodom.
3	3. Evaluacija: • Prikupljanje povratnih informacija od učesnika o njihovom iskustvu. • Analiza kreativnih radova radi procjene angažovanosti učenika. • Razmatranje rezultata za planiranje budućih sličnih saradnji.

Ciljna grupa

- Učenici Srednje škole za ugostiteljstvo i turizam i Srednjoškolskog centra Hadžići, sa ciljem jačanja socijalne inkluzije i kreativne saradnje.

Broj uključenih učenika

- 18 učenika

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Prednosti:

- Poboljšane socijalne i kreativne vještine.
- Jačanje osjećaja pripadnosti i timskog duha.
- Povećana saradnja između škola.
- Pozitivno iskustvo kroz zabavne i interaktivne aktivnosti.

Utica

- Učenci su stekli veće samopouzdanje u kreativnom izražavanju.
- Aktivnosti su podstakle interakciju i prijateljstva među učenicima iz različitih škola.
- Ojačana je kultura saradnje kroz zajedničke projekte.

Rezultati učenja:

- Razvijanje umjetničkih i kreativnih vještina kroz praktične zadatke.
- Poboljšana saradnja, komunikacija i timski rad.
- Osjećaj postignuća kroz uspješno završene zadatke i učestvovanje u takmičenju.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

- Podsticati saradnju sa školama koje dijele slične ciljeve.
- Prilagoditi aktivnosti interesovanjima učenika i obezbijediti dovoljno vremena za kreativno izražavanje.
- Koristiti povratne informacije za unapređenje i razvoj budućih radionica.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=970337478444818&id=100064057236864&mibextid=wwXlfr&rdid=dIXdDrLXM7GUFhtI

Datum

12/11/2024

4. Osnaživanje socijalne inkluzije kroz kulturno angažovanje i podršku učenicima

Naziv dobre prakse	Osnaživanje socijalne inkluzije kroz kulturno angažovanje i podršku učenicima
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	SHMLT "Arkitekt Sinani" Mitrovica Lindita Muja
Zemlja	Kosovo

Opis dobre prakse

- Za učenike završne godine srednjoškolskog obrazovanja, naša škola organizuje posjete istorijskim spomenicima u različitim zemljama, koje finansira sama škola. Ove godine, učenici su putovali u Albaniju.
- Uključivanje učenika u kulturne aktivnosti i podrška njihovom učešću u društvu su od velikog značaja.
- Glavni cilj ove kulturne posjete bila je omogućiti svim učenicima u mom razredu da u potpunosti učestvuju u društvu i dožive kulturu na značajan način.
- Pored toga, učenici koji imaju tendenciju da se izoluju imaju koristi od ovih aktivnosti, jer im pomažu da izgrade samopouzdanje i osjećaju se cijenjeno i važno u svom kulturnom doprinosu i društvu.
- Opuštajuće aktivnosti i pauza od svakodnevne školske rutine povećavaju spremnost učenika za učenje i podstiču radoznalost za nove teme.
- Da bi svi učenici bili uključeni u ovu posjetu, ključno je:
 - ✓ Informisati ih o svrsi posjete, što takođe povećava njihovu radoznalost i želju za učešćem.
 - ✓ Voditi razgovore sa učenicima o nacionalnom kulturnom nasljeđu i UNESCO-om zaštićenim lokalitetima kako bi se podstakao interes za učenje o istoriji.
 - ✓ Razgovarati o značaju zaštite i očuvanja nacionalnih istorijskih spomenika.
- Uz odobrenje roditelja, obezbjeđuju se individualni razgovori i motivaciona podrška, posebno za introvertne učenike koji u početku mogu biti neskloni pridruživanju grupi tokom posjete.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova praksa je sprovedena s ciljem da pomogne učenicima da povrate samopouzdanje i postanu sigurniji u učestvovanju u grupnim aktivnostima. Kroz kulturne posjete i interaktivne razgovore, učenici su stekli veće povjerenje u sebe i razvili osjećaj pripadnosti društvu. Cilj je bio da ih pripremimo za učešće u različitim društvenim aktivnostima i da ih osnažimo za profesionalne prakse koje su dio njihovog školskog obrazovanja.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Prilikom implementacije ove prakse, oslanjali smo se na iskustva i primjere iz DC-VET WB projekta. Posmatrali smo različite metode uključivanja učenika i prilagođavali ih specifičnim potrebama naše škole. Takođe, prepoznali smo da među našim učenicima postoji značajan broj onih kojima je potrebna dodatna motivacija i podrška kako bi se osjećali ohrabreno i uključeno u društvene i kulturne aktivnosti.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Jasna komunikacija: Obavijestiti učenike o planiranoj kulturnoj aktivnosti, uključujući njen cilj i raspored.
2	Identifikacija ciljne grupe učenika: Fokusirati se na prepoznavanje učenika koji su povučeni, imaju manjak samopouzdanja ili su često sami.
3	Praktične aktivnosti uz vizuelna pomagala: Koristiti različite slike kako bi učenici mogli odabrati onu koja odražava njihova osjećanja, pomažući im da se izraze (praksa prilagođena iz Luovi metodologije). Obavješćavanje roditelja i pribavljanje saglasnosti: Informisati roditelje o aktivnosti i pribaviti njihovu saglasnost. Detaljne informacije: Osigurati da su učenici na vrijeme obaviješteni o detaljima posjete, uključujući lokacije koje će posjetiti i vremenski okvir posjete.
4	Obavješćenje o nadzoru: Informisati učenike da će ih tokom putovanja pratiti razredni profesor i predstavnici uprave škole.
5	Logistika i planiranje: Objaviti informacije o organizaciji prevoza, rezervacijama hotela i omogućiti učenicima da sami izaberu cime. Osigurati podršku učenicima sa specifičnim potrebama i predstaviti jasan plan posjete, uključujući spomenike koje će obilaziti.

6

Individualna podrška neodlučnim učenicima: Za učenike koji oklijevaju da se pridruže, organizovati individualne informativne sesije, koristeći fotografije i video-snimke dvoraca i istorijskih spomenika kako bi ih zainteresovali i upoznali s lokacijama.

Ciljna grupa

Učenici koji imaju manjak samopouzdanja, introvertni su ili povučeni, kao i oni koji se suočavaju s različitim socijalnim ili emocionalnim izazovima.

Broj uključenih učenika

Ova aktivnosti je u početku obuhvatala **troje učenika** koji su identifikovani kao osobe s niskim samopouzdanjem, introvertnim sklonostima ili socijalnim izazovima. Kroz ciljanu podršku i ohrabrenje, učenici su podstaknuti da učestvuju u grupnim aktivnostima i kulturnim posjetama, što im je pomoglo da izgrade samopouzdanje i osjećaju se integrisanije u društvene i obrazovne aktivnosti.

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Učenici s niskim samopouzdanjem i socijalnim izazovima pokazali su značajan napredak nakon kontinuiranih razgovora podrške, što ih je na kraju motivisalo da se pridruže grupi za kulturnu posjetu. Ključni ishodi i uticaji uključuju:

- ✓ Socijalna integracija: Pristali su da dijele sobu s još troje učenika, aktivno učestvujući u socijalnim interakcijama tokom putovanja.
 - ✓ Kulturna osviještenost: Stekli su znanje o istorijskim spomenicima i kulturnom nasljeđu, uključujući značaj njihovog očuvanja.
 - ✓ Učešće u društvenim događajima: Aktivno su učestvovali u aktivnostima, uključujući ples sa vršnjacima tokom društvenih okupljanja u hotelu.
 - ✓ Povećano socijalno samopouzdanje: Nakon posjete, počeli su da sjede i druže se s ostalim učenicima, uz primjetan napredak u samopouzdanju i ponašanju.
 - ✓ Profesionalni razvoj: Po povratku su dobili priliku za praksu u IT kompaniji, radeći u grupama, što ranije nisu imali priliku da iskuse.
 - ✓ Napredak u vještinama i saradnji: Praksa se održava dva puta sedmično i doprinosi razvoju tehničkih vještina i timske saradnje. Primjećeno je veće angažovanje i napredak u oblasti IT-a.
 - ✓ Pozitivan emocionalni i socijalni razvoj: Poboľšano im je emocionalno blagostanje i samopouzdanje, a osjećaju se vrednovano i podržano u obrazovnom i profesionalnom okruženju.
- Praksa traje do 24. decembra, nakon čega će preći u drugu kompaniju kako bi nastavili da grade svoje vještine i samopouzdanje.
 - Tokom prakse, aktivno razvijaju IT vještine, napredujući ne samo tehnički, već i u svom

emocionalnom blagostanju.

- Ova iskustva su značajno doprinijela njihovom osjećaju pripadnosti i podrške u obrazovnom i profesionalnom razvoju.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

Svi učenici mogu imati koristi od ove prakse, uključujući:

- ✓ Učenike sa posebnim potrebama
- ✓ Učenike u redovnom obrazovanju
- ✓ Introvertne ili izolovane učenike
- ✓ Učenike sa nedostatkom samopouzdanja

Kako maksimizirati efikasnost ovog pristupa:

- Pružiti motivaciju i podršku svim učenicima, kako bi se osjećali ohrabreno da učestvuju. Obezbijediti redovne povratne informacije, pomažući učenicima da prepoznaju svoje uspjehe, kako na praksi, tako i u učionici.
- Stvoriti inkluzivno okruženje koje podstiče saradnju i međusobno razumijevanje, poboljšavajući njihovo cjelokupno obrazovno iskustvo.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

DC-VET WB

Datum

04/10/2024

5. Osnajivanje inkluzivnih uionica: Podsticanje motivacije, nezavisnosti i odgovornosti

Naslov dobre prakse	Osnajivanje inkluzivnih uionica: Podsticanje motivacije, nezavisnosti i odgovornosti
Organizacija koja pilotira dobru praksu	SHMLP "7 septembar", Priština Fikrije Krasniqi
Država	Kosovo

Opis dobre prakse

Motiviranje uienika i pružanje pozitivnih povratnih informacija uključuje stvaranje podsticajnog i angažovanog okruženja u kojem se uienici osjećaju cijenjenim i shvaćenim. Da biste to postigli, trebali biste:

- **Izgradite lične veze:** Odvojite vrijeme da upoznate svoje uienike kao pojedince. Naučite o njihovim interesima, ciljevima i mišljenjima i pokažite istinsku radoznalost. Zapamtite detalje o njihovim životima, interesovanjima i svim izazovima s kojima se mogu suočiti, tako da ih vidite kao jedinstvene pojedince, a ne samo kao studente.
- **Vježbajte aktivno slušanje:** Kada uienici govore, pažljivo slušajte bez prekidanja. Klimnite glavom, uspostavite kontakt očima i odgovorite zamišljeno. Ove akcije potvrđuju da su njihova osećanja i misli zaista važni.
- **Budite pristupačni i dostupni:** njegujte otvorenu komunikaciju tako što ćete biti pristupačni i odvojite vrijeme za njih kad god im je potrebno.
- **Pokažite empatiju i razumijevanje:** Prepoznajte da se uienici suočavaju s raznim izazovima izvan uionice. Imajte razumijevanja ukoliko imaju nekih problema i ponudite podršku kada je to potrebno.
- **Dajte konstruktivne povratne informacije koje podstiču rast:** Uokvirite povratne informacije kao alat za rast, a ne prosuđivanje. Dajte im do znanja da vjerujete u njihov potencijal da se poboljšaju i rastu. Neka povratne informacije budu specifične i djelotvorne kako bi razumjeli kako da krenu naprijed.
- **Stvorite sigurno, inkluzivno okruženje:** U uionici njegujte kulturu u kojoj se uienici osjećaju sigurno izražavajući se bez straha od ismijavanja. Podsticati različitost i poštovanje različitih gledišta.

Kada se učenici osjećaju cijenjeni i podržani, veća je vjerovatnoća da će se uključiti, otvoriti se učenju i osjećati se motiviranim za uspjeh.

Zašto ste implementirali praksu? Da li je bilo problema koje ste željeli riješiti?

Kada se učenici motivisani i podržani, oni su više uključeni tokom učenja, što često dovodi do boljeg rezultata. Pozitivne povratne informacije pomažu im da se usredsrede na svoje prednosti, grade samopouzdanje i samopoštovanje. Kada učenici znaju da se njihov trud primjećuje i vrednuje, veća je vjerovatnoća da će prihvatiti izazove i razviti način razmišljanja o rastu, videći greške kao dio procesa učenja.

Podučavanje učenika o brizi o sebi i odgovornosti, doprinosi njihovoj većoj samostalnosti. Kroz razumijevanjem kako zadati ciljeve, boljem upravljanju svoga vremena i brige o sebi, učenici su bolje pripremljeni da se nose s izazovima unutar i izvan okruženja za učenje. Kada se učenici osjećaju poštovano i cijenjeno, vjerojatnije je da će se prema drugima ponašati na isti način, podstičući osjećaj empatije i stvarajući poboljšano okruženje u učionici.

Mnogi učenici, posebno oni koji su introvertirani ili imaju posebne potrebe, vrlo često sumnjaju u sebe ili se osjećaju "drugačiji" od svojih vršnjaka. Pozitivne povratne informacije i ohrabrenje pomažu svim učenicima da se osjećaju sposobnima i vrijednima, podstičući samopoštovanje i samopouzdanje. Davanje pozitivnih povratnih informacija, pomaže se hiperaktivnim učenicima, čak i nakratko, da izgrade samopouzdanje i jačaju njihove napore da kontrolišu svoje impulse. Uključivanje pauza za kretanje ili aktivnosti aktivnog učenja pomaže im da oslobode energiju na strukturiran način. Tehnike poput dubokog disanja ili mirnog vremena pomažu hiperaktivnim učenicima da regulišu svoju energiju i shvate važnost preuzimanja odgovornosti za svoje postupke.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Vidjeli smo i čuli mnoge primjere u projektu DC-VET WB, ali i u našoj školi ima mnogo učenika kojima je potrebna motivacija i ohrabrenje. Davanjem pozitivne povratne informacije i inkorporirajući različite vrste aktivnosti, želimo pomoći učenicima da se osjećaju podržani, sigurni i osnaženi da uspiju.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Identifikacija ciljeva za svaku vrstu učenika: ☐ Potaći učešće introvertnih učenika. ☐ Podrška razvoju socijalno-emocionalnih vještina kod učenika sa posebnim potrebama. ☐ Omogućite strukturirane fizičke aktivnosti za hiperaktivne učenike.
2	Navedite kako ćete pratiti napredak , kao što je "povećanje učešća za 20% među introvertnim učenicima" ili "obezbeđivanje dnevnih senzornih pauza za hiperaktivne učenike i učenike sa posebnim potrebama".
3	Osmislite aktivnosti za uključivanje svih vrsta učenika: ☐ Planirajte interaktivne aktivnosti koje omogućavaju učešće na različitim nivoima, kao što su grupne diskusije za ekstrovertne učenike, pisana razmišljanja za introvertne učenike i aktivnosti crtanja za učenike sa posebnim potrebama. ☐ Uključite vježbe socijalno-emocionalnog učenja kako biste promovirali empatiju i vršnjačko razumijevanje, uključujući aktivnosti grupnog povezivanja, diskusije o poštovanju i mogućnosti za pozitivne povratne informacije od vršnjaka.
4	Prenesite jasna očekivanja : ☐ Jasno objasnite kako svaka praksa koristi cijelom razredu, pomažući učenicima da shvate važnost poštovanja različitih potreba i preferencija. ☐ Uspostavite razredne norme koje potiču inkluzivnost, kao što je aktivno slušanje, poštovanje tihog radnog vremena i davanje prostora drugima kada je to potrebno.
5	Redovno procenjujte napredak: ☐ Posmatrajte kako različiti učenici reaguju na vježbe. Da li introvertirani studenti više učestvuju? Da li hiperaktivni učenici efikasno upravljaju svojom energijom? ☐ Mjerite napredak na osnovu postavljenih specifičnih ciljeva (npr. praćenje učešća, praćenje društvenih interakcija i procjena nivoa angažmana).
6	Podstičite održivost i rast: ☐ Vodite bilješke o tome šta najbolje funkcioniše i sve izazove s kojima se suočavate da biste se vremenom poboljšali i prilagodili. ☐ Učinite ove prakse redovnim dijelom kulture učionice, tako da inkluzivnost postane norma. ☐ Podijelite uspješne strategije sa kolegama ili razmislite o njihovoj primjeni u drugim razredima ako je moguće.

Širok spektar učenika može imati koristi od ovog pristupa, uključujući introvertne učenike, hiperaktivne učenike, učenici sa posebnim potrebama, učenici opšteg obrazovanja, učenici engleskog jezika, socijalno anksiozne učenike, daroviti i talentovane učenici, učenici u riziku i kulturološki različiti učenici.

Obraćajući se potrebama ovih grupa, nastavnici mogu stvoriti okruženje u učionici koje je inkluzivno, s poštovanjem i podrškom, pomažući svakom učeniku da se osjeća shvaćenim, cijenjenim i uključenim u svoj put učenja.

Broj uključenih studenata

Trenutno učestvuje **10 učenika**, sa planovima da se taj broj vremenom poveća.

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Primjena ovih praksi kod učenika može značajno poboljšati njihove ishode učenja. Prednosti uključuju povećan angažman i motivaciju, poboljšane socijalno-emocionalne vještine, povećano samopouzdanje i samopouzdanje, veću nezavisnost i odgovornost, poboljšani fokus i upravljanje ponašanjem, snažniju vršnjačku saradnju i inkluzivnost, smanjenu anksioznost i stres, te poboljšanu otpornost i prilagodljivost – sve to doprinosi pozitivnoj kulturi učionice.

Konačno, ove prakse podstiču lični rast i akademski uspjeh učenika, osposobljavajući ih da se suoče s budućim izazovima kako u učionici tako i u okruženjima za praktičnu obuku (npr. preduzeća i preduzeća).

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

- ✓ Započnite s jednom ili dvije jednostavne strategije prilagođene trenutnim potrebama vaših učenika, postepeno se proširujući kako bi učenici uspostavili rutinu. Sa malim počecima mogu se zapaziti promjene, a da ne opterećujete sebe ili učenike. Saznajte više o potrebama i preferencijama učenika kroz ankete ili neformalne razgovore. Komunicirajte jasno i dosljedno, podsjećajući učenike na svrhu svake vježbe kako biste im pomogli da uvide njenu vrijednost.
- ✓ Njegujte sigurno okruženje sa poštovanjem naglašavajući poštovanje, empatiju i podršku. Redovno tražite povratne informacije od učenika i uključite ih u oblikovanje njihovog okruženja kako biste povećali njihovo ulaganje i značajan angažman. Koristite vizualna pomagala kao što su poster, kartice s emocijama i rasporedi kako biste ojačali rutine i očekivanja, što može biti posebno korisno za vizualne učenike i učenike s posebnim potrebama.

- ✓ Proslavite male pobjede tako što ćete redovno priznavati čak i mali napredak. Iznad svega, budite strpljivi i fleksibilni. Za promjene je potrebno vrijeme, a napredak može biti postepen, ali strpljenje i fleksibilnost će vam omogućiti da odgovorite na rastuće potrebe učenika, čineći vaš pristup održivijim i učinkovitijim

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

<https://drive.google.com/drive/folders/1di8pMNRMpB74yZC9l1WQ2ynKithPcRd0?usp=sharing>

Datum

30.10.2024

6. Poznavanje engleskog jezika – Korištenje jednostavnog jezika

Naziv dobre prakse	Poznavanje engleskog jezika – Korištenje jednostavnog jezika
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednja ekonomska škola “Mirko Vešović” Podgorica
Država	Crna Gora

Opis dobre prakse

Od materijala koji je podijeljen sa učesnicima tokom studijske posjete Helsinkiju u junu 2024. godine, aktivnost “Korištenje jednostavnog jezika” je sprovedena sa učenicima sa posebnim potrebama kao proba za buduću nastavnu praksu. Koncept jednostavnog jezika primijenjen je kako bi se pojednostavila gramatička pravila za osnovna engleska vremena korištenjem deskriptivnih gramatičkih pojmova sa učenicima sa posebnim potrebama: vremena su im predstavljena u obliku vremenskih linija i crteža radi lakšeg razumijevanja pojma i upotrebe vremena. Kasnije su učenici imali zadatak da napišu kratku priču koristeći gramatičke strukture i poznati vokabular na temu “Zaštita životne sredine i ugroženih vrsta”. Na ovaj način su učenici povezivali riječi i izraze kako bi formirali rečenice, a zatim su svoje odgovore upoređivali s ključnim odgovorima. Takođe učenici povezivali rečenice kao da je predstavljeno kroz priču. Dodatne aktivnosti su bile: učenici čitaju/prevode/kopiraju/napišu sličnu priču mijenjajući po jedan detalj u svakoj rečenici.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

U crnogorskom obrazovnom sistemu, veliki broj učenika sa posebnim potrebama uključen je u redovno školovanje i osnovni koncept podrške učenicima je smanjenje postojećih nastavnih planova i programa, prilagođavanjem gradiva njihovim potrebama. Ponekad je to zaista teško sprovesti jer su naši školski profili Ekonomski i Pravni tehničar što obuhvata dosta teorijskog obrazovanja dok učenici sa posebnim potrebama imaju široki spektar potreba. Dakle, ideje o

korištenju jednostavnog jezika predstavlja odličan resurs za nastavnike da razviju dalje nastavne aktivnosti i prilagode nastavu

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Aktivnost je preuzeta iz DC-VET WB projektnog materijala o socijalnoj inkluziji sa posebnim fokusom na učenike sa posebnim obrazovnim potrebama.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje: • Definisanje ciljeva: konsolidovati gramatička pravila i vokabular, kreirati priču, razviti lične i saradničke veštine učenika, učiniti nastavu zanimljivijom, uvežbati specifičan vokabular • Priprema materijala: brošure, kopije, olovke • Planiranje aktivnosti: postavljanje dodatnih časova prema predviđenom rasporedu ili organiziranje dijelova redovnih časova
2	Realizacija: • Predstavljanje informacija o engleskoj gramatici i vokabularu • Voditi učenike kroz aktivnost i pratiti napredak • Njegovati saradnju i kreativnost dok učenici rade zajedno
3	Evaluacija: ○ Prikupljanje povratnih informacija od učenika o onome što su naučili ○ Evaluacija angažmana učenika i njihovih rezultata ○ Razmišljanje nakon sprovedene aktivnosti i vođenje evidencije o efikasnosti ove vježbe za buduću upotrebu u različitim situacijama (dodatna nastava za učenike sa posebnim potrebama, priprema učenika sa posebnim potrebama za polaganje završnog maturalnog ispita itd.)

Ciljna grupa

Učenici SOP-a Srednje ekonomske škole „Mirko Vešović“ Podgorica, Crna Gora

Broj uključenih studenata

3

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Učenicima realizovane aktivnosti su bile zanimljive i motivirale ih. Učenici sa posebnim potrebama su obično uključeni u grupne aktivnosti i to im je od velike koristi. Ali ponekad je zanimljivo uključiti ih u nešto što je posebno osmišljeno za njih i na ovaj način postaju svjesni da im nastavnici pružaju punu podršku. Ovo je veoma važno kod nastave za engleski jezik, jer nemamo udžbenike, radne sveske i gramatičke udžbenike namenjene učenicima sa posebnim potrebama. Koristimo službeno odobrene knjige iz Ujedinjenog Kraljevstva i nastavnici vrlo često moraju da prilagode dostupni materijal.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

Sve aktivnosti trebaju biti pažljivo implementirane sa učenicima, uzimajući u obzir stepen obrazovnih i emocionalnih potreba učenika. Korišćenje različitih materijala je veoma važno. Budući da se u našem školskom sistemu učenici sa posebnim potrebama uključeni u redovno školovanje, ponekad može biti teško za nastavnike da kreiraju i/ili prilagođavaju nastavni materijal.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

<https://www.facebook.com/share/p/19fpbsz6Br/>

Datum

08/11/2024

Ivana Radulović i Marija Jakovljević, profesorice engleskog jezika,
Srednja ekonomska škola "Mirko Vešović", Podgorica, Crna Gora

7. Vidim drugačije, izgradnja zida, timski rad

Naziv dobre prakse	1. Vidim drugačije 2. Izgradnja zida 3. Timski rad
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	QK "11 Marsi", Prizren Hajrije Shehu
Zemlja	Kosovo

Opis dobre prakse

Ove aktivnosti su osmišljene da unaprijede kritičko mišljenje ohrabrujući učenike da prepoznaju i cijene različite perspektive. Realizovane aktivnosti pomažu pojedincima da shvate da ljudi mogu tumačiti istu situaciju na različite načine na osnovu svog porekla, iskustva i ličnih predrasuda.

Cilj je podstaći učesnike da prepoznaju da svaki pojedinac vidi svijet kroz ličnu perspektivu. Realizovane vježbe poboljšavaju empatiju, otvorenost i vještine kritičkog mišljenja.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Kako se obrazovanje svake godine sve više mijenja, dok potrebe učenika koji se suočavaju sa izazovima u obrazovanju se povećavaju, smatrao sam razumnim implementirati ove aktivnosti koje će učenike osjetitiviše uključenim i motivisanim da izgrade efikasniju podršku.

Ove aktivnosti uključuju nekoliko ciljeva, kao što su:

- ☐ Učesnici postaju svjesniji svojih predrasuda i pretpostavki i uče da ih prepoznaju i osporavaju.
- ☐ Sagledavajući različite perspektive, učenici postaju otvoreniji za kreativna rješenja i alternativne pristupe, što je dragocjeno u ličnom i profesionalnom donošenju odluka.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Uočili smo mnoge pozitivne aspekte DC-VET WB projekta. Isto tako, u našoj školi imamo brojne učenike kojima je potrebna motivacija i ohrabrenje kroz različite aktivnosti. Ovo može pomoći učenicima da se osjećaju ohrabreno, izgrade samopouzdanje i osnaže ih da uspiju.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

- **„Vidim drugačije“ i „Izgradnja zida“**

Potaknite zauzimanje perspektive i kritičkog razmišljanja

Napravite grupe (u radionici je uključeno 15 učenika 12. razreda)

Moje kolege su obučene i certificirane za ovu obuku i imaju sav potreban materijal za vođenje ovih radionica. Od njih sam dobila vrijednu pomoć u organizaciji i organizaciji aktivnosti

- **Odnosi između vrijednosti**

Cilj ove radionice je izgradnja empatije među učenicima iz različitih sredina, jer se u našoj školi nastava odvija na tri jezika: albanskom (većina učenika), bosanskom i turskom (manjine).

Učenici su podstaknuti da identifikuju osobine i interesovanja za koje smatraju da definišu njihov identitet. Pored toga, bili su podstaknuti da promijene grupe, simulirajući izazove integracije u grupu koja možda nije im dobrodošla. Ova

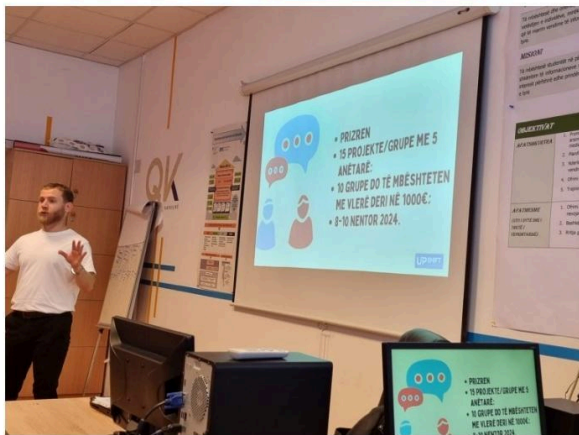

vježba imala je za cilj podsticanje empatije, ohrabrujući učenike da razmotre iskustva drugih i važnost inkluzivnosti.

Radionica je osmišljena da podigne svijest među mladima o značaju pomaganja i poštovanja jedni drugih, bez obzira na razlike u nacionalnosti, vjeri ili drugim faktorima porijekla. Takođe promoviramo zajedničko rješavanje problema i unaprijeđene komunikacijske vještine.

- **Timski rad**

Napravite grupe (6 x 5 učenika po grupi) ukupno 30 učenika

Cilj ove radionice je da unaprijedi sposobnost učesnika za zajednički rad podsticanjem vještina, stavova i ponašanja koji doprinose efikasnoj i produktivnoj grupnoj dinamici. Ova radionica se realizovala u saradnji sa nevladinom organizacijom "THY".

Ova obuka je uključivala teme koje su poboljšale verbalnu i neverbalnu komunikaciju kako bi se osigurala jasnoća i međusobno razumijevanje unutar tima.

Takođe je uključivalo i sljedeće termine:

- Saradnja: učenici da razmijene ideje, resurse i odgovornosti.
- Rješavanje konflikata: podučavanje strategija za konstruktivno upravljanje nesuglasicama i održavanje pozitivnog timskog okruženja.

- Definisanje uloga i odgovornosti: Pomaganje timovima da razumiju individualne snage i doprinose postizanju zajedničkih ciljeva.
- Promovisanje zajedničkog rješavanja problema: razvijanje kolektivnih vještina rješavanja problema i donošenja odluka za preovladavanje izazova.
- Jačanje timske dinamike: razumijevanje grupnog ponašanja i stvaranje inkluzivnog i motivisanog tima.
- Usklađivanje ciljeva: Usklađivanje članova tima oko zajedničkih ciljeva i osiguravanje odgovornosti za postizanje rezultata.

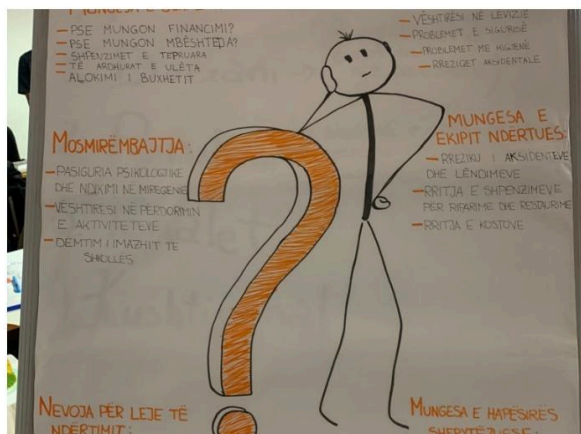
Nevladina organizacija THY je obezbijedila grantove učenicima, pozivajući ih da se prijave kao grupe sa prijedlozima **nakon završetka obuke**. Ovi prijedlozi su se fokusirali na inicijative koje imaju za cilj poboljšanje školskog okruženja ili stvaranje resursa korisnih za sve učenike. Ove aktivnosti su trajale 4 sedmice (vikendima) do proglašenja pobjednika.

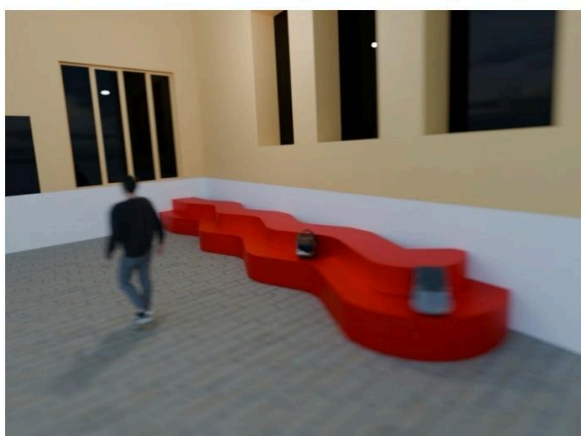

Među šest takmičarskih grupa , **tri su dobile grantove** za svoje ideje.

Pobjednički prijedlozi uključivali su:

1. Renoviranje i preuređenje: pretvaranje nekorištene školske nastrešnice u funkcionalan i rekreacijski prostor za učenike.

3. Unapređenje umetničkog studija: Opremanje školskog umetničkog studija raznim bojama kako bi se omogućilo učenicima da kreiraju murale u školskim prostorijama.

Prostorija za obuku i radionice koja se koristi za sve aktivnosti u našoj školi na slici:

Svi ovi projekti su trenutno u toku i planirano je da budu završeni do 11. marta 2025. godine, na vrijeme za Dan škole, koji će uključiti inicijativu Otvorena vrata u našoj ustanovi.

Evaluacija

- Koristili smo ankete, obrasce za povratne informacije ili brzu usmenu komunikaciju sa učesnicima kako bi prikupili mišljenja o svakoj aktivnosti. Pitali smo ih u čemu su uživali i koji su izazovi bili.
- Provjerili smo da li je svaka aktivnost ispunila svoje početne ciljeve kao i da li su učesnici pokazali poboljšane vještine zauzimanja perspektive, komunikacije i saradnje?
- Nakon završenih aktivnosti, diskutovali smo o tome šta je dobro funkcionisalo, a šta bi se moglo poboljšati. Za buduće aktivnosti potrebno je da se uzmu u obzir povratne informacije učesnika i, ako je potrebno, prilagoditi aktivnosti ili metode za buduće sesije.
- Zabilježili zapažanja i ishode za buduću upotrebu, uključujući povratne informacije učesnika, uspješne modifikacije i bilješke o vremenu ili resursima.

3

Promovisati dugoročnu održivost i kontinuirano poboljšanje inkluzivnih praksi.

- **Uvod u dokumente i izazovi:** poželjno je voditi detaljnu evidenciju o uspješnim strategijama, preprekama i rješenjima. Uz ove napomene budući korisnici mogu usavršiti i prilagoditi svoje pristupe tokom vremena, osiguravajući da se svaka praksa razvija i poboljšava na osnovu stvarnih iskustava u učionici.
- **Povežite se sa kulturom učionice:** Učinite ove aktivnosti dio svakodnevnice, tako da poštovanje različitih potreba postane prirodno i očekivano ponašanje učenika. Ovo pomaže uspostavljanju trajne kulture inkluzivnosti.

4

5

- **Sarađujte i povežite se:** Podijelite efikasne strategije s kolegama i istražite mogućnosti za implementaciju ovih praksi u drugim razredima, pomažući u stvaranju šireg okruženja inkluzije u cijeloj školi

Ciljna grupa

Ciljna grupa bili su introvertni učenici, učenici sa visokim nivoom energije, oni sa posebnim potrebama, učenici opšteg obrazovanja, socijalno anksiozni studenti, daroviti i talentovani pojedinci, učenici u riziku i oni iz kulturološki različitog porekla.

Imajući u vidu specifične potrebe ovih grupa, potrebno je da negujemo okruženje koje je inkluzivno, s poštovanjem i pruža podršku. Ovaj pristup pomaže svakom učeniku da se osjeća shvaćenim, cijenjenim i prihvaćenim, stvarajući učionicu koja zaista podržava učenje svakog pojedinca.

Broj uključenih učenika

15 učenika na radionici "Vidim drugačije i graditi zid"

30 učenika na radionici "Timski rad"

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Prednosti

- Učenici razvijaju vještine komunikacije i saradnje, uče da poštuju različita gledišta i da efikasno rade zajedno.
- Interaktivne aktivnosti stimulišu učenike za većim angažmanom a u isto vrijeme promoviše aktivno učešće i veći interes za učenje.
- Pozitivne povratne informacije i inkluzivne prakse pomažu učenicima da se osjećaju vrijednima i sposobnima, podstičući samopouzdanje i način razmišljanja o rastu.
- Istražujući različite perspektive, učenici postaju empatičniji, razumiju potrebe i porijeklo drugih.

Uticaj na učenike

- Inkluzivne aktivnosti stvaraju podsticajno okruženje u učionici, čineći da se svi učenici osjećaju da pripadaju.
- Učenici razvijaju poštovanje i samoregulaciju kroz strukturirani timski rad i razumijevanje različitih perspektiva, što doprinosi harmoničnijem okruženju u učionici.
- Osjećaj uključenosti i razumijevanja jača emocionalno zdravlje učenika, smanjuje

anksioznost i povećava motivaciju.

- Rad u različitim grupama izgrađuje čvršće vršnjačke veze, razbijajući društvene barijere i njegujući prijateljstva.

Rezultati učenja

Radionice poput „Vidim drugačije“ i „Izgradnja zida“ podstiču analitičko i kritičko mišljenje, motivišući učenike da sagledaju situacije iz različitih perspektiva. Istovremeno, kroz aktivnosti „Timskog rada“, učenici stiču dragocjeno iskustvo saradnje, učeći kako da efikasno doprinose grupnim zadacima.

Kada su učenici angažovani i samouvjereni, postižu bolje akademske rezultate, napredujući i u individualnim i timskim zadacima. Takođe, razvijaju kulturnu svjesnost i otvorenost, pripremajući se za snalaženje u raznovrsnim društvenim i profesionalnim okruženjima.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

- Redovno bilježite šta dobro funkcioniše i s kakvim ste se izazovima susreli, procjenjujući efikasnost svake prakse kroz posmatranje interakcija učenika i prikupljanje povratnih informacija.
- Na osnovu tih uvida, prilagođavajte svoj pristup kako bi aktivnosti ostale dinamične, relevantne i uticajne.
- Dijelite uspješne strategije s kolegama i razgovarajte o onome što je dalo najbolje rezultate ili što bi se moglo unaprijediti, čime ne samo da pomažete drugim učionicama, već i jačate zajednicu nastavnika.
- Razmislite o organizaciji zajedničkih aktivnosti ili događaja koji uključuju više odjeljenja, dodatno podstičući osjećaj jedinstva i međusobnog poštovanja u školi.

Prateći ove smjernice, budući korisnici mogu osigurati da ove prakse doprinose stvaranju inkluzivnog, podržavajućeg i inspirativnog okruženja koje koristi svim učenicima.

Datum

25.01.202

8. Novogodišnji Bazar- razvoj preduzetničkog učenja

Naziv dobre prakse	Novogodišnji bazar - razvijanje preduzetničkih vještina
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednja ekonomska škola "Mirko Vešović" Podgorica
Zemlja	Crna Gora

Opis dobre prakse

Svake godine u decembru, naša škola organizuje Novogodišnji bazar, kao vannastavnu aktivnost. Ovo organizuju učenici iz Kluba preduzetnika i drugog stranog jezika (francuskog, italijanskog i ruskog) u saradnji sa nastavnicima. Tokom ovoga Bazara, prodavali su se razni predmeti i hrana koju su spremili učenici i nastavnici.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Osnovna ideja Bazara je da studentima praktično pokažemo osnove preduzetništva u svakoj fazi poslovnog plana (od osmišljavanja do realizacije). Obično se to radi u saradnji sa nastavnicima drugog stranog jezika jer se hrana tih zemalja često jede i kod nas. Naravno, bilo je i crnogorskih jela. Učenici su odlučivali o artiklima, šta će se prodavati, nabavljali materijale i alate, kreirali predmete, izlagali ih, reklamirali, prodavali i stalno su bili vođeni i mentorirani od strane nastavnika. Zbog činjenice da je jedina konstanta na svijetu promjena, učenici su organizirali i aktivnost pod nazivom Adventski kalendar (prodaju kutije sa brojevima upakovanih poklona).

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Ne, ovo je primjer dobre prakse koja se primjenjuje u našoj školi jer uključuje učenike iz različitih društvenih sredina. Ovo je redovna aktivnost koja se sprovodi svake godine u decembru i svaki put ga poboljšavaju i učenici i nastavnici prilagođavajući savremenim potrebama tržišta.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje: • Definisanje ciljeva: uključiti učenike u implementaciji teorijskog znanja stečenih tokom redovne nastave, razviti učeničku saradničku vještinu, dati podršku učenicima za njihove ideje • Priprema materijala: kolačići i slana jela (prehrambeni artikli), pokloni za adventski kalendar (tkanine, olovke, nakit, ukrasne vrećice, perle, trake, ljepilo itd.) • Planiranje aktivnosti: organizacija logistike (određivanje datuma, oglašavanje, obezbjeđivanje prodajnih štandova itd.)
2	Implementacija: • Priprema hrane, kreiranje poklona za kalendar, postavljanje prodajnih tezgi i prodaja artikala • Voditi učenike kroz aktivnost i pratiti napredak • Negujte saradnju i kreativnost dok učenici rade zajedno
3	Evaluacija: • Prikupljanje povratnih informacija od učenika o onome što su naučili i uspjeli da završe prema planu • Evaluacija angažmana učenika i njihovih rezultata • Razmatranje i vođenje evidencije o efikasnosti ove aktivnosti za buduću upotrebu u različitim situacijama i različitim svrhama

Ciljna grupa

Učenici Srednje ekonomske škole “Mirko Vešović” Podgorica, Crna Gora

Broj uključenih učenika

Ukupno 40 učenika, 4 učenika sa posebnim potrebama

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Učenici su bili zaista motivisani i angažovani da učestvuju i ostvare planirane aktivnosti. Budući da je riječ o tipičnoj poduzetničkoj aktivnosti, koristi koje su vidjeli su bile sasvim očigledne:

kako teče proces od poslovne ideje do njene implementacije i konačnog cilja (stvaranja profita). Takođe, bilo je prostora da učenici budu kreativni i sprovedu određene vještine koje smatraju korisnima (kuvanje, digitalni marketing, izrada poklona, uređenje prostora, itd.). Tokom svim aktivnosti, saradnja između studenata bila je na visokom nivou. Učili su jedni od drugih. Glavni razlog je to što se svake godine uključi veliki broj učenika, pa se na ovaj način stvara mreža učenika koji pomažu jedni drugima, što doprinosi osjećaju pripadnosti njihovoj zajednici. Učenički parlament u našoj školi radi veliki broj aktivnosti raznih vrsta, nastojeći da se uključi što veći broj učenika, ne samo iz dobrotvornih razloga, već radi izgradnje čvrste zajednice i pružanja mogućnosti učenicima da učestvuju i donose odluke u svoju korist.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

Ova ideja bi se mogla koristiti u postojećoj formi ili prilagoditi različitim nastavnim okruženjima. To zahtijeva puno truda od nastavnika od početka do kraja, a takođe ima dugotrajni uticaj na one koji su po prvi put dio ovakve aktivnosti. Ponavljanjem ovih aktivnosti, vremenom postaje lakše raspodijeliti zadatke učenicima prema njihovim ličnim interesovanjima, motivaciji i vještinama. Na kraju, ovo je vrlo lijepa aktivnost koja uključuje veliki broj učenika i može biti zabavno za sve.

Kao jedna od aktivnosti, realizovana je aktivnosti "Tajni Djed Mraz" u organizaciji učeničkog parlamenta gdje su učenici kupovali poklone tajno za svoje prijatelje iz razreda. Takođe, nastavnici su takođe kupili mnogo kolačića.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

<https://www.facebook.com/share/v/19fxv9rMd2/>

Datum

13.11.2024.

Ivana Radulović, profesor engleskog jezika,

Srednja ekonomska škola "Mirko Vešović", Podgorica, Crna Gora

9. Radionica o šivenju

Naziv dobre prakse	Radionica o šivenju
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednja ekonomska škola "Mirko Vešović" Podgorica
Zemlja	Crna Gora

Opis dobre prakse

Tokom decembra 2024. godine, u našoj školi su održane tri radionice krojenja i šivenja odjeće od recikliranih materijala – 4. 6. i 20. decembra. Kroz ovaj kreativni proces učenike trećeg razreda vodila je profesorica engleskog jezika, Marija Jakovljević.

Cilj radionica bio je podizanje svijesti o mogućnostima prenamjene različitih materijala i odjeće, razvoj želje za kreiranjem predmeta za svakodnevnu upotrebu, usvajanje vještina ručnog rada, ali prije svega – uživanje u procesu stvaranja.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Naša škola je pretežno usmjerena na teorijska znanja, a svaka praktična vještina je direktno povezana s ekonomijom i pravom. Ova ideja se činila korisnom za učenike u širem smislu, jer im omogućava sticanje važne životne vještine.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Naša škola je pretežno usmjerena na teorijska znanja, a svaka praktična vještina je direktno povezana s ekonomijom i pravom. Međutim, ova ideja potekla je od profesorice, kojoj je šivenje hobi, s ciljem da učenicima približi jednu korisnu životnu vještinu.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje: • Definisanje ciljeva: uključivanje učenika u praktičnu vještinu i realizacija međupredmetne aktivnosti. • Priprema materijala i opreme: šivaće mašine, makaze, krede, igle, konci, tkanine, isječeni šabloni. • Planiranje aktivnosti: određivanje dodatnih časova u skladu s rasporedom, pronalaženje adekvatnog prostora, organizacija logistike.
2	Implementacija: • Prezentacija informacija: prikaz praktičnog postupka krojenja, rezanja i šivenja. • Vođenje učenika kroz aktivnost: pružanje smjernica i praćenje njihovog napretka. • Podsticanje saradnje i kreativnosti: ohrabrivanje učenika da rade zajedno i razmjenjuju ideje.
3	Evaluacija: • Prikupljanje povratnih informacija: analiziranje učenikovih utisaka o naučenom. • Evaluacija angažovanosti i rezultata: procjena učešća učenika i kvaliteta njihovog rada. • Refleksija o efikasnosti aktivnosti: razmatranje mogućnosti primjene stečenih vještina u različitim situacijama i svrhe, uključujući potencijalni podsticaj za buduće poslovne ideje ili planove učenika.

Ciljna grupa

Učenici Srednje ekonomske škole “Mirko Vešović” Podgorica, Crna Gora

Broj uključenih učenika

Ukupno 6 učenika od čega je jedan učenik sa posebnim potrebama

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Ovakve radionice predstavljaju nešto novo i zanimljivo za učenike. One im omogućavaju sticanje praktične vještine koja bi jednog dana mogla prerasti u preduzetničku ideju – bilo kroz pokretanje sopstvenog biznisa ili pronalaženje zaposlenja u modnoj industriji, s posebnim naglaskom na ekološku svijest.

Za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama, grupne aktivnosti su izuzetno korisne za njihovu ličnu dobrobit i razvoj, u zavisnosti od specifičnih potreba koje imaju. Osim toga, kao i kod svakog timskog rada, jača se osjećaj zajedništva, što dodatno doprinosi školskom okruženju i upotpunjuje ostale aktivnosti koje naša škola i nastavnici organizuju.

Sam čin stvaranja nečega može značajno doprinijeti samopouzdanju učenika, dok se istovremeno razvijaju i unapređuju njihove interpersonalne i socijalne vještine. Na kraju, suština obrazovanja jeste da pripremi učenike za život.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

Možda djeluje kao prevelik izazov, ali osnovna ideja za nastavnike jeste da isprobaju nešto što im je blisko – bilo da je riječ o njihovom interesovanju ili hobi – i da podijele svoje znanje ili vještine sa učenicima. Umjesto stalnog pritiska za profesionalnim usavršavanjem i učenjem nečeg potpuno novog, ovakve dobre prakse mogu pružiti osjećaj zadovoljstva i povezivanja sa učenicima na drugačiji način.

Važno je da se ove aktivnosti planiraju i sprovode u skladu s potrebama učenika i njihovim osjećajem sigurnosti, uzimajući u obzir njihovo fizičko, emocionalno i mentalno stanje. Takođe, organizacija malih timova može biti korisna, jer omogućava bolju interakciju i individualizovan pristup. Dodatna podrška drugih nastavnika u školi samo doprinosi uspjehu ovakvih inicijativa i obogaćuje školsko okruženje.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

<https://www.facebook.com/share/v/19fxv9rMd2/>

Datum 13.11.2024

Ivana Radulović, profesor engleskog jezika,

Srednja ekonomska škola "Mirko Vešović", Podgorica, Crna Gora

10. Priprema kolača

Naziv dobre prakse	Priprema kolača
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	JU Srednja poslovno-komercijalna i trgovačka škola, Sarajevo
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Ova aktivnost je uključivala vođenje učenika sa poteškoćama u razvoju i različitim smetnjama kroz proces pečenja kolača od sastojaka koje su kupili tokom prethodne aktivnosti kupovine namirnica. Učenici su naučili kako da prate recept, mjere sastojke i uz pomoć završe proces pečenja. Praksa je osmišljena tako da se primijene praktične životne vještine, ojačaju rezultati iskustva kupovine namirnica i podstakne kreativnost i timski rad.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Praksa je sprovedena na način kako bi učenici naučili kako u okviru budžeta da naprave određeno jelo. Mnogim učenicima je bilo potrebno praktično iskustvo kako bi izgradili samopouzdanje u pripremanju jednostavnih jela ili grickalica. Aktivnost je imala za cilj da poboljša njihovu sposobnost da prate uputstva, rade zajedno i završe opipljiv rezultat (pečeni kolač) uz jačanje koncepata naučenih tokom aktivnosti kupovine namirnica.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje: • Odabrati jednostavan recept za tortu s jasnim uputstvima i minimalnim sastojcima. (npr. Dekonstruisani kolač od sira) • Pregledajte kupljene sastojke kako biste bili sigurni da ispunjavaju zahtjeve recepta. • Pripremite kuhinjski prostor za pristupačnost, uključujući alate ako je potrebno (npr. pribor koji se lako drži). • Razgovarajte sa učenicima o sigurnosnim pravilima u kuhinji prije početka aktivnosti.
2	Implementacija:

	• Vodite učenike korak po korak kroz recept, demonstrirajući i objašnjavajući svaku radnju (npr. mjerenje, miješanje i sipanje). • Dozvolite učenicima da naizmjenično izvršavaju zadatke, kao što su razbijanje jaja, miješanje tijesta ili prethodno zagrijavanje pećnice, na osnovu svojih sposobnosti. • Nadgledajte proces pečenja, osiguravajući sigurnost dok je kolač u rerni. • Kada je pečena, uključite učenike u ukrašavanje torte ako je moguće.
3	Evaluacija: • Proslavite završetak aktivnosti tako što ćete podijeliti tortu s grupom i razgovarati o iskustvu. • Pričajte sa učenicima o onome što su naučili, kao što je praćenje niza aktivnosti, korištenje materijala i timski rad. • Prikupite povratne informacije od roditelja/staratelja ili drugih zainteresovanih strana o učenom uticaju aktivnosti.

Ciljna grupa

- Učenici sa teškoćama u razvoju i raznim smetnjama.

Broj uključenih učenika

- 10-15 učenika sa poteškoćama u razvoju i nekom vrstom oštećenja

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Prednosti:

- Ojačane praktične životne vještine kroz kuvanje i pečenje.
- Poboljšana sposobnost praćenja instrukcija u više koraka.
- Unaprijeđen timski rad i saradnja zajedničkim radom na postizanju zajedničkog cilja.

Uticaj :

- Učenici su razvili veći osjećaj nezavisnosti i postignuća.
- Aktivnost je promovirala kreativnost i rješavanje problema u kuhinji.
- Povećani angažman i uživanje kroz praktično, senzorno učenje.

Rezultati učenja :

- Razumijevanje važnosti tačnih mjerenja u kuvanju.
- Poznavanje osnovnih kuhinjskih alata i sigurnosnih praksi.
- Poboljšana sposobnost sekvenciranja koraka u zadatku od početka do kraja.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

- Odaberite recept koji odgovara sposobnostima učenika i koji zahtijeva minimalnu pripremu kako biste osigurali angažman.
- Naglasite timski rad tako što ćete svakom učeniku dodijeliti specifične zadatke na osnovu njihovog nivoa vještina.
- Koristite vizuelna pomagala ili štampane kartice sa receptima sa slikama kako biste uputstva učinili dostupnijim.
- Vježbajte sigurnost u kuhinji, kao što je demonstriranje upotrebe rerne i rukovanja vrućim predmetima prije početka aktivnosti.
- Uključite kreativnost tako što ćete dopustiti učenicima da ukrase tortu prelivima ili dizajnom.

11. Odlazak u bioskop: zajednička aktivnost za učenike sa i bez smetnji

Naslov dobre prakse	Odlazak u kino: zajedničko iskustvo za studente sa i bez oštećenja
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	JU Srednja poslovno-komercijalna i trgovačka škola, Sarajevo
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Ova aktivnost je uključivala odvođenje mješovite grupe učenika (uključujući i učenike sa oštećenjima i učenike bez oštećenja) u bioskop da pogledaju film koji odgovara njihovoj starosnoj grupi. Cilj je bio ponuditi društveni izlet koji podstiče inkluzivnost, kulturni angažman i uživanje u zajedničkim iskustvima. Učenici su imali priliku da iskuse bioskopsko okruženje, zajedno pogledaju zabavni film, a nakon toga sudjeluju u diskusiji.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova praksa je implementirana s ciljem pružanja zajedničkog, prijatnog iskustva učenicima različitih sposobnosti, podstičući inkluzivnost i međusobno razumijevanje. Fokus je bio na jačanju društvene interakcije između učenika s oštećenjima i njihovih vršnjaka bez oštećenja u opuštenom i zabavnom okruženju.

Pored toga, aktivnost je omogućila učenicima da učestvuju u društvenom izletu kojem mnogi inače ne bi imali priliku prisustvovati. Takođe, doprinijela je razvoju njihove sposobnosti za angažman u grupnim aktivnostima izvan učionice, čime se dodatno osnažuju njihove socijalne i komunikacijske vještine.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje: • Odabir odgovarajućeg filma koji odgovara uzrastu i sposobnostima svih učenika.
---	---

	• Dogovaranje prevoz do i od bioskopa, osiguravajući pristupačnost za sve učenike (npr. pristup invalidskim kolicima, raspored sedenja). • Pripremite učenike za izlazak tako što ćete prethodno razgovarati o filmskom bontonu i iskustvu (npr. tišina tokom filma, poštovanje drugih). • Prikupiti neophodnu saglasnost i dati informacije roditeljima/starateljima.
2	Izvršenje: • Dolazak u bioskop ranije kako biste osigurali nesmetan ulazak i raspored sedenja. • Pobrinite se da učenici sa posebnim potrebama dobiju odgovarajuću podršku, kao što je sjedenje sa prijateljem ili pomoćnikom ako je potrebno. • Vodite učenike da shvate iskustvo (npr. poštovanje drugih, važnost fokusiranja na film). • Pratite učenike tokom filma kako biste osigurali udobnost i sigurnost.
3	Evaluacija: • Nakon filma održite grupnu diskusiju kako biste podijelili povratne informacije o iskustvu. • Podstaknite učenike da izraze šta im se svidjelo u filmu i svoje iskustvo u bioskopu. • Prikupite povratne informacije od nastavnika i asistenata kako biste procijenili koliko je izlet bio inkluzivan i šta bi se moglo poboljšati za buduće aktivnosti.

Ciljna grupa

- Mješovita grupa učenika sa i bez oštećenja (dobi primjereni filmu).

Broj uključenih učenika

- Mješovita grupa od 40-45 učenika sa i bez oštećenja.

Prednosti, uticaj na studente i rezultati učenja

Prednosti:

- Društvena inkluzija omogućava učenicima sa i bez oštećenja da uživaju u zajedničkoj aktivnosti.
- Pruža priliku za kulturno obogaćivanje kroz izlaganje bioskopu i filmu.

- Poboljšana socijalna interakcija i razumijevanje između učenika različitog porijekla i sposobnosti.

Uticaj :

- Učenici su stekli nova iskustva učestvujući u grupnom izletu van učionice.
- Zajedničko uživanje u filmu pomoglo je negovanju međusobnog poštovanja i prijateljstva među učenicima različitih sposobnosti.

Rezultati učenja :

- Povećana sposobnost učešća u društvenim aktivnostima u zajednici.
- Poboljšane socijalne vještine, kao što su saradnja i komunikacija, u javnom okruženju.
- Povećana kulturna svijest i izloženost pripovijedanju kroz film.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

- Odaberite film koji je zanimljiv, primjeren uzrastu i koji odgovara različitim potrebama grupe.
- Planirajte udobnost i pristupačnost svim učenicima, uključujući osiguravanje odgovarajućeg sjedišta i podrške ako je potrebno.
- Naglasite važnost poštovanja i ponašanja u bioskopskom okruženju prije izlaska.
- Nastavite iskustvo grupnom diskusijom ili aktivnošću, kao što je crtanje ili pisanje o filmu, kako biste podstakli razmišljanje i izražavanje.
- Razmislite o organiziranju redovnog filmskog izleta kao dijela šireg programa društvene integracije.

12. Upravljanje novcem tokom kupovine hrane

Naslov dobre prakse	Upravljanje novcem i kupovina namirnica
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	JU Srednja poslovno-komercijalna i trgovačka škola, Sarajevo
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Ova aktivnost je uključivala podučavanje učenika sa poteškoćama u razvoju i različitim smetnjama osnovama upravljanja novcem tokom kupovine namirnica u stvarnom svijetu. Učenici su naučili kako planirati listu namirnica, planirati svoju potrošnju, identifikovati artikle u trgovini i izvršiti plaćanja na blagajni. Aktivnost je naglasila praktičnu finansijsku pismenost i nezavisnost u svakodnevnom životu.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Praksa je sprovedena kako bi se odgovorilo na potrebe učenika za finansijskom nezavisnošću i poznavanjem kupovine u strukturiranom okruženju. Mnogim učenicima nedostajale su prilike da vježbaju rukovanje novcem, planiranje troškova ili kretanje u trgovini. Ova aktivnost je imala za cilj da izgradi njihovo samopouzdanje u upravljanju malim budžetima, donošenju informisanih izbora i interakciji sa zaposlenima u prodavnicama.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje:
	- Definisanje ciljeve učenja (npr. brojanje novca, razumijevanje cijena i interakcija sa osobljem trgovine). - Napravite jednostavnu listu namirnica i odredite budžete prilagođene nivoima sposobnosti učenika.

	• Koordinirajte s obližnjom trgovinom kako biste organizirali posjetu. Pobrinite se da okruženje je pristupačno. • Obavijestite roditelje/staratelje o aktivnosti i osigurajte pristanak.
2	Implementacija • Pripremite učenike unaprijed tako što ćete razgovarati o aktivnosti, vježbati brojanje novca i prepoznati stavke na listi. • U prodavnici, vodite učenike kroz odabir artikala, upoređivanje cijena i zadržavanje u okviru svog budžeta. • Pomozite im u interakciji s blagajnikom, platiti namirnice i preuzeti kusur. • Osigurajte da su nastavnici i asistenti dostupni za podršku učenicima tokom procesa.
3	Evaluacija: • Razmotrite iskustvo sa učenicima kako biste razgovarali o tome šta su naučili i kako su se osjećali u vezi s tom aktivnošću. • Organizovati dodatni zadatak u kojem učenici kreiraju vlastite liste namirnica ili simuliraju kupovinu namirnica u razredu. • Prikupite povratne informacije od roditelja/staratelja i osoblja trgovine za daljnja poboljšanja.

Ciljna grupa

- Učenici sa teškoćama u razvoju i raznim smetnjama.

Broj uključenih učenika

- 10-15 učenika sa poteškoćama u razvoju i nekom vrstom oštećenja

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Prednosti:

- Povećano samopouzdanje u rukovanju novcem i kupovini.
- Poboljšane vještine donošenja odluka kroz budžetiranje i određivanje prioriteta potreba.
- Veća samostalnost u navigaciji svakodnevnim zadacima.

Uticaj :

- Učenici su naučili da upravljaju malim budžetima i prepoznaju vrijednost novca.
- Doživjeli su osjećaj postignuća u izvršavanju zadatka kupovine u stvarnom svijetu.

Rezultati učenja :

- Razumijevanje kako planirati i držati se budžeta.
- Poznavanje procesa kupovine namirnica, od pronalaženja artikala do plaćanja.
- Unaprijeđene komunikacijske i društvene vještine kroz interakciju s osobljem trgovine.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

- Počnite s malim budžetima i jednostavnim listama za kupovinu kako biste izbjegli preopterećenje učenika.
- Koristite vizuelna pomagala, kao što su slike ili dijagrami, da pomognete učenicima da identifikuju artikle i cene.
- Vježbajte igranje uloga s lažnim novcem i lažne postavke kupovine prije stvarne posjete.
- Odaberite trgovinu u kojoj ima malo gužve i ima pomoćno osoblje.
- Ohrabrite roditelje da pojačaju aktivnost kod kuće uključivanjem učenika u zadatke kupovine u domaćinstvu.

13. Radionica “Prava djeteta”

Naslov dobre prakse	Radionica “Prava djeteta”
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednja ugostiteljsko-turistička škola
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Radionica “Prava djeteta” osmišljena je da pomogne učenicima da shvate i istraže svoja osnovna prava na zanimljiv i kreativan način. Aktivnosti su uključivale izradu postera i „Drvo dječijih prava“ sa ilustrovanim karticama. Učenici su takođe učestvovali u igri uloga, oličavajući različita prava kao što su doktor, nastavnik i sportista.

Pod vodstvom asistenata u nastavi, radionica je ohrabrila učenike da uče o svojim pravima kroz kreativnost i igru, a u isto vrijeme njegujući i znanje i inkluziju.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Radionica je realizovana u cilju podizanja svijesti o pravima djeteta i promocije inkluzije kroz vannastavne aktivnosti. Ova aktivnosti je takođe imala za cilj da odgovori na potrebu za aktivnim metodama učenja koje kreativno uključuju učenike, podstičući razumijevanje i izražavanje njihovih prava.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz DC-VET WB projekta, koji naglašava radnje osmišljene da promovišu aktivno učešće učenika i unaprijede njihove vještine kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje - Definisanje ciljeva radionice: edukacija učenika o njihovim pravima uz promovisanje kreativnosti. - Priprema materijala: poster, markeri, ilustrovane kartice i rekviziti za igranje uloga. - Odabir učesnika i dogovorite mjesto održavanja.
2	Implementacija: - Upoznati učenike sa pravima djeteta kroz diskusiju. - Vođenje učenika u kreiranju "Stabla dječijih prava" i postera sa ilustrovanim pravima. - Implementacija igre uloga u kojoj učenici preuzimaju uloge koje simbolišu određena prava.
3	Evaluacija: - Prikupljanje povratnih informacija od učenika o njihovom iskustvu. - Pregled kreativnih rezultata (poster i stablo) kako bi se video pojedinačni angažman. - Analiza postignutih rezultata kako bi bolje razumjeli uticaj aktivnosti i identifikovali oblasti za poboljšanje.

Ciljna grupa

Učenici Srednje ugostiteljsko-turističke škole, sa fokusom na podsticanje inkluzije i kreativnosti

Broj uključenih učenika

12 učenika

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Povećana svjesnost o pravima djece.

Unaprijeđenje društvene i kreativne vještine.

Poboljšan osjećaj pripadnosti i uključenosti.

Unaprijeđen timski rad i komunikacija kroz aktivnosti igranja uloga.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

Osigurati inkluzivno učešće i prilagoditi aktivnosti potrebama i interesima učenika.

Osigurati dovoljno vremena za kreativno izražavanje.

Koristite rezultate evaluacije da usavršite buduće radionice.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=957072029771363&id=100064057236864&mbextid=wwXlfr&rdid=77nuk68Z0rVbFXOo#

Datum

25. 10.2024

14. Radionica „Izrada voćnih grickalica“

Naslov dobre prakse	Radionica „Izrada voćnih grickalica“
Organizacija koja implementira dobru praksu	Srednja ugostiteljsko-turistička škola
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

U školi je 27. novembra 2024. godine održana kreativno-edukativna radionica pod nazivom „**Izrada voćnih grickalica**“ koja kombinuje zdravu ishranu sa kreativnim izražavanjem.

Radionica je započela interaktivnom diskusijom o važnosti uključivanja voća u uravnoteženu prehranu. Učenici su zatim zajedno radili na pripremi voća dalje korišćenje: pranje, guljenje, uklanjanje sjemena, sječenje i čišćenje radnih površina. Ovaj početni dio radionice bio je fokusiran na unapređenje motoričkih vještina i promovisanje timskog rada, uz podsticanje odgovornosti u zajedničkom zadatku.

Kreativni segment omogućio je učenicima da pripremljeno voće pretvore u umjetnička djela. Oblikovali su voće u različite maštovite oblike, uključujući palme, srca i životinje poput ribe, lavovi i kornjače. Najzanimljivije kreacije bile su one u obliku ježeva i delfina, što je dovelo do razigrane rasprave o tome da li i oni podsjećaju na zmajevе. Nakon izrade svojih voćnih remek-djela, učenici su uživali u degustaciji, uživajući u njihovim ukusnim i vizualno privlačnim kreacijama.

U radionici je učestvovao psiholog koji je podržao učenike i pomogao u stvaranju inkluzivne atmosfere za sve. Osim toga, gostujući nastavnik je podijelio informacije iz svog nastavnog plana i programa za pecivo, davajući praktične savjete o pripremi i serviranju voćne salate.

Radionica je završena priznanjem za kreativnost i timski rad učenika, a učesnici su otišli sa osjećajem postignuća i novim saznanjima o zdravoj ishrani.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova radionica je osmišljena da promoviše zdravu prehranu na zanimljiv i praktičan način, uz razvoj motoričkih vještina, timskog rada i kreativnosti. Cilj je bio stvoriti okruženje u kojem bi učenici mogli učiti o ishrani dok izražavaju svoje umjetničke talente.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz projekta DC-VET WB, koji naglašava radnje osmišljene da promovišu aktivno učešće učenika i unaprijede njihove vještine kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje: - Definisati ciljeve radionice: podsticanje zdravih prehrambenih navika i podsticanje kreativnosti kroz voćarstvo. - Pripremite materijale: svježe voće, alate za rezanje, tanjire i sredstva za čišćenje. - Uredite mjesto održavanja i organizujte učenike.
2	Izvršenje: - Započnite sa informacijama o važnosti zdrave prehrane i prednostima voća. - Voditi učenike u pripremi voća i kreiranju njihovih umjetničkih voćnih zalogaja. - Dozvolite učenicima da podijele i probaju svoje kreacije u opuštenom i ugodnom okruženju.
3	Evaluacija: - Prikupite povratne informacije od učenika o tome u čemu su uživali i šta su naučili. - Procijenite kreativnost i timski rad prikazan tokom procesa izrade. - Koristite povratne informacije za poboljšanje budućih radionica i aktivnosti.

Ciljna grupa

Učenci Srednje ugostiteljsko-turističke škole sa fokusom na promociju zdrave prehrane, kreativnosti i socijalne uključenosti.

Broj uključenih učenika

15 učenika

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

- Poboľšane motoričke sposobnosti i koordinacija.
- Povećana svijest o zdravoj ishrani i ishrani.
- Ojačani timski rad i socijalna uključenost.
- Podsticanje kreativnost kroz umjetničko izražavanje koristeći hranu.

Predlozi za buduće korisnike ove dobre prakse

- Osigurajte da su aktivnosti inkluzivne i dostupne svim učenicima.
- Prilagodite zadatke izrade prema interesovanjima učenika kako biste podstakli kreativnost.
- Koristite povratne informacije učenika da prilagodite i poboljšate buduće radionice.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=982108503934382&id=100064057236864&mbextid=wwXIfr&rdid=qUn7iLdTxIW6GLW9#

Datum 27. 11. 2024

15. Radionica na temu “Ručno oslikana torba”

Naslov dobre prakse	Radionica na temu “Ručno oslikana torba”
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednja ugostiteljsko-turistička škola
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

U školi je održana kreativna radionica „**Ručno oslikana torba**“ sa fokusom na likovni izraz kroz oslikavanje tekstila.

Radionica je započeta upoznavanjem sa bojama za tkanine i tehnikama za rad na torbama. S obzirom da mnogi učenici po prvi put koriste boje za tkanine, ovaj početni dio radionice imao je za cilj da ih upozna sa alatima kao i smjernicama kako da efikasno rade sa materijalima.

Nakon što su učenici shvatili osnove, ohrabreni su da istraže svoju kreativnost tako što su svoje torbe obojili jedinstvenim dizajnom. Ova praktična aktivnost pružila je učenicima priliku da slobodno izraze svoje ideje, što je rezultiralo raznim maštovitim i ličnim kreacijama.

Glavni ciljevi radionice bili su razvoj kreativnosti, motoričkih sposobnosti i samopouzdanja učenika, uz podsticanje osjećaja saradnje i inkluzivnosti unutar grupe. Radionica ne samo da je omogućila učenicima da stvore nešto značajno, već je pomogla i da ojačaju njihov osjećaj individualnosti i timskog rada.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Radionica je imala za cilj da ohrabri učenike da istraže svoje umjetničke sposobnosti, a istovremeno razvijaju osnovne životne vještine kao što su samopouzdanje, nezavisnost i timski

rad. Fokus je bio na obezbjeđivanju inkluzivnog okruženja u kojem bi učenici mogli slobodno da se izraze kroz kreativnost.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz projekta DC-VET WB, koji naglašava značaj radionica osmišljenih za podsticanje aktivnog učešća učenika. Fokus je na unapređenju njihovih vještina kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti, omogućavajući im da uče kroz iskustvo, saradnju i interakciju u inkluzivnom okruženju.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje: - Definišite ciljeve radionice: podsticanje kreativnosti i samoizražavanja kroz slikanje. - Priprema materijala: boje za tkanine, torbe, četke i alate za radni prostor. - Organizacija mjesta održavanja i osiguravanje da učenici budu zadovoljni kreativnim procesom.
2	Implementacija: - Upoznavanje učenika sa konceptom slikanja tkanine i davanje smjernica o tehnikama. - Dozvolite učenicima da kreiraju svoje dizajne na torbama, ohrabrujući ih da izraze svoju individualnost. - Ponudite podršku tokom cijelog procesa kako biste održali pozitivnu i saradničku atmosferu.
3	Evaluacija - Prikupljanje povratne informacije od učenika o njihovom iskustvu i onome što su naučili. - Procjena nivo kreativnosti i angažmana prikazanog u dizajnu. - Koristite povratne informacije da poboljšate buduće radionice i osigurate da zadovoljavaju potrebe učenika.

Ciljna grupa

Učenici Srednje ugostiteljsko-turističke škole sa fokusom na podsticanje kreativnosti, samoizražavanja i socijalne inkluzije.

Broj uključenih učenika

15 učenika

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

- Povećano samopouzdanje i lični rast.
- Njegovanje timskog rada i poštovanje individualnih razlika.
- Jačanje osjećaja postignuća učenika kroz njihov umjetnički rad.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Osigurajte da svi učenici imaju pristup potrebnim materijalima i podršci.
- Podstaknite kreativnost i omogućite učenicima da slobodno izraze svoje jedinstvene ideje.
- Koristite povratne informacije učenika da poboljšate i prilagodite buduće kreativne radionice.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=986500313495201&id=100064057236864&mbextid=wwXlfr&rdid=d8UUqX1KLseQ8Vk9#

Datum 3. 12.2024

16. Radionica “Recikliraj i spasi planetu”

Naslov dobre prakse	Radionica "Recikliraj i spasi planetu"
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednja ugostiteljsko-turistička škola
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Radionica “**Recikliraj i sačuvaj planetu**” je organizovanakako bi se učenici edukovali o važnosti reciklaže i očuvanja životne sredine. Radionica je započela prezentacijom o značaju reciklaže, naglašavajući njenu ključnu ulogu u zaštiti životne sredine za buduće generacije. Nakon informativne sesije, učenici su upoznati sa praktičnim tehnikama recikliranja, fokusirajući se na materijale kao što su staklo, plastika i papir. U kreativnom dijelu radionice učenici su primijenili ove tehnike reciklirajući papirne rolne i pretvarajući ih u korisne i ukrasne predmete, poput držača za školski pribor.

Radionica je imala za cilj da podstakne ekološku svijest i uključi učenike u ekološke aktivnosti, ohrabrujući ih da preuzmu aktivnu ulogu u očuvanju planete.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova radionica imala je za cilj edukaciju učenika o važnosti reciklaže i njenoj ulozi u osiguravanju održive budućnosti. Nastojao se pozabaviti potrebom za povećanjem ekološke svijesti i promoviranjem ekološki svjesnog ponašanja među mlađom generacijom.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz projekta DC-VET WB (Dual Education in the Western Balkans), koji naglašava radionice osmišljene da promovišu aktivno učešće učenika i unaprijede njihove vještine kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje: ○ Definirati ciljeve: razgovor sa učenicima o reciklaži i očuvanju okoline. ○ Pripremiti materijale: rolne papira, alate za izradu, edukativne resurse o reciklaži. ○ Pripremiti prostor i osigurajte da su svi materijali dostupni za kreativne aktivnosti.
2	Implementacija: ○ Predstaviti informacije o reciklaži i njenom značaju za životnu sredinu. ○ Vodite učenike kroz proces recikliranja i stvaranja korisnih predmeta od recikliranih materijala. ○ Stimulišite saradnju i kreativnost dok studenti rade na svojim projektima.
3	Evaluacija: ○ Prikupite povratne informacije od učenika o tome šta su naučili o recikliranju. ○ Procijenite uspjeh kreativnih projekata i njihovu praktičnu upotrebu. ○ Razmislite o efikasnosti radionice u podizanju ekološke svijesti.

Ciljna grupa

Učenici Srednje ugostiteljsko-turističke škole sa fokusom na ekološko obrazovanje i njegovanje ekološke svijesti.

Broj uključenih učenika

18 učenika

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

- Povećana svijest o pitanjima životne sredine i važnosti recikliranja.
- Poboljšana kreativnost i vještine rješavanja problema kroz projekte recikliranja.
- Unaprijeđen osjećaj odgovornosti prema planeti i održivim praksama.
- Potaknuti timski rad i saradnju na ekološkim inicijativama.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Osigurajte da su aktivnosti praktične i omogućite učenicima da se kreativno bave recikliranjem.
- Obezbijedite dovoljno materijala i smjernica kako bi se učenici osjećali sigurni u svoje projekte.
- Koristite povratne informacije da poboljšate i prilagodite buduće ekološke radionice.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=992085376270028&id=100064057236864&mbextid=wwXlfr&rdid=3BtRWGqyY9gLIXx6#

Datum 11. 12. 2024

17. Radionica “Dan državnosti BiH”

Naslov dobre prakse	Radionica o “Danu državnosti BiH”
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednja ugostiteljsko-turistička škola
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Povodom obilježavanja 25. novembra, Dana državnosti Bosne i Hercegovine, u školi je održana radionica o istoriji. Radionicu je organizovala sekcija „Učenje za život“, uz saradnju nastavnice istorije. Radionica, koju su održali učenici I-5 razreda a uključivala je niz zanimljivih aktivnosti: stvaranje istorijske vremenske linije Bosne i Hercegovine, ispisivanje njihovih imena bosanskim pismom „bosančica“, upoznavanje značajnih istorijskih ličnosti iz različitih oblasti i izradu zidnih novina o Bosni i Hercegovini.

Učenici su bili veoma aktivni u svim aktivnostima, stekli su praktične vještine i dublje razumijevanje istorije zemlje. Ova radionica im je omogućila da se bave istorijom na kreativan i interaktivan način.

Zašto ste implementirali praksu? Da li je bilo problema koje ste željeli riješiti?

Radionica je organizovana povodom obilježavanja Dana državnosti i njegovanja dublje veze između učenika i njihove nacionalne istorije. Imao je za cilj da uključi učenike u učenje kroz kreativne metode koje podstiču i individualno izražavanje i kolektivno učešće.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz projekta DC-VET WB (Dual Education in the Western Balkans), koji naglašava radionice osmišljene da promovišu aktivno učešće učenika i unaprijede njihove vještine kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje: ○ Odrediti obrazovne ciljeve: podići svijest o Danu državnosti i istoriji Bosne i Hercegovine. ○ Pripremiti materijale: papir, flomastere, bosanskohercegovačko pismo, podatke o istorijskim ličnostima. ○ Uredite mjesto održavanja i zakažite sesiju.
2	Implementacija: ○ Upoznati učenike sa istorijskim značajem Dana državnosti. ○ Vodite učenike u kreiranju istorijske vremenske linije i učenju bosanskog pisma. ○ Dodijelite uloge učenicima da predstavljaju značajne ličnosti i kreiraju zidne novine.
3	Evaluacija: ○ Prikupite povratne informacije od učenika o njihovom iskustvu učenja. ○ Pregledajte kreativne rezultate kao što su historijska vremenska linija i zidne novine. ○ Razmišljajte o rezultatima budućih obrazovnih aktivnosti

Ciljna grupa

Učenici Srednje ugostiteljsko-turističke škole sa fokusom na podsticanje nacionalne svijesti i kreativnosti.

Broj uključenih učenika

16 učenika

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

- Povećana svijest o istoriji Bosne i Hercegovine i Danu državnosti.
- Poboljšane društvene i kreativne vještine.
- Razvijen timski rad i komunikacijske vještine kroz zajedničke zadatke.
- Ojačana povezanost sa nacionalnom baštinom i kulturom.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Osigurajte da aktivnosti budu privlačne i da nude različite pristupe učenju (vizuelne, praktične i pismene).
- Prilagodite aktivnosti stilovima učenja i potrebama učenika.
- Iskoristite povratne informacije od učenika kako biste unaprijedili buduće radionice povodom obilježavanja državnih praznika.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=977440647734501&id=100064057236864&mbextid=wwXlfr&rdid=cY5Ff20zp4R63MbR

Datum 22. 11. 2024

18. Radionica “ Gdje se kreativnost susreće sa suosjećanjem”

Naslov dobre prakse	Gdje se kreativnost susreće sa suosjećanjem
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Aktivnost „Gdje se kreativnost susreće sa suosjećanjem“ pruža priliku da učenici iskažu svoju kreativnost ukrašavanjem platnenih torbi svojim maštovitim dizajnom i motivima iz crtanih filmova. Ove šarene torbe bile su izložene i prodane na humanitarnom bazaru. Prihod od prodaje bio je posvećen podršci kolegama kojima je potrebna, čime se podstiče solidarnost, timski rad i osjećaj doprinosa zajednici. Poseban aspekt ove aktivnosti bilo je učešće učenika sa smetnjama u razvoju pored tipičnih učenika, promovirajući inkluziju i međusobnu podršku.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova aktivnost je zamišljena kao kreativna radionica koja spaja umjetnički izraz sa društveno korisnim radom. Torbe od tkanine simboliziraju održivost i ekološku svijest, dok je zajednički rad učenika sa smetnjama u razvoju i njihovih vršnjaka pružio priliku za jačanje inkluzivnog okruženja i razvijanje međusobnog razumijevanja.

Praksa je realizovana sa ciljem da se:

1. Podstakne kulturno stvaralaštvo i umjetničko izražavanja kod učenika.
2. Podigne svijest o važnosti solidarnosti i društvene odgovornosti.
3. Prikupe sredstva za podršku studentima kojima je to potrebno.

Problemi koje smo želeli da rešimo su:

- Nedostatak mogućnosti da učenici iskažu svoje kreativne talente kroz školske aktivnosti.

- Potreba za jačanjem solidarnosti i društvenih veza unutar škole.
- Podrška studentima iz socijalno ugroženih sredina kroz opipljive akcije.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz projekta DC-VET WB (Dual Education in the Western Balkans), koji naglašava radionice osmišljene da promovišu aktivno učešće učenika i unapređenje njihovih vještina potrebnih u svakodnevnom životu kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje: • Nabavka materijala: platnene kese, boje za tekstil, četke i drugi materijal. • Organizacija radionice za ukrašavanje torbi i isticanje ciljeva aktivnosti. • Priprema štanda za humanitarni bazar.
2	Izvršenje: • Kreativna radionica: Učenici ukrašavaju torbe, birajući dizajne iz svoje mašte ili inspirisane crtanim filmovima. • Organizacija bazara: Prodaja oslikanih vreća/torbi uz informisanje posjetioca o humanitarnoj svrsi aktivnosti.
3	Evaluacija: • Analiza prodaje torbi i prikupljena sredstva. • Prikupite povratne informacije od učenika o njihovom iskustvu tokom aktivnosti. • Procijenite uticaj na učenike koji su direktno ili indirektno imali koristi od rezultata aktivnosti.

Ciljna grupa

- **Primarna ciljna grupa:** Učenici sa smetnjama u razvoju i tipični učenici koji su učestvovali u farbanju torbi i organizaciji bazara.
- **Sekundarna ciljna grupa:** Učenici sa potrebama, koji su imali koristi od prikupljenih sredstava.

Broj uključenih učenika

- U oslikavanju torbi učestvovalo je 12 učenika, među kojima su učenici sa smetnjama u razvoju i njihovi vršnjaci.
- Na humanitarnom bazaru učestvovalo je 15 učenika, uključujući i one zadužene za prodaju i promociju.

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Prednosti za učenike:

- Razvoj umjetničkih i kreativnih vještina.
- Jačanje timskog rada i svijesti o važnosti pomaganja drugima.
- Osjećaj pripadnosti i postignuća kod učenika sa smetnjama u razvoju kroz saradnički rad sa vršnjacima.

Uticaj na rezultate učenja:

- Poboljšana fina motorika kroz precizan rad u slikanju.
- Razvijena empatija i svijest o značaju društvene solidarnosti.
- Ojačani inkluzivni odnosi između učenika sa smetnjama u razvoju i tipičnih učenika kroz saradnju i međusobno razumijevanje.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Prilagodite aktivnosti tako da svi učenici, uključujući i one sa smetnjama u razvoju, mogu ravnopravno učestvovati.
- Negujte inkluzivnu atmosferu u kojoj učenici razvijaju međusobno razumevanje i podršku.
- Koristite jedinstvene motive koje su sami učenici odabrali, kako bi svi učesnici osjetili da je njihov rad autentičan i vrijedan.
- Omogućite dovoljno vremena za sve faze aktivnosti, posebno za kreativni rad učenika kojima je potrebna dodatna podrška.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

<https://drive.google.com/drive/folders/1XHKW2n5bbO5ReyVi3sWkbKZDBQpHhha>

<https://www.facebook.com/share/v/Z8ytbVgkgjuXPYY7/>

Datum: 6. 12. 2024.

19 Radionica "Dan krtica"

Naslov dobre prakse	"Dan krtica"
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Aktivnost slavljenja "Dana Krtica" uključivala je izvođenje različitih hemijskih eksperimenata kako bi se ukazala važnost Avogadrovog broja i koncepta krtica u nauci. Učenici su provodili zanimljive i edukativne eksperimente kao što su promjene boje u hemijskim reakcijama, stvaranje plinova i kreiranje jednostavnih hemijskih modela. Aktivnost je podstakla saradnju među svim učenicima, uključujući i one sa invaliditetom, koji su radili zajedno sa svojim vršnjacima u osmišljavanju i izvođenju eksperimenata. Događaj je omogućio učenicima da steknu praktične vještine, ojačaju samopouzdanje i unaprijede inkluzivne odnose.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova aktivnost je realizovana za :

1. Proslavu Dana krtica kao jedinstven način za povezivanje učenika sa hemijom.
2. Pružanje učenicima praktična iskustva učenja u nauci.
3. Promovisanje inkluzivnost uključivanjem učenika sa invaliditetom u naučne aktivnosti.

Problemi koje smo željeli riješiti:

- Nedostatak praktičnih hemijskih aktivnosti koje uključuju veliki broj učenika.
- Ograničene mogućnosti za učenike sa invaliditetom da aktivno učestvuju u nauci.
- Potreba da se hemija učini pristupačnijom i prijatnijom za sve učenike.

Navesti preduzete korake od planiranja do evaluacije

1	Planiranje: • Odabir eksperimenta prigodan za učenike različitih nivoa vještina, uključujući jednostavne reakcije i vizualne demonstracije. • Obezbijedite neophodne materijale: hemikalije, stakleno posuđe, sigurnosnu opremu i uputstva. • Organizujte grupe kako biste osigurali mješavinu učenika sa invaliditetom i njihovih vršnjaka za zajednički rad.
2	Implementacija: • Izvođenje eksperimenata: Učenici su izveli 5-6 hemijskih eksperimenata, objašnjavajući posmatračima postupke i rezultate. • Podstaknite timski rad: Svaka grupa je radila zajedno kako bi izvela i predstavila svoj eksperiment. • Učešće publike: Posmatranje učenika uključenih postavljanjem pitanja i diskusijom o eksperimentima.
3	Evaluacija: • Prikupite povratne informacije od učesnika i posmatrača o njihovom iskustvu i razumijevanju. • Procijeniti nivo inkluzije i saradnje unutar studentskih grupa. • Pregledajte uspjeh događaja u smislu angažmana i ishoda učenja.

Ciljna grupa

- **Primarna ciljna grupa:** Učenici sa smetnjama u razvoju i njihovi vršnjaci koji su zajedno izvodili eksperimente.
- **Sekundarna ciljna grupa:** Učenici koji posmatraju eksperimente, koji su učili kroz demonstraciju i diskusiju.

Broj uključenih učenika

- U izvođenju eksperimenata učestvovalo je 25 učenika, uključujući učenike sa smetnjama u razvoju i njihove vršnjake.
- 24 učenika je posmatralo eksperimente i učestvovalo kroz diskusiju i pitanja i odgovore.

Prednosti, uticaj na učenike i rezultati učenja

Prednosti za učenike:

- Praktična primjena hemijskih koncepta kroz praktične eksperimente.
- Razvoj samopouzdanja i vještina timskog rada, posebno kod učenika sa smetnjama u razvoju.
- Ojačana inkluzivnost i vršnjački odnosi kroz zajednički rad.

Uticaj na ishode učenja:

- Poboľjšano razumijevanje hemijskih konceptata i principa demonstriranih u eksperimentima.
- Poboľjšane vještine rješavanja problema i komunikacije kroz grupni rad.
- Povećano uvaŹavanje nauke kao privlačne i pristupaćne oblasti studija.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Pobrinite se da eksperimenti budu jednostavni, sigurni i dostupni svim učesnicima, uključujući učenike sa invaliditetom.
- Dajte jasne smjernice kako biste pomogli učenicima da se osjećaju samopouzđano tokom aktivnosti.
- Njeguajte inkluzivno okruŹenje podsticanjem saradnje i međusobne podrške među svim učenicima.
- Iskoristite Dan krđica kao priliku za promoviranje naućnog ućenja i društvene ukljućenosti.

Slike (molimo dodajte link i provjerite da li se mogu objavljivati)

<https://www.facebook.com/share/p/mrVs1csD51kCRLWg/>

Datum: 23.10.2024.

20. "Dekupaž radionica"

Naslov dobre prakse	"Dekupaž radionica"
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

„Dekupaž radionica“ je okupila učenike škola i djecu u pokretu s ciljem podsticanja kreativnosti i međusobnog razumijevanja kroz zajednički rad. Učesnici su dekupaž tehnikom ukrašavali predmete poput drvenih kutija i tegli. Planiran je humanitarni bazar na kojem će se prodavati ukrašeni predmeti, a sav prihod će biti usmjeren na podršku socijalno ugroženim studentima. Ova aktivnost je podstakla inkluziju, solidarnost i kreativnost, omogućavajući učenicima i djeci u pokretu da sarađuju i uče jedni od drugih.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova aktivnost je realizovana za:

1. Podsticati jedinstvo i interakciju između učenika i djece u pokretu.
2. Razvijajte kreativne vještine kroz tehniku decoupage.
3. Pružiti finansijsku podršku studentima kojima je to potrebno.

Problemi koje smo željeli riješiti:

- Nedostatak mogućnosti da djeca u pokretu učestvuju u kreativnim aktivnostima.
- Ograničeni prostori za razvoj inkluzivnih odnosa između učenika i djece u pokretu.
- Nedovoljna finansijska sredstva za podršku socijalno ugroženim studentima.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz DC-VET WB (Dual Education in the Western Balkans) projekat, koji naglašava radionice osmišljene za promociju aktivnih učešće učenika i unapređenje njihovih vještina potrebnih u svakodnevnom životu kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	planiranje: • Nabaviti materijale: boje, dekupaž salvete, ljepilo, četke, drvene kutije, staklene tegle. • Organizirajte radionicu sa svim učesnicima, objašnjavajući tehniku decoupage. • Planirajte humanitarni bazar za prodaju predmeta ukrašenih tokom radionice.
2	Izvršenje: • Dekupaž radionica: Učenici škole i djeca u pokretu ukrašavali su predmete dekupaž tehnikom. • Humanitarni bazar (planirano): Prodaja ukrašenih predmeta uz informiranje posjetitelja o ciljevima aktivnosti.
3	Evaluacija: • Prikupite povratne informacije od učesnika o njihovom iskustvu na radionici. • Procijenite utjecaj aktivnosti na odnose i kreativne vještine. • Ocijenite uspjeh bazara kada se održi.

Ciljna grupa/e prakse

- **Primarna ciljna grupa:** Učenici škole i djeca u pokretu koji su zajedno učestvovali u radionici.
- **Sekundarna ciljna grupa:** socijalno ugroženi učenici koji će imati koristi od prikupljenih sredstava.

Broj uključenih studenata

- U dekupaž radionici je učestvovalo 8 učenika i 7 djece u pokretu.
- Planirani humanitarni bazar uključit će 15 studenata, uključujući prodaju i promocije.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Razvoj kreativnih vještina i tehnike dekupaž.
- Ojačana empatija i razumijevanje djece iz različitih sredina.
- Promoviranje inkluzivnih odnosa kroz saradničke aktivnosti.

Uticaj na ishode učenja:

- Poboljšana fina motorika kroz detaljan rad na ukrašavanju.
- Unaprijeđene komunikacijske i društvene vještine kroz grupnu saradnju.
- Povećana svijest o važnosti društvene solidarnosti.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Omogućite prilagodljiv tempo kako biste osigurali da svi učesnici mogu podjednako doprinijeti.
- Podsticati jedinstvo i međusobno razumijevanje kroz dijalog i zajedničke ciljeve.
- Organizirati radionice na način koji podstiče kreativnu slobodu i izražavanje.
- Osigurati dovoljno materijala i logističku podršku za sve faze aktivnosti.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://www.facebook.com/watch/?v=1147724773537580&rdid=sM1eQ9Ncw2wSWdJR>

Datum:

17.12.2024

21. Izrada ruža od platna u obliku broša

Naslov dobre prakse	Izrada platnenih ruža u obliku broša
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Aktivnost "**Izrada platnenih ruža u formi broša**" obuhvatila je djecu sa smetnjama u razvoju i njihove vršnjake i djecu u pokretu (migrante). Zajedničkim radom učenici su od platna i drugih tkanina izradili unikatne broševe u obliku ruža. Broševi se nakon radionice prodaju na humanitarnom bazaru, a prikupljeni novac preusmjeravaju učenicima u socijalnoj potrebi. Aktivnost je bila inkluzivna i kreativna i osnaživala je osjećaj zajedništva i solidarnosti među učesnicima kako bi prihvatili različitosti i bolje razumjeli jedni druge.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova praksa je stvorena kao metod koji će potaknuti socijalnu inkluziju i saradnju djece različitih potreba i porijekla. Aktivnost je naglasila važnost umjetničkog izražavanja poput sredstava za povezivanje i promicanje solidarnosti. Humanitarni aspekti i ekološki prihvatljivi materijali dodali su vrijednost projektu.

Praksa je implementirana u cilju:

1. Stvoriti inkluzivno okruženje u kojem bi djeca različitih sposobnosti i porijekla mogla zajedno da uče i rade
2. Izgraditi kreativne i praktične vještine za svakog učesnika
3. Promovirati solidarnost i zajedničko poštovanje kroz humanitarne aktivnosti

Problemi koje želimo da rešimo:

- Potrebno je napraviti aktivnost koja podstiče inkluziju djece s teškoćama u razvoju i djece u pokretu (migranti)
- Nedovoljna prilika da se djeca u pokretu osjećaju prihvaćeno i uključeno u školske aktivnosti
- Potreba za finansijskom podrškom studentima u socijalnoj potrebi

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz projekta DC-VET WB (Dual Education in the Western Balkans), koji naglašava radionice osmišljene da promovišu aktivno učešće učenika i unapređenje njihovih vještina potrebnih u svakodnevnom životu kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Nabavka materijala za izradu broševa (platno, igle, konci, ljepilo, sigurnosne kopče). • Organizovanje radionica koje uključuju djecu sa smetnjama u razvoju, njihove vršnjake i djecu u pokretu. • Priprema za prodaju brošura na humanitarnim bazarima.
2	Izvršenje: • Organizacija radionice: Učenici su uz podršku svojih nastavnika pravili broševe birajući različite boje i forme za unikatan dizajn. • Prodaja broševa na bazaru: Učenici su aktivno učestvovali u promociji i prodaji svojih radova.
3	Evaluacija: • Analiza prikupljenih sredstava i procjena beneficija za studente koji su dobili pomoć. • Povratne informacije učesnika o njihovom iskustvu na radionici i bazaru. • Procjena uticaja aktivnosti na jačanje inkluzivnosti i zajednice među učesnicima.

Ciljna grupa/e prakse

Primarna ciljna grupa: Djeca sa smetnjama u razvoju, tipični učenici i djeca u pokretu (migranti) koja su zajedno učestvovala u radionicama i bazarima.

Sekundarna ciljna grupa: Studenti u socijalnoj potrebi koji će dobiti prikupljena sredstva.

Broj uključenih studenata

- U izradi broševa učestvovalo je 15 učenika među kojima su djeca sa smetnjama u razvoju, djeca bez smetnji u razvoju i djeca u pokretu.
- Na humanitarnom bazaru, uključujući prodaju i promociju, učestvovalo je 20 učenika.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Razvijanje kreativnih i praktičnih vještina.
- Jačanje osjećaja povezanosti i međusobnog razumijevanja različitih potreba i porijekla.
- Osjećaj postignuća i koristi kroz doprinos zajedničkom cilju.

Uticaj na ishode učenja:

- Poboljšanje fine motorike i sposobnosti za precizan ručni rad.
- Razvijanje empatije, tolerancije i solidarnosti među učenicima
- Jačanje komunikacijskih vještina kroz prodaju i interakciju na bazaru

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Organizujte radionice uz dovoljnu podršku mentora kako bi svaki učenik mogao učestvovati.
- Uključite djecu iz različitih društvenih grupa kako biste podstakli inkluziju i međusobno razumijevanje.
- Omogućite učesnicima slobodu izbora dizajna svojih broševa kako bi svaki komad mogao biti jedinstven i pokazati njihovu kreativnost.
- Jasno prenesite humanitarne ciljeve aktivnosti kako biste povećali motivaciju i interesovanje među učesnicima i posjetiocima bazara.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://drive.google.com/drive/folders/1F8PP4iHf93p9fdyh-1oYI305NueN6LYs>

Datum:

10.12.2024.

22. Vještina peglanja i savijanja odjeće

Naslov dobre prakse	Vještina peglanja i savijanja odjeće
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Aktivnost „**Peglanje i slaganje odeće kartonskim kalupima**“ bila je usmerena na razvijanje praktičnih i životnih veština učenika sa smetnjama u razvoju. Učenici su peglali i savijali odeću uz pomoć nastavnika. Koristili su pripremljene kartonske kalupe za precizno savijanje. Ova aktivnost im omogućava da nauče veštine koje mogu primeniti u svakodnevnom životu, a takođe i razvijaju osećaj odgovornosti i odgovornosti.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Praksa je kreirana kao podrška učenicima sa poteškoćama u razvoju kako bi im pomogla da razviju životne vještine koje će im pomoći u svakodnevnim zadacima i povećati njihovu samostalnost. Dodani su kartonski kalupi kako bi se olakšalo savijanje i povećala preciznost. Aktivnost je imala za cilj jačanje samopouzdanja učenika kroz uspješan završetak konkretnih zadataka."

- **Cilj:** Razviti praktične vještine i samostalnost učenika sa smetnjama u razvoju
- **Rješavanje problema:** Poteškoće sa osnovnim svakodnevnim zadacima učenika sa smetnjama u razvoju poput peglanja i žicanja odjeće važan su dio njihove buduće samostalnosti.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz projekta DC-VET WB (Dual Education in the Western Balkans), koji naglašava radionice osmišljene da promovišu aktivno učešće učenika i unapređenje njihovih vještina potrebnih u svakodnevnom životu kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Pripremite materijale: kartonske kalupe različitih veličina i oblika za preklapanje odjeće, glačalo, dasku za peglanje i odjeću. • Organizirajte prostor kako biste osigurali sigurno obavljanje aktivnosti. • Planirajte uloge nastavnika i asistenta za podršku učenicima tokom zadatka.
2	Izvršenje: • Demonstrirati pravilnu tehniku peglanja i savijanja odjeće pomoću kalupa. • Učenici su uvježbavali ove radnje uz pomoć nastavnika, slijedeći pripremljena uputstva.
3	Evaluacija: • Procijenite koliko su učenici savladali tehnike peglanja i savijanja odjeće. • Razgovarajte sa učenicima o njihovim iskustvima i poteškoćama s kojima su se suočili kako biste poboljšali aktivnost.

Ciljna grupa/e prakse

Primarna ciljna grupa: Učenici sa smetnjama u razvoju kroz ovu aktivnost razvijaju praktične i životne vještine.

Broj uključenih studenata

U akciji je učestvovalo 10-15 učenika sa smetnjama u razvoju.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Razvijanje osnovnih vještina poput peglanja i žicanja odjeće.
- Jačanje samostalnosti i samopouzdanja kroz uspješno obavljene svakodnevne zadatke.
- Stvaranje osjećaja korisnosti i kompetencije.

Uticaj na ishode učenja:

- Poboljšana koordinacija pokreta i pažnja na detalje.
- Razvijati osjećaj odgovornosti u pogledu lične higijene i izgleda.
- Povećajte motivaciju za učenje drugih praktičnih vještina.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Pripremite siguran prostor za obavljanje aktivnosti, posebno za peglanje, kako biste izbjegli nezgode.
- Koristite vizuelne upute i demonstracije kako biste učenicima olakšali razumijevanje zadataka.
- Dajte kalupe različitih veličina prilagođene odjeći koju koristimo kako bi učenici različitih sposobnosti mogli obavljati zadatke.
- Uključite aktivnosti u redovne školske planove za razvoj kontinuiranih životnih vještina učenika.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://www.facebook.com/share/v/SQdTQXMPvg248fbT/>

Datum:

27.11.2024.

23. Posjeta Opštini i Policijskoj stanici

Naslov dobre prakse	Posjeta Opštini i Policijskoj stanici
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Aktivnost pod nazivom „Posjeta Općini Hadžići i Policijskoj stanici“ smišljeno je organizirana kako bi se učenici sa teškoćama u razvoju osnažili, opremili osnovnim znanjem o administrativnim procedurama i različitim institucijama koje su od vitalnog značaja za snalaženje u važnim životnim zadacima. Tokom ovog bogatog iskustva, studentima je pružena prilika da istraže opštinu, gde su otkrili proces overe dokumenata, dobijanja izvoda iz matične knjige rođenih i obezbeđivanja uverenja o državljanstvu. Takođe, posjeta policijskoj stanici omogućila im je da se posvete predanom radu policijskih službenika, steknu uvid u procedure za dobijanje lične karte i pasoša. Ova inicijativa se pokazala izuzetno vrijednom, jer je ovim studentima pružila ključne informacije, podstičući njihovu svakodnevnu nezavisnost i povećavajući njihovu sposobnost da se neprimjetno integiraju u društveni život.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova inicijativa je promišljeno osmišljena da osnaži učenike sa poteškoćama u razvoju, omogućavajući im da steknu suštinski uvid u administrativne procese i institucije koje su od vitalnog značaja za podsticanje njihove nezavisnosti. Nažalost, ovi studenti često nemaju priliku da se upoznaju sa ulogama opštine i policijske stanice. Ova posjeta im je pružila jedinstvenu i neprocjenjivu priliku da se upoznaju sa značajnim procedurama u vezi sa dobijanjem ključnih ličnih dokumenata. Štaviše, aktivnost je takođe poslužila kao značajna platforma za unapređenje socijalne inkluzije kroz direktan angažman sa predstavnicima institucija, podstičući veze koje mogu podržati njihovu integraciju u zajednicu.

Zašto ste implementirali praksu?

1. Cilj: Osnažiti učenike sa teškoćama u razvoju pružajući im bitne informacije o administrativnim procesima i institucijama neophodnim za obavljanje važnih životnih zadataka.
2. Rješavanje problema: Učenici sa poteškoćama često nisu upoznati sa procesima ovjere dokumenata i izdavanja ličnih i putnih isprava, što može ometati njihovu samostalnost i integraciju u društvo.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz DC-VET WB (Dual Education in the Western Balkans) projekat, koji naglašava radionice osmišljene za promociju aktivnih učešće učenika i unapređenje njihovih vještina potrebnih u svakodnevnom životu kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: - o Dogovorite termin za posete sa opštinom i policijskom stanicom. - o Pripremite učenike za aktivnosti kroz diskusiju i pripremu o tome šta će naučiti i šta mogu očekivati od posjete. - o Osigurati pratnju i podršku nastavnika i asistenata za bezbjedno odvijanje posjeta.
2	Izvršenje: - Učenici su posjetili općinu, gdje su se upoznali sa procedurama ovjere dokumenata i izdavanja izvoda iz matične knjige rođenih i izvoda iz državljanstva. - Nakon toga su posjetili policijsku stanicu, gdje su se upoznali sa radom policije i naučili kako da dobiju ličnu kartu i pasoš.
3	Evaluacija: • Povratne informacije učenika o posjeti i koliko je stečeno znanje bilo korisno. • Diskusija o utiscima učenika i pitanjima koja su se pojavila tokom posjete. • Procjena da li su studenti sada bolje informisani o administrativnim procedurama i institucijama.

Ciljna grupa/e prakse

Primarna ciljna grupa: Učenici sa teškoćama u razvoju koji su učestvovali u posjeti opštini i policijskoj stanici.

Broj uključenih studenata

U aktivnosti je učestvovalo 10–15 učenika sa poteškoćama u razvoju.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Pogodnosti za studente :

- Sticanje osnovnih informacija o administrativnim procesima, kao što su ovjera dokumenata i izdavanje ličnih i putnih isprava.
- Jačanje samostalnosti u obavljanju važnih životnih zadataka.
- Upoznavanje sa radom institucija i razumijevanje njihovih funkcija.

Uticaj na ishode učenja:

- Povećana društvena uključenost kroz direktan angažman sa institucijama i zvaničnicima.
- Razvijena sposobnost donošenja odluka zasnovanih na činjenicama u vezi sa administrativnim procedurama.
- Ojačano samopouzdanje i osjećaj kompetentnosti u obavljanju osnovnih životnih zadataka.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Pružiti dodatnu podršku studentima objašnjavajući korake u administrativnim procedurama kako bi mogli bolje razumjeti i zadržati informacije.
- Uključite učenike u razgovore sa predstavnicima općine i policije, kako bi se osjećali kao aktivni učesnici posjete.
- Organizirajte posjete drugim relevantnim institucijama (npr. zdravstvenim ustanovama, bankama) kako biste studentima dali širu perspektivu o socijalnim uslugama i administrativnim procedurama.
- Pripremite učenike za potencijalne izazove ili neizvjesnosti koje mogu nastati tokom posjeta i ponuditi im podršku u tumačenju novih informacija.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

https://drive.google.com/drive/folders/1Jk_h4cOKHYZZq3fzPogm3Z5B0clUABqB

Datum:

13.11.2024.

24. „Obilježavanje Dana državnosti“

Naslov dobre prakse	"Obilježavanje Dana državnosti"
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Aktivnost „**Obilježavanje Dana državnosti**“ organizirana je kako bi se pomoglo učenicima sa smetnjama u razvoju da shvate značaj ovog značajnog datuma za Bosnu i Hercegovinu. Kroz kreativne aktivnosti, poput crtanja grba Bosne i Hercegovine i izrade vremenske table, učenici su učili o simbolima i historiji zemlje. Radovi učenika bili su izloženi u holu škole, što im je dalo priliku da pokažu svoj doprinos obilježavanju ovog državnog praznika. Ova aktivnost je pomogla u razvoju kulturne svijesti i patriotizma među učenicima.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova praksa je osmišljena da pomogne učenicima sa smetnjama u razvoju da razviju razumijevanje značaja Dana državnosti i ključnih simbola Bosne i Hercegovine, kao i historijskog razvoja zemlje. Aktivnosti su osmišljene na kreativan način, prilagođene mogućnostima učenika, osiguravajući njihovo aktivno učešće.

Cilj: Upoznavanje učenika sa smetnjama u razvoju sa simbolima i historijom Bosne i Hercegovine na razumljiv i kreativan način.

Problem koji treba riješiti: Potrebno je uključiti učenike sa smetnjama u razvoju u važne društvene i kulturne aktivnosti, čime se razvija njihova svijest o državnim praznicima i njihovom identitetu.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz DC-VET WB projekta.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Planirajte datum i prostor za obilježavanje Dana državnosti. • Pripremite materijale za crtanje (papir, olovke u boji, markeri) i za izradu vremenske table (karton, tkanina, boje, slike). • Pripremiti učenike kroz razgovor o značaju Dana državnosti i simbolima Bosne i Hercegovine.
2	Izvršenje: • Učenici su crtali grb Bosne i Hercegovine, dok su drugi radili na izradi vremenske table koja prikazuje ključne događaje u historiji zemlje. • Radovi učenika bili su izloženi u holu škole, omogućavajući učenicima da svoje kreacije podijele sa svojim vršnjacima.
3	Evaluacija: • Procijenite koliko učenici shvaćaju značaj Dana državnosti i simboliku koju predstavljaju u svojim radovima. • Razgovarajte sa učenicima o njihovim osjećajima o aktivnosti i o tome šta su naučili o Bosni i Hercegovini.

Ciljna grupa/e prakse

Primarna ciljna grupa: Učenici sa smetnjama u razvoju koji su kroz kreativne aktivnosti učestvovali u obilježavanju Dana državnosti.

Broj uključenih studenata

U aktivnosti je učestvovalo **10–15 učenika sa smetnjama u razvoju.**

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

· Prednosti za studente:

- Razvijanje kulturne svijesti o Bosni i Hercegovini i njenoj historiji.
- Povećanje osjećaja ponosa i patriotizma kroz aktivno učešće u obilježavanju Dana državnosti.
- Kreativno izražavanje i razvoj umjetničkih vještina kroz crtanje grba i izradu vremenske table.

· Uticaj na ishode učenja:

- Povećana društvena i kulturna inkluzija učenika sa smetnjama u razvoju u školske aktivnosti.
- Razvijena sposobnost razumijevanja i izražavanja ključnih nacionalnih simbola i događaja.
- Povećana kreativnost i motivacija za učešće u školskim aktivnostima

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Prilagoditi aktivnosti na osnovu sposobnosti učenika, koristeći različite materijale i tehnike koje je lakše implementirati.
- Uključiti učenike u objašnjavanje značenja simbola i datuma kako bi bili aktivni učesnici u procesu učenja.
- Ohrabriti učenike da istražuju i dijele informacije o svojim simbolima i historiji s drugima, podstičući osjećaj zajedništva.
- Organizovati izložbe učeničkih radova u školi, dajući im priliku da pokažu svoj trud, što će im podići samopouzdanje.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

https://drive.google.com/drive/folders/1K8RWVEy2IAKU67ZG2h2V1_EGBmGdUbfW

Datum:

25.11.2024.

25. "Jesenska čuda"

Naslov dobre prakse	"Jesenska čuda"
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

U školskom dvorištu organizovana je aktivnost „Čuda jeseni“ u kojoj su učenici sa smetnjama u razvoju i drugi učenici učestvovali u raznim kreativnim radionicama. Pridružili su nam se i gosti iz Srednje ugostiteljsko-turističke škole, stvarajući priliku za saradnju između škola. Aktivnosti su uključivale slikanje na prozirnu foliju, izradu kreativnih ukrasa od listova i plodova, te takmičarsku igru. Na kraju aktivnosti svi su uživali u obroku u našem školskom restoranu. Aktivnost je promovisala kreativnost, timski rad i solidarnost među studentima.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Cilj ove prakse bio je da se učenicima sa smetnjama u razvoju omogući učešće u zajedničkim kreativnim aktivnostima sa svojim vršnjacima, razvijajući tako svoje socijalne i kreativne vještine. Kroz saradnju sa učenicima druge škole, pružena je i prilika za međusobnu interakciju i razmjenu iskustava.

Cilj: Ohrabriti učenike sa smetnjama u razvoju da aktivno učestvuju u društvenim i kreativnim aktivnostima, uključivanjem drugih učenika kako bi se povećala društvena inkluzija.

Problem za rješavanje: Potreba za stvaranjem mogućnosti za kreativno izražavanje i razvoj timskog duha među učenicima, kao i jačanje veza između učenika sa smetnjama u razvoju i njihovih vršnjaka.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz projekta DC-VET WB (Dual Education in the Western Balkans), koji naglašava radionice osmišljene da promovišu aktivno učešće učenika i unapređenje njihovih vještina potrebnih u svakodnevnom životu kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Odaberite datum i prostor za aktivnost. • Pripremiti materijale za kreativne radionice (providne folije, boje, lišće, voće, materijal za dekoraciju). • Organizirajte posjetu gostujućoj školi i planirajte aktivnosti prema njihovim vještinama i interesovanjima.
2	Izvršenje: • Učenici su učestvovali u radionicama, slikanjem na prozirnim folijama i izradom ukrasa od listova i plodova. • Učestvovali su i u takmičarskoj igri, koja je uključivala timski rad i kreativnost. • Na kraju su svi uživali u obroku u našem školskom restoranu, kao nagradu za trud i kreativnost.
3	Evaluacija: • Procijenite koliko su učenici uživali u aktivnostima i koliko su dobro radili u timovima. • Razgovarajte sa učenicima o tome kako su se osjećali u vezi sa aktivnošću i šta su naučili o kreativnom izražavanju i saradnji.

Ciljna grupa/e prakse

Primarna ciljna grupa: Učenici sa smetnjama u razvoju koji su učestvovali u aktivnostima „Jesenja čuda“.

Sekundarna ciljna grupa: Ostali učenici koji su učestvovali u radionicama i takmičarskoj igri.

Broj uključenih studenata

15–20 učenika sa smetnjama u razvoju, kao i **10–15 drugih učenika** koji su učestvovali u kreativnim radionicama i takmičarskoj igri.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Razvoj kreativnosti kroz slikanje i izradu ukrasa.
- Podsticanje timskog rada i solidarnosti među učenicima sa invaliditetom i studentima bez invaliditeta.
- Razvoj socijalnih vještina kroz interakciju i zajedničke aktivnosti.

Uticaj na ishode učenja:

- Povećana socijalna inkluzija učenika sa smetnjama u razvoju.
- Povećana kreativnost i sposobnost timskog rada.
- Povećana motivacija za učešće u budućim zajedničkim aktivnostima i projektima.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Prilagodite aktivnosti na osnovu sposobnosti učenika i osigurajte da svi imaju priliku da aktivno učestvuju.
- Uključite goste i druge škole kako biste proširili iskustva i podstakli međusobnu saradnju.
- Ohrabrite učenike da se uključe u zajedničke igre i timske aktivnosti kako bi povećali osjećaj međusobnog povezivanja.
- Osigurajte nagrade (kao što je zajednički obrok) kao motivaciju i priznanje za trud i kreativnost.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://drive.google.com/drive/folders/1b3GICbAVEepESP0ObO5rUarbMizKazoJ>

Datum:

12.11.2024.

26. "Šareni i zdrav stil života - radionica engleskog jezika"

Naslov dobre prakse	"Šaren i zdrav način života - radionica engleskog jezika"
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Aktivnost **"Šarenog i zdravog načina života - radionica engleskog jezika"** organizovana je kao radionica na kojoj su učenici učili engleski jezik pripremajući zdravu voćnu grickalicu. Učenici su kroz interaktivne jezičke vježbe proširili svoje znanje engleskog jezika u kontekstu zdrave prehrane. Aktivnost je bila otvorena za sve studente. Pored učenika sa smetnjama u razvoju, učestvovali su i tipični studenti i djeca migranti. Cilj je bio spojiti jezičke vještine sa praktičnim zdravim životnim navikama, promovirajući zdravlje, kreativnost i saradnju među učenicima.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova praksa je osmišljena da pomogne učenicima sa smetnjama u razvoju, tipičnim studentima i djeci migrantima da nauče engleski jezik u kontekstu zdrave prehrane. Pružao je priliku učenicima da se povežu kroz zajedničke aktivnosti, učeći kako da komuniciraju na engleskom uz promociju zdravlja i kreativnosti u pripremi hrane.

1. **Cilj:** Jačanje jezičkih vještina učenika u kontekstu zdravih životnih navika, promicanje zdravlja kroz edukaciju i interakciju među učenicima iz različitih sredina.
2. **Problem koji treba riješiti:** Potreba za stvaranjem inkluzivnog okruženja u kojem učenici sa smetnjama u razvoju, tipični studenti i djeca migranti mogu učiti i raditi zajedno, razvijajući svoje jezičke vještine i svijest o zdravom životu.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz DC-VET WB

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Odaberite temu (zdravlje i voće) i pripremite materijale za učenje za časove engleskog jezika (rečnik, slike, recepti). • Pripremite voće i materijal za pripremu grickalica (noževe, tacne, pribor za miješanje). • Planirajte organizaciju grupe, uključujući studente sa invaliditetom, tipične studente i djecu migrante.
2	Izvršenje: • Učenici su naučili engleski jezik kroz vježbe vezane za voće, zdrave grickalice i pripremu zalogaja. • Zajedno su radili na pripremi zdrave voćne grickalice, koristeći engleski kako bi opisali voće i napravili recept. • Aktivnost je uključila sve učenike, uključujući i one sa invaliditetom, tipične studente i djecu migrante, omogućavajući studentima saradnju i timski rad.
3	Evaluacija: • Procijenite koliko su učenici razumjeli i primijenili jezične vještine u kontekstu zdravih navika. • Razgovarajte sa učenicima o njihovom iskustvu u pripremi voćne grickalice, njihovim preferencijama i onome što su naučili o zdravoj ishrani i engleskom jeziku.

Ciljna grupa/e prakse

- **Primarna ciljna grupa:** Učenici sa smetnjama u razvoju koji su učestvovali u radionicama engleskog jezika i pripremanju voćnih zalogaja.
- **Sekundarna ciljna grupa:** Tipični učenici i djeca migranti koja su učestvovala u istoj aktivnosti.

Broj uključenih studenata

- **15–20 učenika** sa smetnjama u razvoju, **10–15 tipičnih učenika** i **5–10 djece migranata**

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Razvoj jezičkih vještina na engleskom jeziku kroz teme vezane za zdravlje i hranu.
- Učenje zdravih životnih navika kroz praktične aktivnosti.
- Podsticanje saradnje među učenicima različitih profila i sposobnosti.

Uticaj na ishode učenja:

- Poboľšane jezičke vještine u svakodnevnim kontekstima (voće, zdrava ishrana).
- Razvoj socijalnih i komunikacijskih vještina među učenicima iz različitih sredina.
- Povećana svijest o zdravoj prehrani i važnosti fizičkog zdravlja.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Prilagodite aktivnosti prema potrebama učenika, uključujući učenike svih uzrasta i sposobnosti.
- Uključite praktične aktivnosti, kao što je priprema hrane ili druge interaktivne igre, kako biste pomogli učenicima da bolje savladaju jezične vještine.
- Podsticati saradnju sa različitim školama ili grupama radi promovisanja međusobnog razumevanja i solidarnosti.
- Organizirajte slične aktivnosti na temu zdravih životnih navika kako biste podstakli dugoročne promjene ponašanja učenika.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://drive.google.com/drive/folders/1JLMgD6kZ5EnVtsTCaosyv2aK4FpMWbcl>

<https://www.facebook.com/share/v/6DYUSwojBfPV7rbA/>

Datum:

06.12.2024

27. "Sport za sve"

Naslov dobre prakse	"Sport za sve"
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Sport **za sve**“ organizovana je kako bi se učenicima sa smetnjama u razvoju pomoglo da razviju motoričke sposobnosti kroz fizičke aktivnosti. Učenici su kreirali različite staze s preprekama i izazove koje su morali savladati, pomažući im da razviju fizičku izdržljivost, ravnotežu, koordinaciju i snagu. Aktivnost je osmišljena tako da bude inkluzivna i uključuje sve učenike, uključujući i one sa invaliditetom. Imao je za cilj poticanje aktivnog učenja kroz igru i fizičke izazove, s akcentom na timski rad i uključivanje svakog učenika.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova praksa je imala za cilj da pomogne učenicima sa smetnjama u razvoju da unaprede svoje motoričke sposobnosti kroz različite fizičke izazove. Aktivnosti su osmišljene da pomognu učenicima da rade na svojoj ravnoteži, koordinaciji i izdržljivosti, sve kroz zabavnu i zanimljivu igru. Cilj je bio stvoriti inkluzivno okruženje u kojem bi svi učenici, bez obzira na svoje sposobnosti, mogli učestvovati i usavršavati se u fizičkim aktivnostima.

1. **Cilj:** pomoći učenicima sa smetnjama u razvoju da poboljšaju svoje motoričke sposobnosti i steknu povećanu fizičku samostalnost i samopouzdanje.
2. **Problem za rješavanje:** Učenici sa smetnjama u razvoju često ne učestvuju u standardnim fizičkim aktivnostima, pa im je bilo potrebno stvoriti mogućnosti za razvoj motoričkih vještina u sigurnom okruženju koje pruža podršku.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz projekta DC-VET WB (Dual Education in the Western Balkans), koji naglašava radionice osmišljene da promovišu aktivno učešće učenika i unapređenje njihovih vještina potrebnih u svakodnevnom životu kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Pripremiti različite staze sa preprekama i izazove prilagođene specifičnim sposobnostima učenika (koristeći niskobudžetne materijale kao što su užad, kutije, gume, balans grede, itd.). • Osigurajte sigurno okruženje za fizičke aktivnosti i postavite jasne smjernice za korištenje opreme. • Organizovati nastavnike i asistente da pruže neophodnu podršku učenicima.
2	Izvršenje: • Učenici su radili u grupama na savladavanju prepreka i kursevima uz podršku nastavnika i asistenata. • Aktivnosti su osmišljene kao zabavne igre, s fokusom na timski rad, dok su učenici radili na ravnoteži, koordinaciji i snazi. • Svi učenici su bili ohrabreni da učestvuju, bez obzira koliko su zadaci bili izazovni.
3	Evaluacija: • Procijeniti napredak učenika u savladavanju prepreka i poboljšanju motoričkih sposobnosti. • Razgovarajte sa učenicima o tome kako su se osjećali u vezi sa fizičkom aktivnošću i šta su naučili u pogledu fizičkih sposobnosti. • Procijenite koliko su se učenici zabavili i kako je aktivnost utjecala na njihovu socijalizaciju i timski rad.

Ciljna grupa/e prakse

- **Primarna ciljna grupa:** Učenici sa smetnjama u razvoju koji su učestvovali u aktivnostima razvoja motoričkih sposobnosti.
- **Sekundarna ciljna grupa:** Svi ostali učenici koji su učestvovali u timskim aktivnostima i savladavali prepreke.

Broj uključenih studenata

- **20 učenika** sa smetnjama u razvoju, **10-15 tipičnih učenika** koji su učestvovali u aktivnostima.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Razvoj motoričkih sposobnosti kroz fizičke izazove (ravnoteža, koordinacija, snaga).
- Povećana fizička samostalnost i samopouzdanje kod učenika sa smetnjama u razvoju.
- Podsticanje saradnje i timskog rada među učenicima, bez obzira na njihove sposobnosti.
- Osjećaj postignuća i motivacije za dalje fizičke aktivnosti.

Uticaj na ishode učenja:

- Pобољшanje motoričkih sposobnosti i fizičke izdržljivosti.
- Povećana društvena interakcija i timski rad među učenicima različitih sposobnosti.
- Osnažena emocionalna i fizička samostalnost učenika sa smetnjama u razvoju.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Planirajte različite staze prepreka i izazove koji su primjereni sposobnostima svih učenika, kako bi svi mogli učestvovati.
- Uključiti sve učenike u timske aktivnosti, podstičući saradnju i međusobnu pomoć.
- Održavajte sigurno i motivirajuće okruženje koje omogućava učenicima da savladaju prepreke vlastitim tempom.
- Koristite različite materijale i opremu koji izazivaju učenike, ali im i omogućavaju da uspješno završe zadatke.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://drive.google.com/drive/folders/1KO3OzzH7YRHUPz6o1BLuw3WJ34-iqQaJ>

Datum:

02.10.2024.

28. "Tajna savršene čaše"

Naslov dobre prakse	"Tajna savršene šolje"
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

radionica „**Tajna savršene šolje**“, gde su imali priliku da nauče kako da spremaju kafu pomoću profesionalnog aparata za kafu. Na ovoj radionici učenici su stekli osnovne vještine u pripremi i serviranju kafe, jer su imali zadatak servirati kafu svojim učiteljima. Ova aktivnost je omogućila učenicima da razviju praktične životne vještine i socijalne vještine kroz interakciju s nastavnicima i učešće u zadatku službe u stvarnom životu.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Cilj ove radionice bio je pružiti učenicima sa smetnjama u razvoju priliku da razviju vještine vezane za pripremu i posluživanje kafe. Imao je za cilj uvođenje praktičnih vještina koje učenici mogu koristiti u svakodnevnom životu, ali i njegovanje socijalnih vještina kroz interakciju učenika sa nastavnicima. Ova aktivnost je stvorila scenario iz stvarnog života za učenike, pomažući im da osete osećaj postignuća i odgovornosti.

1. **Cilj:** Omogućiti učenicima sa smetnjama u razvoju da razviju praktične vještine pripreme i posluživanja kafe, koje mogu koristiti u svakodnevnom životu.
2. **Problem za rješavanje:** Učenici sa smetnjama u razvoju često nemaju prilike da učestvuju u aktivnostima koje uključuju profesionalnu opremu ili uslužne vještine, pa je ovaj program osmišljen da ponudi takve mogućnosti u sigurnom okruženju.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz DC-VET WB

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Pripremite aparat za kafu i drugu potrebnu opremu za pripremu kafe. • Organizujte prostor i obezbedite sigurno okruženje za rad sa opremom. • Pripremite instrukcije i vodiče o tome kako koristiti aparat i pripremati kafu.
2	Izvršenje: • Učenici su naučili korake u pripremi kafe uz vodstvo nastavnika i asistenata. • Učenici su uvježbavali korištenje aparata za kafu i naučili kako skuhati kafu, poštujući upute za sigurnost i rad. • Nakon što su naučili da spremaju kafu, učenici su je servirali nastavnicima, razvijajući tako društvene vještine i osjećaj odgovornosti.
3	Evaluacija: • Procijenite koliko su učenici savladali tehniku pripreme kafe i koliko su bili samostalni u korištenju opreme. • Podstaknite učenike da podijele svoja razmišljanja o tome kako je aktivnost utjecala na njih lično. • Procijenite utjecaj aktivnosti na socijalnu interakciju između učenika i nastavnika.

Ciljna grupa/e prakse

- **Primarna ciljna grupa:** Učenici sa smetnjama u razvoju koji su učestvovali u radionici pripreme i posluživanja kafe.
- **Sekundarna ciljna grupa:** Nastavnici kojima su učenici poslužili kafu.

Broj uključenih studenata

- **10–15 učenika** sa smetnjama u razvoju koji su učestvovali u pripremi i posluživanju kafe.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Razvijanje praktičnih vještina pripreme kafe pomoću profesionalnog aparata za kafu.
- Povećano samopouzdanje u društvenim situacijama, kao što je služenje drugima.
- Razvoj odgovornosti i samostalnosti kroz obavljanje zadataka iz stvarnog života.

Uticaj na ishode učenja:

- Poboljšane socijalne vještine i sposobnost interakcije sa nastavnicima i vršnjacima.
- Razvoj tehničkih vještina kroz rad sa profesionalnom opremom.
- Osažena emocionalna i socijalna nezavisnost učenika sa smetnjama u razvoju.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Osigurati sigurno i kontrolirano okruženje za učenike kada koriste profesionalnu opremu.
- Prilagodite aktivnosti tako da učenici mogu vježbati i razvijati svoje vještine u koracima kojima se može upravljati.
- Ohrabrite učenike da preuzmu odgovornost za pripremu i služenje, pomažući im da osete osjećaj postignuća.
- Razmislite o uključivanju drugih uslužnih zadataka (kao što je posluživanje hrane) kako biste dodatno proširili društvene vještine učenika.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://drive.google.com/drive/folders/1kDSWn0EfKHOur4Mngl6ecHrVr1-R75Y0>

Datum:

27.09.2024.

29. "Simulacija izbora"

Naslov dobre prakse	"Simulacija izbora"
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Aktivnost „**Simuliranje izbora**“ bila je usmjerena na učenike sa smetnjama u razvoju, pružajući im priliku da shvate osnovne principe demokratskih izbora. Tokom aktivnosti učenici su se upoznali sa procesom kreiranja izbornih lista, naučili ko ima pravo glasa, kako se glasa i koja je uloga glasačke kutije. Učenici su učestvovali u simulaciji izbornog procesa, što im je pomoglo da shvate osnove političkog sistema i važnost njihovog učešća u društvu.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Svrha ove aktivnosti bila je da se učenicima sa smetnjama u razvoju omogući upoznavanje sa osnovnim principima političkog sistema i značajem demokratskih procesa. Kroz ovu aktivnost učenici su stekli osnovna znanja o izborima, ko može glasati, procesu glasanja i kako se izbori organizuju. To im je također dalo priliku da praktikuju važnu životnu vještinu – donošenje odluka i učešće u društvenim procesima.

1. **Cilj:** Obrazovati učenike sa smetnjama u razvoju o osnovama političkog sistema, izbornom procesu i značaju njihovog učešća u društvu.
2. **Problem koji treba riješiti:** Ova praksa je uvedena kako bi se studentima dalo razumijevanje političkog sistema, jer im često nedostaju prilike da uče o demokratskim procesima i njihovoj ulozi u društvu.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz DC-VET WB

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Pripremiti materijale za simulaciju izbora, uključujući izborne liste, glasačke listiće. • Organizirajte prostor tako da stvorite sigurno okruženje za učenike da se uključe u simulaciju. • Razviti i predstaviti osnovne informacije o izbornom procesu, pravima birača i pravilima glasanja.
2	Izvršenje: • Objasniti učenicima proces kreiranja izborne liste i prava građana na glasanje. • Organizirajte izbornu simulaciju, gdje studenti mogu birati između dostupnih kandidata. • Učenici glasaju koristeći glasačku kutiju, po proceduri glasanja.
3	Evaluacija: • Uključite se u razgovore sa studentima kako biste ocijenili njihovo razumijevanje izbornog procesa. • Procijenite koliko su učenici razumjeli važnost demokratskih procesa i njihovu ulogu u društvu. • Razgovarajte o tome kako su se učenici osjećali tokom aktivnosti kao "glasači" i šta su naučili iz toga.

Ciljna grupa/e prakse

- **Primarna ciljna grupa:** Učenici sa smetnjama u razvoju koji su učestvovali u izbornoj simulaciji.
- **Sekundarna ciljna grupa:** Nastavnici i asistenti koji su pružali podršku učenicima tokom simulacije.

Broj uključenih studenata

- U izbornoj simulaciji učestvovalo je **10–15 učenika sa smetnjama u razvoju.**

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Sticanje razumijevanja osnova političkog sistema i demokratskih principa.
- Povećana svijest o važnosti sudjelovanja u društvenim procesima i donošenja odluka.
- Učenje o pravima i odgovornostima birača.

Uticaj na ishode učenja:

- Poboljšana sposobnost donošenja dobro promišljenih odluka.
- Razvoj društvenih i kognitivnih vještina vezanih za političko učešće.
- Jačanje osjećaja odgovornosti i građanske svijesti.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Dajte jasne i jednostavne upute kako biste pomogli studentima da prate izborni proces.
- Uključite vizuelne materijale koji će učenicima pomoći u razumijevanju izbornog procesa.
- Razmislite o organizovanju takvih aktivnosti kao redovnih simulacija kako biste produbili razumijevanje i vještine učenika.
- Podsticati aktivno učešće i donošenje odluka, pomažući učenicima da razviju osjećaj odgovornosti.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

https://drive.google.com/drive/folders/1Ks5MxVlef3WKx3_zipJB1nheMvDQqmJr

Datum:

12.12.2024

30. "Tradicionalna ishrana"

Naslov dobre prakse	"Tradicionalna ishrana"
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Aktivnost "**Tradicionalna ishrana**" bila je usmjerena na učenike sa smetnjama u razvoju i ostale učenike, s ciljem upoznavanja sa tradicionalnim načinima pripreme hrane. Učenici su naučili kako se pravi puter od kajmaka i kako se nekada kruh pravio bez kvasca. Učenici su kroz praktične vježbe stekli osnovna znanja o drevnim tehnikama pripreme hrane, što im je omogućilo da cijene bogatstvo tradicije i razmjenu kulturnih vrijednosti.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova aktivnost je osmišljena da studentima pruži uvid u tradicionalne metode pripreme hrane koje su bile uobičajene prije industrijalizacije. Budući da učenici često nisu svjesni kako se pripremala svakodnevna hrana u prošlosti, cilj je bio pokazati vrijednost ovih metoda i povećati svijest o važnosti očuvanja kulturne baštine.

1. **Cilj:** Obrazovati učenike sa smetnjama u razvoju i druge učenike o tradicionalnim načinima pripreme hrane i očuvanju kulturnog nasljeđa.
2. **Problem za rješavanje:** Aktivnost je uvedena kako bi učenicima pružila osnovno razumijevanje o tome kako su se pripremala jela prije nego što su moderni kuhinjski uređaji postali široko dostupni. Studentima je također pružena prilika da vježbaju motoričke vještine kroz aktivno učešće u pripremi hrane.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz DC-VET WB

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Pripremite potrebne materijale za praktične aktivnosti, uključujući kremu za pravljenje putera i sastojke za pripremu kruha bez kvasca. • Organizovati prostor za aktivnosti gde učenici mogu bezbedno da učestvuju u pripremi hrane. • Pripremite osnovne informacije o tradicionalnim metodama pripreme hrane koje ćete koristiti tokom aktivnosti.
2	Izvršenje: • Objasniti učenicima osnovne postupke pravljenja putera od kajmaka i pripreme hleba bez kvasca. • Učenici aktivno učestvuju u obje aktivnosti – pravljenje putera uz miješanje kajmaka i pripremanje tijesta za hljeb. • Organizirajte prezentaciju o tome koliko su ove metode bile važne u prošlosti i zašto su bile efikasne.
3	Evaluacija: • Razgovarajte sa učenicima kako biste procijenili ono što su naučili o drevnim metodama pripreme hrane. • Procijenite koliko su učenici bili angažovani u procesu i koliko su uspješno usvojili tehnike. • Razgovarajte o iskustvima učenika i njihovom osjećaju ponosa u pripremanju hrane na tradicionalan način.

Ciljna grupa/e prakse

- **Primarna ciljna grupa:** Učenici sa smetnjama u razvoju koji su učestvovali u praktičnim aktivnostima pripreme hrane.
- **Sekundarna ciljna grupa:** Ostali učenici koji su učestvovali u aktivnosti i učili o tradicionalnim metodama pripreme hrane.

Broj uključenih studenata

- **10–15 učenika** sa smetnjama u razvoju, kao i ostali učenici koji su učestvovali u aktivnosti.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Razvoj osnovnih motoričkih sposobnosti kroz praktičnu pripremu hrane.
- Povećana svijest o važnosti očuvanja tradicije i kulturnog naslijeđa.
- Učenje o tradicionalnim metodama pripreme hrane i sticanje samopouzdanja kroz praktično učenje.

Uticaj na ishode učenja:

- Poboljšana sposobnost prakticiranja tradicionalnih vještina.
- Razvijeno poštovanje za jednostavne, ali efikasne metode života.
- Učenje o važnosti kulturnog identiteta kroz svakodnevne aktivnosti.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Pripremite sve materijale unaprijed i uključite sigurnosne upute za rad s hranom.
- Osigurajte da učenici imaju aktivnu ulogu u svim fazama pripremnog procesa kako bi mogli naučiti što je više moguće iz iskustva.
- Razmislite o organizaciji radionica koje će kontinuirano podsjećati studente na važnost očuvanja kulturnog naslijeđa i tradicije.
- Povežite ovu aktivnost sa drugim temama učenja, kao što su ekologija i održivost, tako da učenici mogu imati holistički pristup ovim pitanjima.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://drive.google.com/drive/folders/1kDSWn0EfkhOur4Mngl6ecHrVr1-R75Y0>

Datum:

01.10.2024.

31. "Izrada nakita od vune"

Naslov dobre prakse	"Izrada nakita od vune"
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Aktivnost „**Izrada nakita od vune**“ uključila je učenike sa smetnjama u razvoju, kao i ostale učenike, u izradu nakita od vune. Učenici su naučili kako koristiti vunu za izradu ukrasnih komada kao što su narukvice, ogrlice i prstenje. Ova praktična aktivnost podstakla je kreativnost i omogućila učenicima da vježbaju svoju finu motoriku dok prave prekrasne, unikatne komade nakita.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova aktivnost je osmišljena da ponudi učenicima priliku da istraže svoju kreativnost i razviju nove vještine u izradi. Rad s vunom pomogao je učenicima da se fokusiraju na izazovne zadatke, povećavajući njihovu sposobnost obraćanja pažnje na detalje. Cilj je bio da se poboljšaju motoričke sposobnosti, kreativnost i samoizražavanje, uz promociju timskog rada i saradnje među učenicima sa i bez invaliditeta.

1. **Cilj:** Cilj je bio naučiti učenike zanatu koji će im pomoći da iskažu svoju kreativnost, razviju fine motoričke sposobnosti i izgrade timski rad i saradnju.
2. **Problem za rješavanje:** Ova aktivnost je uvedena kako bi se studentima pružila prilika da se bave kreativnim radom koji je bio i terapijski i prijatan. Imao je za cilj poboljšati njihov fokus, spretnost i vještine suradnje, a istovremeno im je pomogao da izgrade samopouzdanje stvaranjem nečeg opipljivog.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz projekta DC-VET WB (Dual Education in the Western Balkans), koji naglašava radionice osmišljene da promovišu aktivno učešće učenika i unapređenje njihovih vještina potrebnih u svakodnevnom životu kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Obezbediti sav potreban materijal, uključujući vunu različitih boja, igle i druge potrepštine za izradu nakita. • Pripremite radni prostor da primi sve studente, osiguravajući da imaju dovoljno prostora za rad na svojim projektima. • Dajte jednostavna uputstva i pokažite kako koristiti vunu za izradu nakita.
2	Izvršenje: • Vodite učenike kroz proces izrade nakita, pokazujući im kako se uvijaju, vezuju i ukrašavaju vunom. • Potaknite učenike da budu kreativni i dizajniraju svoje unikatne komade. • Osigurati da učenici sa invaliditetom dobiju odgovarajući nivo podrške na osnovu njihovih individualnih potreba.
3	Evaluacija: • Posmatrajte učenike kako rade kako biste ocijenili njihov angažman i napredak. • Procijenite kvalitetu gotovih proizvoda i nivo kreativnosti koji je pokazao. • Razgovarajte o iskustvu sa učenicima kako biste utvrdili njihova osjećanja o iskustvu i onome što su naučili.

Ciljna grupa/e prakse

- **Primarna ciljna grupa:** Učenici sa smetnjama u razvoju, koji su bili aktivno uključeni u proces izrade.
- **Sekundarna ciljna grupa:** Ostali učenici koji su učestvovali i radili zajedno sa učenicima sa smetnjama u razvoju, podstičući inkluziju i timski rad.

Broj uključenih studenata

- **10–20 učenika** sa smetnjama u razvoju, kao i ostali učenici koji su učestvovali u aktivnosti.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Razvoj finih motoričkih sposobnosti kroz izazovne zadatke kao što su uvrtnje i vezivanje vune.
- Unapređenje kreativnosti i samoizražavanja dok učenici sami dizajniraju nakit.
- Povećan osjećaj postignuća i povjerenja u njihovu sposobnost da stvore nešto jedinstveno.

Uticaj na ishode učenja:

- Pобољшanje fokusa, spretnosti i pažnje na detalje.
- Povećana saradnja između učenika sa i bez invaliditeta.
- Povećano samopoštovanje kroz završetak kreativnog projekta.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Osigurajte da svi učenici imaju potrebne materijale i uputstva za efikasno učešće u aktivnosti.
- Ponudite individualnu podršku učenicima sa invaliditetom kako biste im pomogli da se u potpunosti uključe u kreativni proces.
- Organizirajte izložbu ili izložbu nakita učenika, dajući im priliku da pokažu svoj rad i osjećaju se ponosnim na svoja postignuća.
- Razmislite o integraciji aktivnosti s drugim lekcijama o kreativnosti, dizajnu ili čak važnosti recikliranja (ako se vuna dobiva iz održivih praksi).

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://drive.google.com/drive/folders/1kDSWn0EfKHOur4Mngl6ecHrVr1-R75Y0>

Datum:

02.10.2024

32. Humanitarna akcija za novogodišnje poklon pakete

Naslov dobre prakse	Humanitarna akcija za novogodišnje poklon pakete
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Učenici JU Srednjoškolski centar Hadžići pokrenuli su 12. decembra 2024. godine srdačnu uličnu inicijativu prikupljanja sredstava za novogodišnje poklon pakete za djecu iz socijalno ugroženih porodica. Među učesnicima su bili i učenici sa teškoćama u razvoju, čiji je angažman istakao posvećenost škole inkluzivnosti i prihvatanju. Akcija je održana na ulicama grada, gdje su studenti uz osmijeh i tople riječi pozivali prolaznike da se pridruže ovoj vrijednoj inicijativi. Njihov trud i entuzijizam inspirisali su građane, koji su velikodušno doprinijeli ovoj manifestaciji. Zahvaljujući ovoj aktivnosti, mnoga djeca će doživjeti radost blagdana i uživati u promišljeno pripremljenim poklon paketima.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova aktivnost je organizovana da:

1. Podsticati solidarnost i empatiju među učenicima.
2. Ponudite socijalno ugroženoj djeci radost dobijanja prazničnih poklona.
3. Aktivno uključiti učenike, uključujući i one sa poteškoćama u razvoju, u humanitarne inicijative koje doprinose zajednici.

Pitanja koja smo željeli riješiti:

- Nedostatak mogućnosti da studenti aktivno doprinose svojoj zajednici kroz humanitarne aktivnosti.
- Potreba za podrškom socijalno ugroženoj djeci u prazničnoj sezoni.
- Promoviranje vrijednosti solidarnosti, inkluzije i društvene odgovornosti među mladima.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima iz projekta DC-VET WB (Dual Education in the Western Balkans), koji naglašava radionice osmišljene da promovišu aktivno učešće učenika i unapređenje njihovih vještina potrebnih u svakodnevnom životu kroz zajednički grupni rad i praktične aktivnosti.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: - Definišite ciljeve akcije i obezbedite neophodne materijale za organizovanje ulične aktivnosti. - Angažovati učenike, uključujući i one sa poteškoćama u razvoju. - Pripremiti promotivne materijale (poster, flajere) za informiranje građana o akciji.
2	Izvršenje: - Organizujte uličnu akciju: Studenti su toplo pozvali građane da velikodušno doniraju sredstva za podršku ovoj aktivnosti. - Interakcija sa prolaznicima: Učenici su objasnili svrhu aktivnosti i njen značaj. - Prikupljanje donacija: Sva sredstva su dokumentovana i usmjerena za pripremu novogodišnjih poklon paketa.
3	Evaluacija: - Pregledajte prikupljena sredstva i odredite koliko poklon paketa se može pripremiti. - Prikupite povratne informacije učenika o njihovom iskustvu tokom aktivnosti. - Izrazite zahvalnost građanima putem javnog objavljivanja rezultata i zahvalnica.

Ciljna grupa/e prakse

- Primarna ciljna grupa:** Učenici koji su učestvovali u organizaciji i izvođenju akcije, uključujući učenike sa poteškoćama u razvoju.
- Sekundarna ciljna grupa:** Socijalno ugrožena djeca koja su dobila novogodišnje poklon pakete.

Broj uključenih studenata

- U realizaciji akcije učestvovalo je ukupno 18 učenika, uključujući i one sa poteškoćama u razvoju.
- Akcija je direktno uticala na desetine djece iz socijalno ugroženih porodica koja su dobila poklon pakete.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Razvoj komunikacijskih i organizacionih vještina kroz interakciju sa građanima.
- Osnažena svijest o društvenoj odgovornosti i empatiji prema drugima.
- Osjećaj postignuća kroz opipljive rezultate njihovog humanitarnog rada.

Uticaj na ishode učenja:

- Poboľšan timski rad i inicijativne vještine.
- Povećano razumijevanje važnosti kolektivnog djelovanja za opće dobro.
- Jaćanje inkluzivnih odnosa meću ućenicima kroz zajednićke aktivnosti.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Jasno definisati ciljeve aktivnosti i angažovati ućenike u svim fazama, od planiranja do realizacije.
- Podsticati ućenike da budu kreativni u pristupu i komunikaciji sa građanima.
- Osigurati transparentnost u prikupljanju i korištenju sredstava za održavanje povjerenja građana.
- Organizujte slićne aktivnosti tokom drugih praznika ili znaćajnih datuma kako biste nastavili podržavati zajednicu.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://www.facebook.com/share/p/9s8wxQawtFwepywR/>

Datum:

12.12.2024

33. Posjeta Školskom centru "Mehmed Handžić"

Naslov dobre prakse	Posjeta Školskom centru "Mehmed Handžić".
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Učenici JU Srednjoškolski centar Hadžići posjetili su Školski centar "Mehmed Handžić". Tokom ove zadivljujuće aktivnosti, naši domaćini su nas vodili na obrazovno putovanje kroz istoriju naučnih dostignuća u njihovom jedinstvenom Muzeju pronalazača. Kroz bogatu izložbu izuma, učenici osmih i devetih razreda predstavili su ključne inovacije koje su oblikovale svijet kakav poznajemo danas, pokazujući svoju strast prema nauci i istraživanju.

Posjeta je pružila izuzetnu priliku učenicima da se inspirišu, prošire svoja znanja i učestvuju u razmjeni iskustava sa svojim vršnjacima.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ova aktivnost je osmišljena da:

1. Promovirati saradnju i razmjenu znanja između škola.
2. Podsticati interesovanje učenika za nauku i tehnološke inovacije.
3. Povežite istoriju naučnih dostignuća bliže kroz interaktivno učenje.

Pitanja koja smo željeli riješiti:

- Nedostatak povezanosti između škola u zajednici.
- Potreba za povećanjem interesovanja učenika za nauku.
- Ograničen pristup praktičnim i obrazovnim iskustvima izvan učionice.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Kontaktirajte domaćine i dogovorite termin i program posjete. • Pripremiti studente za posetu uvođenjem teme naučnih dostignuća. • Organizujte prevoz i obezbedite odgovarajući nadzor za učenike.
2	Izvršenje: • Učenici su posjetili Muzej pronalazača i prisustvovali predavanjima svojih vršnjaka. • Aktivno je učestvovao u diskusijama i postavljao pitanja o inovacijama. • Razmijenili su iskustva i došli do zaključka o značaju nauke i tehnologije u svakodnevnom životu.
3	Evaluacija: • Pregledajte utiske učenika o iskustvu kroz diskusije i povratne informacije. • Razmotrite buduće mogućnosti za slične posjete ili saradnju sa drugim školama. • Dokumentirajte ključne trenutke iz posjete kroz fotografije i bilješke.

Ciljna grupa/e prakse

- **Primarna ciljna grupa:** Učenici JU Srednjoškolski centar Hadžići koji su posjetili Muzej pronalazača.
- **Sekundarna ciljna grupa:** Domaćini, učenici i nastavnici Školskog centra "Mehmed Handžić".

Broj uključenih studenata

Posjeti je prisustvovalo ukupno 15 učenika.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Prednosti za studente:

- Produbljeno poznavanje naučnih dostignuća kroz interaktivne metode učenja.
- Povećano interesovanje za istraživanje i inovacije.
- Ojačane socijalne vještine kroz saradnju i komunikaciju sa vršnjacima.

Uticaj na ishode učenja:

- Bolje razumijevanje značaja naučnih otkrića i njihovog doprinosa razvoju društva.
- Povećana motivacija za dalje istraživanje naučnih tema.
- Jačanje duha zajednice i solidarnosti kroz razmjenu iskustava sa učenicima druge škole.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Pripremite učenike unaprijed kako biste osigurali dublje razumijevanje teme tokom posjete.
- Osigurajte dovoljno vremena za diskusije i pitanja tokom prezentacija.
- Razmislite o organiziranju recipročnih posjeta ili sličnih događaja u vašoj školi.
- Dokumentirajte iskustvo kroz fotografije, izvještaje i povratne informacije za evaluaciju i dalji razvoj aktivnosti.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://www.facebook.com/share/v/aDtysrJJXk4PmCnf/>

Datum:

11.11.2020

34. Proslava Dana jabuke

Naslov dobre prakse	Proslava dana jabuke
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	JU Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Proslava Dana jabuke bila je divan spoj praktičnosti i obrazovanja koji nudi zanimljivo iskustvo koje je spojilo zabavu i učenje. Ovaj događaj uključuje praktične aktivnosti: pravljenje zdravih domaćih proizvoda (palačinke prelivene džemom od jabuka i pita od jabuka) i prodaju na humanitarnom bazaru. Sredstva prikupljena na ovoj aktivnosti namijenjena su za plaćanje školske užine za učenike u socijalnoj potrebi. Učenici su kroz ovo iskustvo ne samo produbili svoje kulinarske vještine već su stekli uvid u važnost zdravih prehrambenih navika.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Dan jabuke obilježava se širom svijeta kako bi se pokazao značaj ovog voća za naše zdravlje i kako bi se podigla svijest o zdravim prehrambenim navikama. Ova aktivnost je realizovana u okviru školskog projekta, a cilj je bio promocija socijalne inkluzije i podrške učenicima u društvenim potrebama.

Praksa je implementirana kako bi se pokazalo:

1. Promocija zdravih navika u ishrani kod učenika
2. Uključivanje studenata u praktične aktivnosti i timski rad
3. Prikupljanje sredstava za studente u potrebi

Problemi koje želimo da rešimo:

- Nedovoljna svijest o važnosti zdrave hrane
- Potreba za specifičnim oblicima pomoći studentima u socijalnim potrebama
- Nedostatak mogućnosti da se studenti uključe u humanitarne i zajedničke aktivnosti

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	1. Planiranje: · Odabir datuma za proslavu Dana jabuke · Priprema učenika za uvodni edukativni dio o sortama jabuka i zdravim navikama u ishrani · Nabavka potrebnih sastojaka za pripremu hrane · Organizovanje humanitarnog bazara
2	2. Izvršenje: · Organiziranje edukativnih sesija o zdravlju i jabukama · Pravljenje hrane (palačinke i pita od jabuka) u timovima · Prodaja proizvoda na bazaru sa jasnim humanitarnim ciljem
3	3. Evaluacija: · Analiza naplate sredstava i utvrđivanje broja učenika koji će dobiti besplatnu školsku užinu · Povratne informacije učenika i nastavnika o organizaciji i rezultatima aktivnosti

Ciljna grupa/e prakse

■ **Primarna ciljna grupa:** Studenti koji su aktivno učestvovali u aktivnostima pripreme i realizacije

Broj uključenih studenata

■ 20 učenika je učestvovalo u prodaji i proizvodnji
· Humanitarni bazar posjetilo je više od 100 učenika i nastavnika

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

- Razvijanje praktičnih vještina, izgradnja tima i timske odgovornosti
- Podizanje svijesti o značaju zdrave prehrane i humanitarnog rada
- Uticaj na ishode učenja:
 - Povećano interesovanje za društveno korisne aktivnosti
 - Unapređenje komunikacijskih i organizacionih vještina učenika

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Uključujte učenike u sve dijelove aktivnosti, od planiranja do evaluacije kako biste se osjećali odgovornim za njen uspjeh
- Jasno komunicirajte o cilju aktivnosti kako biste povećali motivaciju učenika.
- Obim aktivnosti prilagoditi školskoj opremljenosti i kapacitetima učenika.
- Obavezno označite i podijelite rezultate (na primjer prikupljanje sredstava) kako bi svi učesnici mogli vidjeti konkretan utjecaj svog rada

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://www.facebook.com/share/p/BkbDnYrCu9ivB8Ph/>

https://drive.google.com/drive/folders/1-VD_SHTaB0PNjbOs7LN5j9w2MdFFk9Gj

Datum:

18.10.2020

35. Škola prilagođena mojim potrebama

Naslov dobre prakse	Škola prilagođena mojim potrebama
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednjoškolski centar Hadžići
Država	Bosna i Hercegovina

Opis dobre prakse

Radionica „Škola prilagođena mojim potrebama“ osmišljena je da podstakne učenike da izraze ideje za unapređenje školskog okruženja, sa fokusom na socijalne i motoričke veštine, kao i izgradnju tima. Aktivnosti su uključivale grupne vježbe, takmičarske igre i kreativni rad pomoću flip čartova. Učenici su aktivno učestvovali u stvaranju pozitivnih promjena u školi.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Radionica je realizovana sa fokusom na stvaranje inkluzivnog okruženja u školi i jačanje glasa učenika u donošenju odluka. Ova aktivnost osmišljena je kao odgovor na značajnu potrebu za povezivanjem učenika i razvojem njihovih praktičnih vještina, te uključivanjem u školsku politiku. Praksa je implementirana kako bi se pokazalo:

1. Povećanje osjećaja pripadnosti i povezanosti među učenicima.
2. Razvijanje motoričkih i analitičkih sposobnosti koje su važne za buduće poslove.
3. Omogućilo je učeniku da predloži konkretne ideje za poboljšanje školskog okruženja

Problemi koje želimo da rešimo:

- Nedovoljno učešće učenika u kreiranju školskog ambijenta
- Potreba za jačanjem socijalnih vještina kod učenika
- Nedostatak svijesti o značaju praktičnih vještina za budući profesionalni uspjeh

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je inspirisana primjerima projekata DC-VET WB (Dual Education in Western Balkans) gdje možete pronaći radionice, koje su usmjerene na aktivno učešće učenika i jačanje njihovih kompetencija kroz grupni rad i praktičnu aktivnost.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje: • Definirajte cilj radionice (na primjer jačanje privrženosti grupi, ohrabrenje na kreativnost i izražavanje ideja) • Obezbediti materijal (kartice za pantomimu, flipčart, markere, elemente za motoričke vežbe) • Odaberite prostor i učesnike
2	Izvršenje: • Organiziranje radionica u nekoliko faza: uvod, motoričke vježbe, takmičarske igre i kreativni dio • Korištenje metoda koje potiču učešće i timski rad
3	Evaluacija: • Procijenite prikupljene ideje učenika sa flip charta • Prikupljene povratne informacije od učenika o njihovim osjećajima tokom radionice • Razmatranje rezultata za Planiranje budućih aktivnosti

Ciljna grupa/e prakse

- Srednjoškolac sa fokusom na učenike sa potrebom za socijalnom uključenosti i jačanjem socijalnih vještina

Broj uključenih studenata

Broj učenika koji su uključeni u ovu aktivnost je 8.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

- Razvijanje društvenih vještina i team building
- Povećana svijest o motoričkim i analitičkim vještinama za profesionalni razvoj
- Jači osjećaj pripadnosti školi i zajednici
- Poboľšane vještine analitičkog i kreativnog izražavanja
- Sposobnost efikasne saradnje unutar tima i kolektivnog donošenja odluka

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

1. Osigurati inkluzivan pristup koji omogućava aktivno učešće svih učenika.
2. Prilagodite aktivnosti kako bi se prilagodili svim učenicima i njihovim različitim interesima
3. Odvojite dovoljno vremena za kreativni dio tako da se svi osjećaju uključeni.
4. Koristite rezultate evaluacije za Planiranje budućih radionica ili projekata. ,

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://drive.google.com/drive/folders/1ByjRfCuQnN2n7cLAfAlh-Rxoa4OXBXSm>

Datum:

20.09.2024.

36. RUORI alat za procjenu

Naslov dobre prakse	RUORI alat za procjenu
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Visoka stručna škola Luovi
Država	Finland

Opis dobre prakse

RUORI alat za procjenu pomaže u razvoju staza učenja i usluga podrške za učenike. RUORI alat za procjenu je metoda za procjenu funkcionalnih sposobnosti i studijskih vještina na strukovnim studijama. Razvijen je na stručnom koledžu Luovi i zasnovan je na međunarodnoj * ICF klasifikaciji Svjetske zdravstvene organizacije. Uz pomoć RUORI-ja, kandidat ili student može zajedno sa stručnjacima procijeniti i identificirati svoje studijske vještine, motivaciju i podobnost za određeni stepen ili obrazovanje.

RUORI procjena odgovara na pitanja o spremnosti za rad i studiranje i daje informacije o potrebi za podrškom i smjernicama u studiranju. Uz RUORI, klijent može zajedno sa stručnjacima procijeniti i opisati potrebu za posebnom i zahtjevnom posebnom podrškom u studiranju. RUORI uključuje samoprocjenu za klijenta, procjenu za stručnjake i obrazac za diskusiju sa smjernicama. Osim toga, RUORI kartice sa slikama i pitanjima mogu se koristiti kao podrška smjernicama.

Procjena usmjerena na resurse također uzima u obzir potrebu za podrškom za podnosioca zahtjeva ili studenta u studijama i zapošljavanju nakon studija. Ocjenjivanje se može provoditi u okruženjima za učenje radeći zajedno sa studentom. RUORI procjena se može provoditi i tokom studija u različitim okruženjima za učenje, kao što su radna mjesta. U ovom slučaju, metode i usluge koje podržavaju sposobnost učenika da funkcionišu mogu se prilagoditi svakom okruženju za učenje i podržati učenikove ciljeve zapošljavanja.

U RUORI samoprocjeni, klijent odgovara na pitanja samostalno ili, na primjer, zajedno sa negovateljem ili učiteljem. Za više informacija i linkove na upitnike pogledajte stranicu za prezentaciju samoprocjene. RUORI samoprocjena dostupna je na finskom (Selko), švedskom i engleskom jeziku.

Stručna procjena RUORI vam omogućava da na multidisciplinarni način opišete funkcionalne kapacitete klijenta i potrebu za podrškom i vodstvom u studijama. Osobe uključene u RUORI stručnu procjenu uvijek se dogovaraju zajedno. Stručna procjena je dostupna na finskom, engleskom i arapskom jeziku.

RUORI kartice sadrže pitanja i slike o učenju i svakodnevnim vještinama potrebnim za učenje i zapošljavanje. RUORI kartice se mogu koristiti za razgovor o učenju i planiranju vaših studija te za identifikaciju i opisivanje potreba za podrškom kandidata ili studenta u svojim studijama. Kartice se mogu koristiti u kombinaciji sa RUORI metodom procjene. Možete koristiti elektronske RUORI kartice ili naručiti štampane kartice u online prodavnici Luovi Puoti.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Broj učenika koji imaju izazove u učenju i kojima je potrebna posebna podrška u učenju stalno raste. U Visokoj stručnoj školi Luovi vjerujemo da je svaki pojedinac poseban i da zaslužuje jednaka prava i mogućnosti. Putevi do zaposlenja i dobrog života. Uz pomoć RUORI-ja, aplikant ili student može zajedno sa stručnjacima procijeniti i identificirati svoje studijske vještine, motivaciju i podobnost za određeni stepen ili obrazovanje. Takođe pomaže u izgradnji efikasnijih usluga podrške za studije

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da. Ubrzo je predstavljen na seminaru u Helsinkiju.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Dogovorite se o osobama uključenim u RUORI procjenu zajedno sa studentom ili kandidatom. Učenik je ključni stručnjak za opisivanje i procjenu vlastitih sposobnosti učenja ili posebnih obrazovnih potreba. Osim toga, osoblje za nastavu, usmjeravanje ili studij, kao i osobe iz mreže podnositelja zahtjeva ili učenika, kao što su studijski savjetnik ili nastavnik iz osnovne škole, mogu učestvovati u ocjenjivanju.
2	Odaberite alate za procjenu prije nego što se izvrši RUORI procjena. Računalne ili mobilne procjene imaju online obrasce za samoprocjenu i stručnu procjenu.
3	Ako koristite RUORI alat za samoprocjenu, dajte učeniku dovoljno vremena da prođe cijeli upitnik. Učenici mogu sami ili zajedno raditi RUORI samoprocjenu, na primjer sa nastavnikom ili asistentom. Formirajte sa učenikom sveukupni pogled na njegovu/njenu situaciju i ohrabrite ga/ju da identifikuje svoje snage i sposobnosti i ohrabrite učenike da opisuju i izazovne aspekte svog života kroz samoprocjenu. Možete koristiti RUORI kartice.
4	Pregledajte rezultate RUORI procjene u raspravi o smjernicama, koja pruža holistički pogled na faktore koji promovišu funkcionalne kapacitete i potrebe za podrškom koje se moraju uzeti u obzir prilikom studiranja ili pronalaženja zaposlenja.
5	Zauzmite holistički pristup rezultatima zasnovan na resursima. Učinite rezultate dostupnim za ličnu upotrebu učenika. Razmotrite zajedno koja im je podrška ili usluge potrebna za učenje. Pri donošenju odluke najvažnije je mišljenje učenika.

Ciljna grupa/e prakse

Studenti koji imaju izazove u učenju i kojima je potrebna posebna podrška u učenju.

Broj uključenih studenata

60

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Uz pomoć RUORI-ja, studenti su bili aktivnije uključeni u Planiranje studija i bolje komunicirali sa svojim posebnim potrebama.

Studenti su također u mogućnosti da efikasnije prezentiraju vlastita iskustva i mišljenja prilikom planiranja studija i usluga podrške sa nastavnikom ili stručnim osobljem.

Nastavnici i stručnjaci za usmjeravanje imaju više informacija o funkcionalnim kapacitetima učenika i posebnim obrazovnim potrebama te kako ih usmjeriti.

Izgradnja efikasnijih usluga podrške.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

<https://luovi.fi/en/luovi-global-education/ruori-assesment-tool/>

<https://link.webpolsurveys.com/S/7549A7847206EE44>

<https://link.webpolsurveys.com/S/5759ADBE06C32834>

Four quadrants of RUORI

Resources

- Interest in and motivation to plan a career path
- Coping and energy levels
- Stress management
- Self-confidence
- Self-image

Learning and working capabilities

- Reading and writing
- Doing basic calculations
- Learning new things
- Health prerequisites of learning and working
- Manual skills
- Measuring and conceptualisation
- Concentration
- Completing tasks

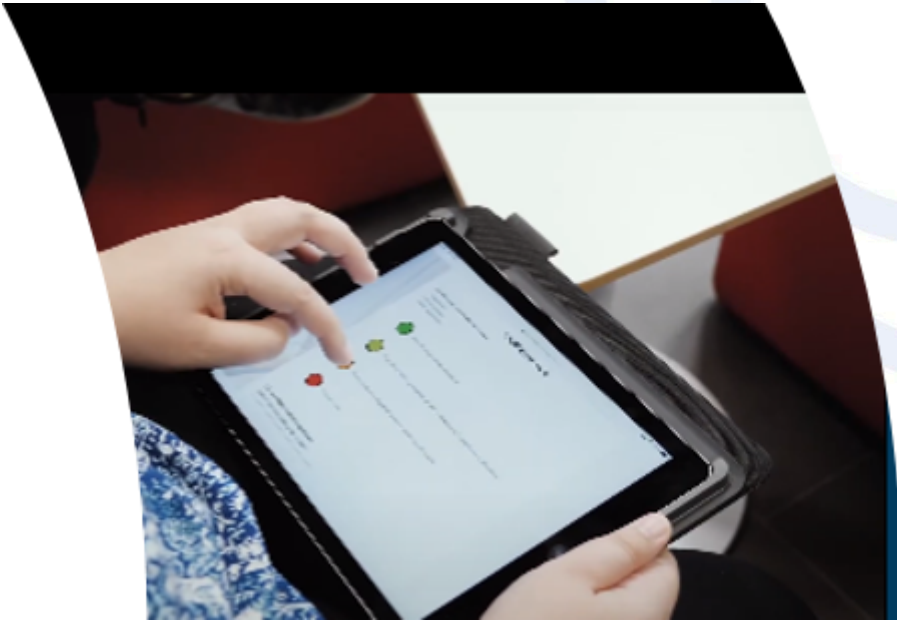
Co-operation skills

- Behaviour and expressing emotions
- Working in a group
- Social interaction skills
- Following instructions, rules and schedules

Everyday living skills

- Taking care of oneself
- Daily rhythm
- Doing chores
- Taking care of business and using money
- Getting from one place to another
- Hobbies and other meaningful leisure activities

37. Upotreba jednostavnog jezika

Naslov dobre prakse	Upotreba jednostavnog jezika
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Visoka stručna škola Luovi
Država	Finland

Opis dobre prakse

Jednostavan jezik je razumljiv opšti jezik koji ne sadrži poseban vokabular ili nejasne strukture.

Kada želite da pišete jasno, obratite pažnju na ove stvari:

- Preferirajte standardni i lako razumljiv vokabular.
- Koristite aktivne glagole. Izbjegavajte tešku upotrebu pasivnog glasa.
- Preferirajte podređene rečenice nego klauzule.
- Napišite skraćenice i objasnite nove pojmove barem pri prvom spominjanju.
- Potaknite nesmetan protok informacija: prvo objasnite poznate činjenice i opširne napomene, a zatim nove činjenice i male detalje.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Učenici sa poteškoćama u učenju i imigranti imaju koristi od jasnog i jednostavnog jezika. Lakše je, na primjer, slijediti data uputstva kada koristite jednostavan jezik. Pomaže samostalan rad, kada su uputstva data korak po korak jasnim jezikom.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Običan jezik se široko koristi u Finskoj. Imamo i Vijesti na jednostavnom jeziku na TV-u.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Donesite odluku o upotrebi jednostavnog jezika.
2	Odaberite grupu studenata, na primjer imigrante
3	Napravite jasna uputstva o tome, na primer, kako da koristite mašinu za pranje veša ili kako da ispečete tortu Upute se mogu napisati na papiru ili na primjer otvoriti putem QR koda
4	Objasnite učenicima upute korak po korak
5	Takođe možete koristiti slike kao podršku pisanim uputstvima
6	Posmatrajte kako učenici slijede upute

Ciljna grupa/e prakse

Učenici sa poteškoćama u učenju, imigranti, stariji ljudi, mala djeca, zapravo svi mogu imati koristi od jednostavnog jezika.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Povećava samostalan rad i učenje.
Bolji ishodi učenja kada ste u mogućnosti da razumijete jezik koji koristite, čitate i pišete.
Pomaže u rješavanju vlastitih poslova.
Imigranti koji uče novi jezik mogu lako naučiti i bolje razumjeti kulturu.
Podržava da se postane aktivan građanin društva.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

Možete koristiti običan jezik u svim oblastima studija. Instrukcije možete davati pomoću mobilnog telefona, QR kodova itd. ne samo na papiru.

38. Mi biramo ono što kupujemo

Naslov dobre prakse	Mi biramo šta kupujemo
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Odjel za usmjeravanje Zavoda za srednje obrazovanje
Država	Španija

Opis dobre prakse

Obrazovna praksa se sastoji od odlaska u kupovinu u tržni centar javnim prevozom. Ideja je da se sa ekonomskim budžetom kupi komad odeće i raspodeli novac ako žele ili moraju da kupe više.

Pozadina

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Naša škola se nalazi u ruralnom području i učenici nemaju autonomiju da kupuju svoju odjeću. Teško im je samostalno donositi odluke.

Ovom aktivnošću radimo na socijalnim vještinama u odnosu među kolegama kao i na nastavnim sadržajima (korištenje novca, izračunavanje udaljenosti, gledanje na internet lociranje

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Ne. Mi to provodimo u praksi svake godine na različitim nivoima.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Unaprijed obavijestite s dovoljno vremena da ih motivirate da se organiziraju i uštede novac. Procijenite vrijeme potrebno za aktivnost.
2	Odaberite šta žele kupiti i gdje to mogu kupiti
3	Uključivanje učenika u Planiranje nastave. Odlučite koji prevoz ćemo koristiti.
4	Uporedite različite prodavnice. Odaberite jedan i zapišite razlog.
5	Obavite kupovinu. Slikajte naljepnice za prodaju.
6	Održite sastanak da provjerite račune
7	Radite odgovarajuću lekciju (Matematika: procenti; Jezik: objasni jednu ideju; Tehnologija: koristite pametni telefon za traženje informacija...)
8	Izvučite zaključke
	Slobodno vrijeme

Ciljna grupa/e prakse

Adolescenti sa posebnim obrazovnim potrebama u redovnoj školi.

EQF-3 - Osnovni VET programi: prvi i drugi nivo

Broj uključenih studenata

15 - 20

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Drugačiji način odnosa sa vršnjacima kao i povećano samopoštovanje

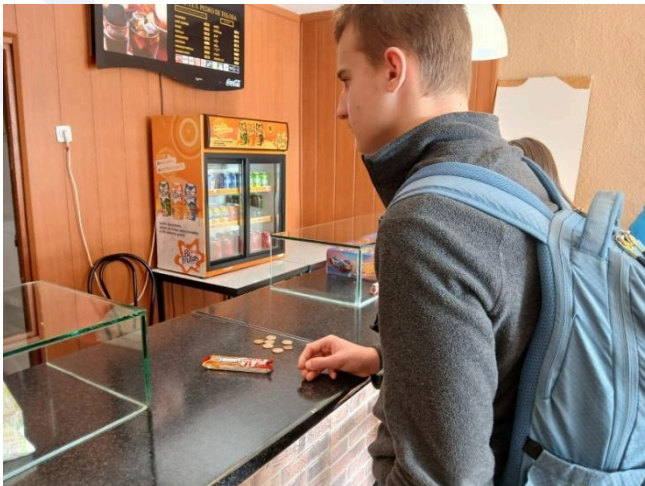
Sa ovim iskustvom mogu se baviti i drugim aktivnostima.

Oni svoje akademsko učenje čine korisnim

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

Planirajte aktivnost kada su rasprodaje u trgovinama

Datum

22.11.2024

39. Svakodnevno prihvatiti i osnažiti talenat izvan granica

Naslov dobre prakse	Umetnost kao poseban alat za izražavanje osećanja dece sa posebnim potrebama.
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	SOO tehnička škola Korçë
Država	Albanija

Opis dobre prakse

Ova dobra praksa razvijena je kako bi se poboljšala inkluzivnost naše škole i pružila platforma za učenike s različitim sposobnostima da se izraze kroz umjetnost. Njegov primarni cilj je bio da podstakne prihvatanje i integraciju dece sa posebnim potrebama u školsko okruženje, uz istovremeno pokazivanje potencijala inkluzivnih praksi široj školskoj zajednici.

Kako bi se osiguralo da je aktivnost dostupna i podržavajuća, pažljivo je planirana i implementirana u malim koracima kojima se može upravljati. Ovaj pristup je pomogao da se izbjegne preopterećenje učenika i omogućio im da se u potpunosti uključe u proces. Priprema je započela upoznavanjem djece sa konceptom aktivnosti i pomaganjem im da shvate šta mogu očekivati.

Početni korak je uključivao inicijativu prikupljanja sredstava, gdje su učenici, nastavnici i volonteri zajedno radili na prikupljanju potrebnih sredstava za kupovinu umjetničkih materijala. Kada su materijali bili obezbeđeni, deca su bila pozvana da odaberu vrstu aktivnosti koja im je najugodnija – većina opcija je uključivala muziku, slikanje ili igre. Umjetnost je bila njihov izbor, jer je pružala kreativan i fleksibilan izlaz za njihove emocije.

Glavna aktivnost se odvijala u velikoj prostoriji dobrodošlice pripremljenoj umjetničkim potrepštinama poput kistova, boja i papira. Svako dijete je podstaknuto da odabere materijale i odluči kako želi stvarati. Neki učenici su odabrali da utisnu svoje otiske ruku na bijeli papir koristeći žive boje, iskustvo koje ih je oduševilo i zainteresiralo. Drugi su radili na unaprijed skiciranim crtežima, koje su zajedno dizajnirali uz vodstvo nastavnika likovne kulture tokom ranije posjete školi.

Djeca su podsticana da se slobodno izražavaju, birajući boje koje im odgovaraju.

Mnogi su odabrali zelenu, za koju su objasnili da simbolizira nadu. Jedan posebno dirljiv trenutak desio se kada je učenik sa posebnim potrebama napisao iskreno pismo svom učitelju, izražavajući svoje divljenje i zahvalnost – gest koji je dirnuo sve prisutne.

Ova dobra praksa ne samo da je omogućila učenicima da izraze svoja osjećanja i kreativnost, već je stvorila i emocionalnu vezu među učesnicima. Aktivnost je naglasila važnost prihvatanja i uključivanja, pokazujući kako umjetnost može poslužiti kao moćan medij za samoizražavanje i emocionalni rast.

Dijeleći ovu inicijativu, želimo da inspirišemo druge škole da usvoje slične prakse, njegujući inkluzivnije i empatičnije okruženje za sve učenike.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Ovu dobru praksu implementirali smo kako bismo podigli svijest učenika sa posebnim potrebama u našoj školi i našoj zajednici kako bi svi znali kako se ponašati prema njima.

Nismo imali nikakav problem za rješavanje jer imamo dobar balans u našoj školi.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Da, ova praksa je prenesena sa obuke koju sam dobila dok sam bila u Finskoj kroz projekat DC-Vet.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Planiranje ○ Odabir radnog tima ○ Obezbeđivanje materijala: četke, boje, boje i papiri ○ Organizujte odgovarajuće mesto i obezbedite učešće studenata i drugih zainteresovanih za događaj.
2	Izvršenje ● Počnite sa uvodom i detaljnim objašnjenjem prakse ● Pružanje podrške učenicima tokom njihovih kreativnih zadataka ● Nagrađivanje najboljih učenika
3	Evaluacija ● Prikupljanje mišljenja svih učesnika o važnosti ovakve prakse. ● Procjena u kojoj mjeri je dobra praksa postigla svoje ciljeve ● Na osnovu rezultata, s obzirom na bilo kakva poboljšanja za buduće događaje

Ciljna grupa/e prakse

Učenici škole, zajednica, roditelji, druge škole, organizacija i rezidencijalni centar za djecu sa posebnim potrebama.

Broj uključenih studenata

40 učesnika

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Aktivnost je ocijenjena kao dobra praksa, jer su u ovoj aktivnosti učenici sa posebnim potrebama nagrađeni simboličnom cijenom.

40. Takmičenje između časova iz oblasti znanja i veština u školi

Naslov dobre prakse	Takmičenje između odjeljenja iz oblasti znanja i vještina u školi.
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednja stručna škola: "Thoma Papapano", Gjirokaster
Država	Gjirokaster, Albanija

Opis dobre prakse

- Besplatno obezbjeđenje stručne literature za učenike sa statusom siročadi, sa jednim roditeljem i sa razvedenim roditeljima.
- Angažovanje učenika sa porodičnim problemima za učenike sa statusom siročadi, sa jednim roditeljem i razvedene roditelje, na konkursu „Sposobnost primene znanja“.
- Besplatna nabavka stručne literature za ovu ciljnu grupu, preko Albanskih pragova.

Pozadina

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Zbog nemogućnosti obezbjeđivanja literature za stručnu praksu, studentima sa statusom siročeta, sa jednim roditeljem i sa razvedenim roditeljima, omogućiti im teorijske vještine iz stručnih predmeta i učešće na takmičenju u znanju i vještinama.

Učešće na školskim takmičenjima utiče na:

- Povećanje odgovornosti za učenje.
- Povećava osjećaj socijalizacije i timskog rada.
- Poboljšava komunikacijske i prezentacijske vještine učenika.
- Podiže duh trke, misleći da bismo kroz ovaj projekat mogli da omogućimo i uključivanje u ovu manifestaciju učenika sa statusom siročadi, sa jednim roditeljem i sa razvedenim roditeljima.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

To je praksa koju smatramo neophodnom primijeniti u našoj školi, praksu kakvu nismo vidjeli nigdje drugdje, ali je praksa koju vidimo kao pogodan sajt za postizanje cilja druženja djece sa statusom siročadi, sa jednim roditeljem i sa razvedenim roditeljima.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

Aktivnost:

Takmičenje je bilo podijeljeno u četiri faze.

1	I faza. Takmičenje u okviru časova Datum: 25.10. 2024 - Učenici istog odeljenja različitih obrazovnih smerova, razvili su međusobnu konkurenciju. - Učenici su unaprijed dobili teorijska pitanja i praktične zadatke koje su savladali. - Pitanja konkursa pripremila je matična uprava škole.
2	Faza II. Takmičenje između razreda na istom nivou Datum: 22.11.2024 - U drugoj fazi odabrani su najbolji učenici svakog odeljenja koji će se takmičiti sa učenicima drugih odeljenja istog nivoa - Prilikom odabira timova vodilo se računa o uključivanju učenika sa statusom siročadi, sa jednim roditeljem i sa razvedenim roditeljima. - Ovi studenti su dobili besplatnu stručnu literaturu za neophodno učenje.
3	Faza III. Takmičenje između učenika koji su osvojili nivoe. Datum: 19.12.2024 U trećoj fazi takmičenja izabrana su četiri tima koji su predstavljali četiri obrazovna smjera u školi. - U svakoj ekipi su bili učenici istog obrazovnog smjera sa različitim nivoima. - U reprezentativne timove ovih smerova uključeni su i učenici sa statusom siročadi, sa jednim roditeljem i sa razvedenim roditeljima. - Pitanja treće faze birali su stručni nastavnici stručnih i opštih predmeta, u okviru nastavnih odeljenja i predmetnih timova.
4	Faza IV. Podela nagrada i poklona za pobednike na prva tri mesta Datum: 20.12.2024. • Na kraju takmičenja pobjednicima su podijeljene nagrade, potvrde o učešću i pokloni. • U grupi učenika koji su nagrađeni poklonima bili su i učenici sa statusom siročadi, sa jednim roditeljem i sa razvedenim roditeljima.

Ciljna grupa/e prakse

Učenici odeljenja X, XI, XII i XIII srednje stručne škole: „Thoma Papapano“, Gjirokaster	Nxenesit e klasave X , XI , XII i XIII te Shkolles se Mesme Profesionale : “Thoma Papapano”, Gjirokaster
--	--

Broj uključenih studenata

- U prvoj fazi na takmičenju je učestvovalo 15 učenika.
- U drugoj fazi 20 učenika.
- U trećoj fazi učestvovalo je 20 učenika
- U četvrtoj fazi 20 učenika.

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

- Prednost besplatnih knjiga omogućila je ovim studentima da uče individualno, kroz učenje kod kuće i upoređivanje znanja kroz takmičenje.
- Oni su postali dio takmičenja u prvoj fazi, pružena im je pomoć i podrška da nastave dalje faze, a do završne faze su se dostojanstveno predstavljali.
- Tokom učešća na takmičenju pojačana je interakcija učenika iste starosne grupe, ali i sa učenicima drugih uzrasta.
- Pojačao se osjećaj odgovornosti da se dostojno predstavlja, ali i reprezentativnog tima.
- Svi učenici sa ekonomskim smetnjama u razvoju su se osjećali ravnopravnim sa ostalim studentima.

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

- Učenici sa nepovoljnim porodičnim uslovima često gube samopouzdanje i padaju u očaj.
- Aktivnosti kao što su takmičenja, gostovanja van grada, humanitarne aktivnosti, učešće u kulturno-umjetničkim aktivnostima, ponovo budi kod učenika samopouzdanje i nadu u ljepšu budućnost.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

1. Fotografija prve etape, 25.10.2024.

2. Fotografija druge etape, 22. novembra 2024.:

DC-VET WB

3. Fotografija posljednje etape, 19. decembra 2024.:

4. Fotografija posljednje etape, 20.12.2012. 2024 :

Datum: 20.12.2024

Worked by
Polikseni Koča

41 . Organizacija okruglih stolova sa psihologom i učenicima sa statusom siročadi, sa jednim roditeljem i sa razvedenim roditeljima

Naslov dobre prakse	Organizacija okruglih stolova sa psihologom i učenicima sa statusom siročadi, sa jednim roditeljem i sa razvedenim roditeljima
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Srednja stručna škola: "Thoma Papapano", Gjirokaster
Država	Gjirokaster, Albanija

Opis dobre prakse

Svrha ove aktivnosti bila je socijalizacija učenika sa porodičnim problemima i prevazilaženje poteškoća kroz saradnju.

Podizanje samopouzdanja i ličnosti kod ovih učenika, kroz sastanke sa psihologom i razgovore na teme o samopouzdanju.

Grupna diskusija o poteškoćama na koje se nailazi i načinima za njihovo prevazilaženje.

Učenici su kroz PowerPoint izjavu pokazali najveće izazove sa kojima su se suočavali u životu.

U govornim sastancima učenici imaju više slobode u pogledu svojih snova, faze njihovog ostvarenja ili neostvarenja i budućih ciljeva.

Psiholog vodi razgovor o mogućnosti rješavanja problema i dodaje sve alternative za rješavanje ćorsokaka.

Psiholog je sa učenicima organizovao inkluzivne igre u kojima su zamišljali svoju budućnost i takođe utvrdili mogućnosti za ostvarenje svojih snova.

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

- Često učenici sa statusom siročadi, sa jednim roditeljem i sa razvedenim roditeljima, pokazuju da osjećaju potrebu za dodatnom emocionalnom podrškom.
- U ovoj ciljnoj grupi željeli smo povećati njihovo samopouzdanje.
- Na organizovanim sastancima studenti su slobodnije govorili o svojim snovima, fazi njihovog ostvarenja ili neostvarenja i ciljevima u budućnosti.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Posmatrali smo i učili iz mnogih primjera u projektu DC-VET WB. Osim toga, naša škola ima nekoliko učenika kojima je potrebna motivacija i podrška kako bi se osjećali ohrabreno i uključeno.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Faza I. 15. novembar 2024 Prvi susret organizovan je u grupi, gde je svaki učenik govorio o svom životu u odsustvu roditelja.
2	Faza II. 27. novembar 2024 Drugi susret doveo je učenike licem u lice sa psihologom, a glavna tema bila je priča o tuži izazvanoj odsustvom roditelja.
3	Faza III. 13. decembar 2024 Treći sastanak je bio prezentacija zadatka psihologa sa temom: "Ja projektujem budućnost danas"
4	Faza IV. 20. decembar 2024 Četvrti sastanak, svi učenici su bili uključeni u takmičenje u školskom razvoju vještina.

Ciljna grupa/e prakse

Učenici sa porodičnim problemima u X, XI, XII i XIII razredima Srednje stručne škole: "Thoma Papapano", Gjirokaster.

Broj uključenih studenata

14 (četnaest)

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

- Učenici su imali povećanu povjerljivost među sobom i u komunikaciji sa psihologom.
- Imali su porast samopouzdanja i želju za grupnim radom.
- Povećanje samopouzdanja bilo je primjetno u načinu na koji je zadatak predstavljen u PowerPointu.
- Učenici u organizovanom takmičenju su bili aktivno uključeni, a neki od njih su bili i deo pobjedničkog tima

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

Budimo uvijek tu za ovu djecu u nevolji, dajući im ljubav koja im je potrebna.
Kontinuirana aktivacija u vannastavnim aktivnostima.

Slike (dodati link, provjerite da li možete objaviti, privatnost ili sa poledine)

1. Fotografije prve etape, (održana 15. novembra 2024.):

2. Fotografije druge etape, 27. novembra 2024.:

3. Fotografije posljednje faze, 13. decembra 2024.:

4. Fotografije posljednje etape, 20. decembra 2024.:

Datum: 20.12.2024

Worked by
Polikseni Koça

42. Piktogram u srednjoj školi / VET

Naslov dobre prakse	Piktogram u srednjoj školi/ SSŠ
Organizacija koja sprovodi dobru praksu	Odjel za usmjeravanje Zavoda za srednje obrazovanje
Država	Spain

Opis dobre prakse

Aktivnost se sastoji od izrade piktograma za objekte instituta .

Kako ste sproveli dobru praksu? Da li su postojali neki izazovi koje bi ste voljeli da riješite?

Naša škola se nalazi u ruralnom području gdje ima značajan broj učenika kojima ova vizuelna podrška može biti od velike koristi.

Da li je praksa preuzeta iz studije slučaja ili primjera iz DC-VET WB projekta?

Ne. Mi to provodimo u praksi svake godine na različitim nivoima.

Koraci koje treba poduzeti ako želite implementirati dobru praksu od planiranja do izvršenja i evaluacije ako su uključeni.

1	Objasnite grupi da ne obrađujemo svi informacije na isti način i da svoje poruke trebamo prenijeti na različite načine.
2	Razmislite o različitim kanalima informacija.
3	Pozabavite se različitim temama koje su se pojavile. Ako slike kao vid komunikacije nisu spomenute, treba uvesti temu da se ona pokrene.
4	Pokažite različite slike koje prenose istu poruku. Uporedite različite slike.
5	Izvučite zaključke o tome kako slike treba da budu dizajnirane da prenesu informacije koje želimo.
6	Radite u parovima na nizu slika, a zatim pokažite ostalima iz razreda zašto smo predložili ove crteže.
7	Realizovati rad u različitim oblastima naše škole.

Ciljna grupa/e prakse

Adolescenti sa posebnim obrazovnim potrebama u redovnoj školi.
EQF-3 → Osnovni VET programi: prvi i drugi nivo

Broj uključenih studenata

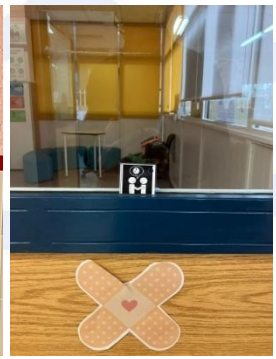
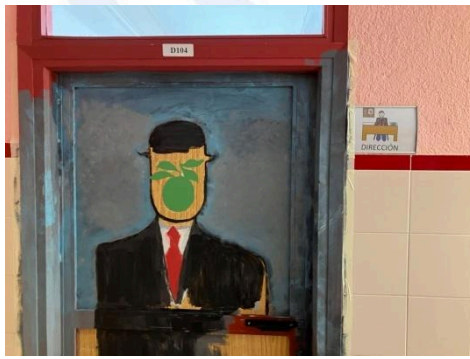
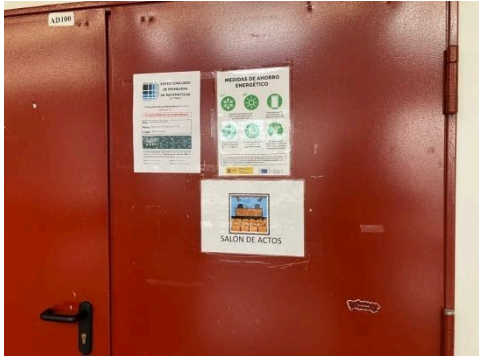
10 - 15

Koristi, uticaj na učenike i ishode učenja

Drugačiji način odnosa sa vršnjacima kao i povećano samopoštovanje.
Sa ovim iskustvom mogu se baviti i drugim aktivnostima.
Oni svoje akademsko učenje čine korisnim

Prijedlozi budućim korisnicima ove dobre prakse

Aktivnost se može izvoditi sa grupama učenika u kojima postoje drugovi iz razreda koji mogu imati koristi od nje

ZAKLJUČCI

Priručnik je osmišljen tako da nastavnicima stručnog obrazovanja pruži praktične alate i strategije za podršku učenicima sa manje mogućnosti, osiguravajući da oni mogu postići svoje ishode učenja i nesmetano preći na tržište rada.

Priručnik ima fokus na inkluzivnom obrazovanju, prakse uključene u priručnik imaju za cilj rješavanje različitih prepreka sa kojima se učenici suočavaju, kao što su invalidnosti, ekonomski izazovi i kulturne prepreke, promovirajući jednakost i inkluziju u obrazovanju.

Komplet alata naglašava važnost zajedničkog razvoja: razvijen je kroz proces saradnje koji uključuje partnere iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova i Crne Gore. Ova suradnja je osigurala da su prakse relevantne i prilagodljive različitim obrazovnim kontekstima.

Prakse uvedene u priručnik su testirane u praksi, pri čemu su nastavnici integrisali ove nove elemente u svoju nastavu. Ovaj praktični pristup osigurava da su strategije efikasne i praktične.

Priručnik je fokusiran na kompetencije nastavnika. Cilj je pružiti primjere praksi koje mogu pomoći nastavnicima da bolje podrže učenike sa manje mogućnosti. Uključivanje svih će zaključiti da će poboljšati samopouzdanje i nezavisnost učenika, kao i vještine društvene interakcije. Praktične, inkluzivne strategije i metode su važne kako bi učenicima i nastavnicima dali pozitivan uticaj.

Strukturalni rad je takođe sproveden u školama na promovisanju socijalne inkluzije. Na primjer, u Crnoj Gori su identifikovali učenike sa posebnim obrazovnim potrebama sa koordinatorom praktične nastave i pedagogom. Nakon toga su uspostavili kontakt sa većinom socijalnih partnera gdje studenti sa posebnim potrebama obavljaju stručnu praksu. Na taj način su uspjeli pronaći osobe koje će biti lični supervizori za učenike sa posebnim potrebama. Osim toga, oni također imaju stalnu online komunikaciju sa tim osobama na primjer u obučavanju da podrže učenike.

Novi proces nadzora na radnom mjestu podrazumijeva koordinaciju sa nastavnicima koji nadgledaju profesionalnu praksu učenika sa posebnim potrebama. Ovi nastavnici redovno prate napredak i način komunikacije sa ličnim supervizorima.

Još jedan primjer iz Bosne i Hercegovine naglašava novi pristup izgradnje multiprofesionalnog tima za rad sa učenicima s manje mogućnosti. Jedan zadatak tima je da planira kako uključiti sve učenike u aktivnosti.

Konačno, sastavili smo skup preporuka o tome kako promovirati inkluziju. Jednakost i jednakost ne znače da sve treba tretirati isto. Zapravo, bolje je govoriti o jednakosti mogućnosti, jer, pravilno shvaćena, jednakost stvara jednake mogućnosti za sve, bez obzira na njihovo porijeklo.

Zajednica jednakog učenja se stvara i jača kada su svi članovi zajednice svjesni o čemu se radi o jednakosti i jednakosti. Zajednički plan ima za cilj da podrži mogućnosti učenika da se razviju i osjećaju se potpuno integrirani u društvo. Jačanje jednakosti i pravičnosti će povećati zaposlenost, vještine i blagostanje.

Inkluzija se može postići kroz različite nastavne metode, mjere podrške i nastavne aranžmane koji učenicima omogućavaju da uče bez prepreka, bez obzira na njihove smetnje. Organizacije treba da imaju plan za promociju inkluzije, a važno je da i studenti budu uključeni u njen razvoj.

Jednakost i jednakost također se odnose na pristupačnost, što uključuje stvaranje sigurnog i prihvatljivog okruženja u kojem svi mogu raditi jednako, uz pristup uslugama, alatima, informacijama i donošenju odluka.

Praktični primjeri promoviranja inkluzije

- Odabir učenika na osnovu principa jednakosti i pravičnosti, pružajući prilike za učenje i za osobe u nepovoljnom položaju
- Inkluzija kroz nastavne metode: Inkluzija se može postići kroz različite nastavne metode i mjere podrške koje omogućavaju učenje bez prepreka. Studenti učestvuju u planiranju sopstvenih studija, svako ima priliku da uči u skladu sa svojim mogućnostima. To također znači pažnju na poštovanje ljudskih prava, podršku jeziku, kulturi i identitetu, podsticanje društvene interakcije, jednakost i međunarodno učenje, uvođenje osoblja.

DC-VET WB

- Osiguravanje fizičke dostupnosti okruženja za učenje, iskorištavanje potencijala digitalizacije
- Pristupačnost stavova, društvena i psihološka pristupačnost, s obzirom na različite kulture, podržavanje uključivanja učenika i roditelja u evaluaciju i razvoj aktivnosti, npr. ankete za povratne informacije za učenike i roditelje.

DODATAK

DC VET WB - Program studijske posjete Finskoj

Organizacija domaćina: Visoka stručna škola Luovi

Luovi domaćini:

Sari Jokela, studijski savjetnik, međunarodni koordinator

Mari Kontturi, menadžer za međunarodne poslove

Sirpa Grönvall, studijski savjetnik, međunarodni koordinator

1. DAN – ponedjeljak 10.06.2024

Dan putovanja, smještaj u hotelima u Helsinkiju

[Radisson Blu Aleksanteri Hotel u Helsinkiju, okrug Punavuori \(radissonhotels.com\)](https://www.radissonhotels.com/en/rooms/radisson-blu-aleksanteri-hotel-helsinki)

[Scandic Kallio | Helsinki | Scandic Hoteli](https://www.scandic.com/en/hotels/helsinki), španski učesnici

Po potrebi će biti organizovan ručak i večera, Sari će u ponedjeljak biti u Helsinkiju

2. DAN - utorak 11.06.2024

Lokacija: Luovi u prostorijama Hengityslitto na adresi Oltermannintie 8, Helsinki

[Organizacija za respiratorno zdravlje u Finskoj - zagovornik zdravlja respiratornih organa - Hengityslitto na engleskom](#)

09:00 Dobrodošlica i uvod u projekat Razvoj kapaciteta za VET sisteme na Zapadnom Balkanu

Ciljevi studijske posjete, postavljanje okvira za studijsku posjetu, Mari

09:30 Upoznavanje, probijanje leda, Sirpa i Sari

10:15 Pauza za kafu

11:00 Prezentacija VET sistema u Finskoj i prezentacija Luovi, direktorice Luovi Global Education, Anne Tornberg

11:30 Kako najbolje iskoristiti studijsku posjetu? Koji su sljedeći koraci, Mari

12-13 Ručak u restoranu

13-16 Prva radionica o inkluziji

Izrada individualnog plana studija za studenta Sirpa

Radeći zajedno sa mrežom studenata, Sirpa

17- Krstarenje [Razgledanje Helsinkija – Royallinesuomi](#), u trajanju od 1,5 sata

19- Večera u Konstan möljä [Engleski \(konstanmolja.fi\)](#) za one koji su se prijavili

3. DAN - Srijeda 12.06.2024

Lokacija: Luovi Oltermannintie 8, Helsinki

9-9.30 Orijentacija na dan 2

9.30-12 Druga radionica, kafa između

Jednostavan jezik za komunikaciju sa studentima, Arja Vatanen

12-13 Ručak

13-16 Treća radionica

Alternativne metode nastave, Arja Vatanen

18.30 Zajednička večera, Luovi vas poziva da učestvujete u restoranu Lasipalatsi

[Restoran u centru Helsinkija | Lasipalatsi \(ravintolalasipalatsi.fi\)](#)

4. DAN - četvrtak 13.06.2024

Dvije lokacije: Stadin ammattiopisto, Hattulantie 2, Helsinki [Helsinški stručni koledž i institut za odrasle, Hattulantie jedinica | Grad Helsinki](#) ujutro

DC-VET WB

9.30-11.30 Četvrta radionica na stadionu Ammattiopisto, Ami Toikka

Interakcija sa studentima sa manje mogućnosti

11.30-13 Ručak, mjesto za potvrdu, zajedno hodamo od Stadin Ammattiopisto do restorana

13-15 Naučene lekcije, razmišljanje i dogovaranje zadataka i sljedećih koraka

na Luovi Vocational College na adresi Elimäenkatu 20, Helsinki

18- Večera u Factory Kamppi sa Sari za one koji su se prijavili [Na engleskom - Factory Kamppi](#)

5. DAN - petak 14.06.2024

Travel Day

Kontakt osoba: Sari Jokela, telefon: +358403193730

HVALA